

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► **B**

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1268/2012

od 29. listopada 2012.

o pravilima za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije

(SL L 362, 31.12.2012., str. 1.)

Koju je izmijenila:

Službeni list

br. stranica datum

► **M1**

Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2462 od 30. listopada 2015.

L 342 7 29.12.2015.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1268/2012

od 29. listopada 2012.

o pravilima za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012
Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se
primjenjuju na opći proračun Unije

DIO PRVI

ZAJEDNIČKE ODREDBE

GLAVA I.

PREDMET

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (dalje u tekstu: „Financijska uredba”).

GLAVA II.

PRORAČUNSKA NAČELA

POGLAVLJE 1.

Načela jedinstva i točnosti proračuna

Članak 2.

Obračunavanje kamata na pretfinanciranje

(Članak 8. stavak 4. Financijske uredbe)

Kada su kamate plative proračunu, sporazumom sklopljenim između subjekata ili osoba navedenih u točkama od ii. do viii. članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe utvrđuje se da se sredstva pretfinanciranja uplaćuju na bankovne račune ili podračune, koji omogućuju razlikovanje sredstava i povezanih kamata. U protivnom, računovodstvene metode korisnika ili posrednika moraju omogućiti razlikovanje sredstava koje je uplatila Unija i kamata ili drugih koristi koje donesu ta sredstva.

Odredbe ove Uredbe koje se odnose na kamate na pretfinanciranje ne dovode u pitanje knjiženje iznosa pretfinanciranja u aktivni financijskih izvještaja, kako je utvrđeno računovodstvenim pravilima iz članka 143. Financijske uredbe.

POGLAVLJE 2.

Načelo jedne godine

Članak 3.

Odobrena sredstva za financijsku godinu

(Članak 11. stavak 3. Financijske uredbe)

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja za financijsku godinu sastoje se od:

- (a) odobrenih sredstava predviđenih u proračunu, uključujući u izmjenama proračuna;
- (b) prenesenih odobrenih sredstava;
- (c) odobrenih sredstava ponovno stavljenih na raspolaganje u skladu s člancima 178. i 182. Financijske uredbe;
- (d) odobrenih sredstava proizašlih iz plaćanja pretfinanciranja koja su vraćena u skladu s člankom 177. stavkom 3. Financijske uredbe;
- (e) odobrenih sredstava iz namjenskih prihoda u financijskoj godini ili tijekom prethodnih financijskih godina, koja nisu iskorištena.

Članak 4.

Ukidanje i prijenos odobrenih sredstava

(Članak 13. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Odobrena sredstva za preuzimanje obveza i nediferencirana odobrena sredstva koja se odnose na projekte vezane za nekretnine iz članka 13. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe mogu se prenijeti samo ako obveze nije bilo moguće preuzeti do 31. prosinca financijske godine zbog razloga koji se ne mogu pripisati dužnosniku za ovjeravanje, te ako su pripremne faze izvedene do te mjere da je opravdano pretpostaviti da će obveza biti preuzeta najkasnije do 31. ožujka sljedeće godine, odnosno do 31. prosinca za projekte vezane za nekretnine.

2. Pripremne faze iz članka 13. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe, koje bi trebale biti dovršene do 31. prosinca financijske godine kako bi se omogućio prijenos u sljedeću godinu, su posebno:

- (a) za ukupne obveze u smislu članka 85. Financijske uredbe, donošenje odluke o financiranju ili završetak do tog datuma savjetovanja predmetnih službi u okviru svake institucije za donošenje takve odluke;
- (b) za pojedinačne obveze u smislu članka 85. Financijske uredbe, završetak odabira potencijalnih izvoditelja, korisnika, dobitnika nagrada ili osoba kojima su delegirani poslovi.

▼B

3. Odobrena sredstva prenesena u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (a) Financijske uredbe, za koje nije preuzeta obveza do 31. ožujka sljedeće financijske godine, odnosno do 31. prosinca sljedeće godine za iznose koji se odnose na projekte vezane za nekretnine, automatski se ukidaju.

Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o odobrenim proračunskim sredstvima koja su na ovaj način ukinuta u roku od mjesec dana od ukidanja u skladu s prvim podstavkom.

4. Odobrena sredstva prenesena u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (b) Financijske uredbe mogu se koristiti do 31. prosinca sljedeće financijske godine.

5. Računovodstvo omogućuje identifikaciju prenesenih odobrenih sredstava u skladu sa stavcima od 1. do 4.

POGLAVLJE 3.

*Načelo obračunske jedinice**Članak 5.***Tečaj za konverziju između eura i drugih valuta****(Članak 19. Financijske uredbe)**

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje konverziju obavlja koristeći se dnevnim tečajem za euro koji se objavljuje u seriji C *Službenog lista Europske unije*.

Ako konverziju između eura i drugih valuta moraju obavljati izvoditelji ili korisnici, primjenjuju se posebne odredbe o konverziji iz ugovora o nabavi, sporazuma o bespovratnim sredstvima ili sporazuma o financiranju.

2. Kako bi se izbjegao značajan utjecaj radnji konverzije valuta na razinu sufinanciranja Unije ili štetan utjecaj na proračun Unije, posebnim odredbama o konverziji iz stavka 1. osigurava se, prema potrebi, tečaj konverzije između eura i drugih valuta koji se izračunava uporabom prosjeka dnevnog tečaja tijekom određenog razdoblja.

3. Ako dnevni tečaj za euro nije objavljen za određenu valutu u *Službenom listu Europske unije*, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje koristi računovodstveni tečaj iz stavka 4.

4. Za potrebe računovodstva iz članaka od 151. do 156. Financijske uredbe te podložno članku 240. ove Uredbe, konverzija između eura i neke druge valute obavlja se na temelju mjesečnog računovodstvenog tečaja za euro. Taj računovodstveni tečaj utvrđuje računovodstveni službenik Komisije na temelju izvora informacija koje smatra pouzdanim, te na temelju tečaja na prethodni radni dan u mjesecu koji je prethodio onom za koji se tečaj utvrđuje.

5. Rezultati preračunavanja valuta iz stavka 4. ovog članka prikazani su pod posebnim naslovom u računovodstvu institucije.

▼B

Prvi podstavak ovog stavka primjenjuje se *mutatis mutandis* na tijela iz članka 208. Financijske uredbe.

*Članak 6.***Tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta****(Članak 19. Financijske uredbe)**

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa ili iz posebnih ugovora o javnoj nabavi, sporazuma ili odluka o bespovratnim sredstvima i sporazuma o financiranju, tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta u slučajevima kada konverziju obavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje jest tečaj na dan kada služba za ovjeravanje pripremi nalog za plaćanje ili nalog za povrat.

2. U slučaju knjiga blagajne u eurima, tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta određuje se na temelju datuma kada banka izvrši plaćanje.

3. Za reguliranje knjiga blagajne u nacionalnim valutama iz članka 19. Financijske uredbe, tečaj koji se koristi za konverziju između eura i drugih valuta jest tečaj koji se primjenjuje u mjesecu rashoda iz navedene knjige blagajne.

4. Za naknadu paušalnih rashoda ili rashoda koji proizlaze iz Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije i Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije (dalje u tekstu: „Pravilnici o osoblju”), za što je određena gornja granica te koja se isplaćuje u valutama koje nisu euro, koristi se tečaj koji se primjenjuje u trenutku nastanka prava.

*POGLAVLJE 4.****Načelo univerzalnosti****Članak 7.***Struktura namjenskih prihoda i osiguranje odgovarajućih odobrenih sredstava****(Članak 21. Financijske uredbe)**

1. Ne dovodeći u pitanje članke 9. i 10. struktura namjenskih prihoda u proračunu obuhvaća:

- (a) u izvještaju o prihodu u odjeljku proračuna za svaku instituciju, proračunsku liniju na koju se unosi prihod;
- (b) u izvještaju o rashodima primjedbe uz proračun, uključujući opće primjedbe, pokazuju koje linije mogu primiti odobrena sredstva koja odgovaraju raspoloživom namjenskom prihodu.

U slučaju iz točke (a) prvog podstavka bilježi se oznaka „*pro memoria*” te se procijenjeni prihod iskazuje samo kao informacija u primjedbama.

▼B

2. Ako prihod prima institucija, odobrena sredstva u visini namjen-skih prihoda stavljaju se na raspolaganje automatski kao odobrena sred-stva za preuzimanje obveza i kao odobrena sredstva za plaćanja, osim u sljedećim slučajevima:

- (a) u slučajevima predviđenima u članku 181. stavku 2. i članku 183. stavku 2. Financijske uredbe;
- (b) u slučaju predviđenom u članku 21. stavku 2. točki (b) Financijske uredbe za države članice ako je sporazum o financijskom doprinosu izražen u eurima.

U slučaju iz točke (b) prvog podstavka, odobrena sredstva za preuzi-manje obveza mogu biti stavljena na raspolaganje nakon što država članica potpiše sporazum o financijskom doprinosu.

*Članak 8.***Doprinosi država članica za istraživačke programe****(Članak 21. stavak 2. točka (a) Financijske uredbe)**

1. Doprinosi država članica za financiranje određenih dopunskih istraživačkih programa iz članka 5. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1150/2000 ⁽¹⁾ plaćaju se na sljedeći način:

- (a) sedam dvanaestina iznosa unesenog u proračun plaća se najkasnije 31. siječnja tekuće financijske godine;
- (b) preostalih pet dvanaestina plaća se najkasnije 15. srpnja tekuće proračunske godine.

2. Kada proračun nije potpuno donesen prije početka financijske godine, doprinosi iz stavka 1. temelje se na iznosu koji je unesen u proračun za prethodnu financijsku godinu.

3. Svaki doprinos ili dodatno plaćanje koje u proračun duguju države članice knjiži se u računu ili računima Komisije u roku 30 kalendarskih dana od poziva za sredstva.

4. Plaćanja se knjiže na računu utvrđenom u Uredbi (EZ, Euratom) br. 1150/2000 te podliježu uvjetima utvrđenima tom uredbom.

*Članak 9.***Namjenski prihodi koji proizlaze iz sudjelovanja država EFTA-e u određenim programima Unije****(Članak 21. stavak 2. točka (e) Financijske uredbe)**

1. Da bi se u proračun moglo uključiti sudjelovanje država članica Europskog udruženja slobodne trgovine (dalje u tekstu: „države EFTA-e”) u određenim programima Unije, struktura proračuna je sljedeća:

- (a) u izvještaju o prihodu unosi se linija s oznakom „*pro memoria*” i na njoj se iskazuje cjelokupni iznos doprinosa država EFTA-e za pred-metnu financijsku godinu.

⁽¹⁾ SL L 130, 31.5.2000., str. 1.

▼B

(b) u izvještaju o rashodima:

- i. primjedbe za svaku liniju koja se odnosi na aktivnosti Unije u kojima sudjeluju države EFTA-e prikazuju „informativnu” procijenjenu vrijednost sudjelovanja;
- ii. u prilogu koji čini sastavni dio proračuna, navode se sve linije koje obuhvaćaju aktivnosti Unije u kojima sudjeluju države EFTA-e.

Za potrebe točke (a) prvog podstavka, procijenjeni iznos iskazuje se u primjedbama uz proračun.

Prilog iz točke (b) podtočke ii. prvog podstavka odražava i dio je strukture za potrebe odobrenih sredstva koja odgovaraju takvom sudjelovanju, kako je to predviđeno stavkom 2. te za izvršenje takvih rashoda.

2. Na temelju članka 82. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (dalje u tekstu: „Sporazum o EGP-u”) iznosi godišnjeg sudjelovanja država EFTA-e, kako je to Komisiji potvrdio Zajednički odbor Europskoga gospodarskog prostora u skladu s člankom 1. stavkom 5. Protokola 32. uz Sporazum o EGP-u, na početku financijske godine osigurava se cijeli iznos odgovarajućih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanja.

3. Ako se u tijeku financijske godine osiguraju dodatna odobrena sredstva na proračunskim linijama uz sudjelovanje država EFTA-e, a države EFTA-e nisu tijekom godine u mogućnosti na odgovarajući način prilagoditi svoje doprinose kako bi udovoljile „čimbeniku proporcionalnosti” iz članka 82. Sporazuma o EGP-u, Komisija može kao privremenu i iznimnu mjeru koristiti svoja gotovinska sredstva za pretfinanciranje udjela država EFTA-e. Uvijek kada su predviđena takva dodatna odobrena sredstva, Komisija što je prije moguće traži odgovarajuće doprinose od država EFTA-e. Komisija svake godine obavješćuje Europski parlament i Vijeće o tako donesenim odlukama.

Pretfinanciranje se u proračunu za sljedeću financijsku godinu određuje što je prije moguće.

4. U skladu s člankom 21 stavkom 2. točkom (e) Financijske uredbe, financijski doprinosi država EFTA-e predstavljaju vanjski namjenski prihod. Računovodstveni službenik donosi odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da se posebno nadzire korištenje prihoda koji proizlazi iz tih doprinosa i odgovarajućih odobrenih sredstava.

U izvješću iz članka 150. stavka 2. Financijske uredbe Komisija posebno prikazuje faze izvršenja prihoda i rashoda koje se odnose na sudjelovanje država EFTA-e.

▼B*Članak 10.***Prihodi od sankcija izrečenih državama članicama koje su izjavile da imaju prekomjerni manjak****(Članak 21. stavak 2. točka (c) Financijske uredbe)**

Struktura proračuna za uključivanje prihoda od sankcija iz odjeljka 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1467/97 je ⁽¹⁾ sljedeća:

- (a) u izvještaju o prihodu unosi se linija s oznakom „*pro memoria*” na koju se unosi kamata na takve iznose;
- (b) istodobno, ne dovodeći u pitanje članak 77. Financijske uredbe, za te iznose iz izvještaja o prihodu treba u izvještaju o rashodima iskazati odobrena sredstva za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja.

Odobrena sredstva iz točke (b) prvog podstavka izvršavaju se u skladu s člankom 20. Financijske uredbe.

*Članak 11.***Troškovi koji proizlaze iz prihvaćanja donacija Uniji****(Članak 22. Financijske uredbe)**

Za potrebe dobivanja odobrenja Europskog parlamenta i Vijeća iz članka 22. stavka 2. Financijske uredbe, Komisija procjenjuje i pojašnjava financijske troškove, uključujući naknadne troškove, koji proizlaze iz prihvaćanja donacija Uniji.

*Članak 12.***Računi za vraćanje poreza****(Članak 23. stavak 3. Financijske uredbe)**

Svi porezi koje Unija snosi u skladu s člankom 23. stavkom 2. i člankom 23. stavkom 3. točkom (a) Financijske uredbe unose se na privremeni račun dok ih predmetne države ne vrate.

*POGLAVLJE 5.****Načelo specifikacije****Članak 13.***Pravila za izračun postotaka prijenosa institucija osim Komisije****(Članak 25. Financijske uredbe)**

1. Postoci iz članka 25. Financijske uredbe izračunavaju se u trenutku podnošenja zahtjeva za prijenos te upućivanjem na odobrena sredstva u proračunu, uključujući ona u izmjenama proračuna.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 6.

▼B

2. Iznos koji treba uzeti u obzir jest iznos koji je zbroj namjeravanih prijenosa na liniji s koje se izvršava prijenos, nakon prilagodbe za prethodno izvršene prijenose.

Iznos koji odgovara prijenosima koje pojedina institucija može obaviti samostalno bez odluke Europskog parlamenta i Vijeća ne uzima se u obzir.

*Članak 14.***Pravila za izračun postotaka prijenosa Komisije****(Članak 26. Financijske uredbe)**

1. Postoci iz članka 26. stavka 1. Financijske uredbe izračunavaju se u trenutku podnošenja zahtjeva za prijenos te upućivanjem na odobrena sredstva u proračunu, uključujući ona u izmjenama proračuna.

2. Iznos koji treba uzeti u obzir jest iznos koji je zbroj namjeravanih prijenosa na liniji s koje se ili na koju se izvršava prijenos, nakon prilagodbe za prethodno izvršene prijenose.

Iznos koji odgovara prijenosima koje Komisija može obaviti samostalno bez odluke Europskog parlamenta i Vijeća ne uzima se u obzir.

*Članak 15.***Administrativni rashodi****(Članak 26. Financijske uredbe)**

Rashodi iz točke (b) prvog podstavka stavka 1. članka 26. Financijske uredbe za svako područje politike pokrivaju stavke iz članka 44. stavka 3. Financijske uredbe.

*Članak 16.***Razlozi za zahtjeve za prijenose odobrenih sredstava****(Članci 25. i 26. Financijske uredbe)**

Prijedlozima za prijenose i svim informacijama za Europski parlament i Vijeće u vezi s prijenosima izvršenima na temelju članaka 25. i 26. Financijske uredbe prilaže se odgovarajuća i detaljna popratna dokumentacija koja pokazuje izvršenje odobrenih sredstava i procjene potreba do kraja financijske godine, kako za linije na koje se odobrena sredstva prenose, tako i za one s kojih se prenose.

▼B*Članak 17.***Razlozi za zahtjeve za prijenose iz pričuve za pomoć u nuždi****(Članak 29. Financijske uredbe)**

Prijedlozima za prijenose koji bi omogućili korištenje pričuve za pomoć u nuždi iz članka 29. Financijske uredbe prilaže se odgovarajuća i detaljna popratna dokumentacija koja pokazuje:

- (a) za svaku liniju na koju se sredstva prenose, zadnje raspoložive informacije o izvršenju odobrenih sredstava i procjena potreba do kraja financijske godine;
- (b) za sve linije koje se odnose na vanjsko djelovanje, izvršenje odobrenih sredstava do kraja mjeseca koji prethodi mjesecu kada je podnesen zahtjev za prijenos i procjenu potreba do kraja financijske godine, uključujući usporedbu s početnom procjenom;
- (c) analizu mogućnosti preraspodjele odobrenih sredstava.

*POGLAVLJE 6.****Načelo dobrog financijskog upravljanja****Članak 18.***Evaluacija****(Članak 30. Financijske uredbe)**

1. Svi prijedlozi za programe ili aktivnosti na temelju kojih dolazi do proračunskih rashoda podliježu *ex ante* evaluaciji kojom se utvrđuje:

- (a) potrebe koje je potrebno kratkoročno ili dugoročno zadovoljiti;
- (b) dodanu vrijednost sudjelovanja Unije;
- (c) ciljeve politike i upravljanja koje treba ostvariti, a koji uključuju mjere potrebne za zaštitu financijskih interesa Unije u području sprečavanja prijevара, njihova otkrivanja, ispitivanja, otklanjanja i sankcija;
- (d) raspoložive mogućnosti politike, uključujući i s njima povezane rizike;
- (e) očekivane rezultate i učinke, posebno gospodarske, socijalne i ekološke učinke te pokazatelje i načine evaluacije potrebne za njihovo mjerenje;
- (f) najprimjereniju metodu provedbe odabrane/odabranih mogućnosti;
- (g) unutarnju koherentnost predloženog programa ili aktivnosti te njihov odnos s ostalim odgovarajućim instrumentima;
- (h) opseg odobrenih sredstava, ljudskih resursa i drugih administrativnih rashoda koje je potrebno dodijeliti, uz uvažavanje načela ekonomičnosti;
- (i) spoznaje do kojih se došlo na temelju sličnih iskustava u prošlosti.

▼B

2. Prijedlogom se određuju mjere za praćenje, izvješćivanje i evaluaciju, uzimajući u obzir odgovornosti svih razina države koje sudjeluju pri provedbi predloženog programa ili aktivnosti.

3. Za sve programe ili aktivnosti, uključujući pilot projekte i pripremne aktivnosti gdje uključena sredstva prelaze 5 000 000 EUR primjenjuje se privremena i/ili *ex post* evaluacija dodijeljenih ljudskih i financijskih resursa te ostvarenih rezultata kako bi se potvrdilo da su oni bili u skladu s postavljenim ciljevima:

- (a) postignuti rezultati pri provedbi višegodišnjeg programa periodički se evaluiraju u skladu s rasporedom koji omogućuje da se uzmu u obzir nalazi takve evaluacije prilikom donošenja odluke o obnavljanju, izmjeni ili suspenziji programa;
- (b) aktivnosti financirane na godišnjoj osnovi podliježu evaluaciji ostvarenih rezultata najmanje svakih šest godina.

Točke (a) i (b) prvog podstavka ne primjenjuju se na pojedinačne projekte ili djelovanja koja se provode u okviru aktivnosti, za koje zahtjev može biti ispunjen putem konačnih izvješća koja šalju tijela koja su provela djelovanje.

4. Evaluacije iz stavaka 1. i 3. moraju biti razmjerne s uključenim resursima te s učinkom predmetnog programa ili aktivnosti.

Članak 19.

Financijski izvještaj

(Članak 31. Financijske uredbe)

Financijski izvještaj sadrži financijske i ekonomske podatke koji omogućuju zakonodavnom tijelu da procijeni potrebu za djelovanjem Unije. Financijski izvještaj sadrži korisne informacije o usklađenosti s drugim aktivnostima Unije i mogućoj sinergiji.

U slučaju višegodišnjih operacija, financijski izvještaj sadrži pregled predvidivih godišnjih potreba u smislu odobrenih sredstava i radnih mjesta, uključujući vanjsko osoblje, te evaluaciju njihovog srednjoročnog financijskog učinka.

POGLAVLJE 7.

Načelo transparentnosti

Članak 20.

Privremena objava proračuna

(Članak 34. Financijske uredbe)

Što je prije moguće, a najkasnije četiri tjedna nakon konačnog donošenja proračuna, konačni detaljni iznosi proračuna objavljuju se, na

▼B

inicijativu Komisije, na svim jezicima na internetskim stranicama institucija, do službene objave u *Službenom listu Europske Unije*.

Članak 21.

**Objava podataka o vrijednostima i primateljima sredstava Unije
(Članak 35. Financijske uredbe)**

1. Podaci o primateljima sredstava Unije koja su dodijeljena u sklopu izravnog upravljanja objavljuju se na internetskoj stranici institucija Unije najkasnije do 30 lipnja. godine koja slijedi nakon financijske godine u kojoj su dodijeljena sredstva.

Osim objave iz prvog podstavka podaci se mogu objaviti i prema standardiziranom načinu prikazivanja preko drugog prikladnog medija.

2. Osim ako nije drukčije predviđeno u ovoj Uredbi i sektorskim pravilima, sljedeći podaci se objavljuju uzimajući u obzir kriterije utvrđene u članku 35. stavku 3. Financijske uredbe:

- (a) ime primatelja;
- (b) mjesto primatelja;
- (c) dodijeljeni iznos;
- (d) priroda i svrha mjere.

Za potrebe točke (b) izraz „mjesto” znači:

- i. adresa primatelja, ako je primatelj pravna osoba;
- ii. regija na razini NUTS 2, ako je primatelj fizička osoba.

U vezi s osobnim podacima koji se odnose na fizičke osobe, objavljeni podaci uklanjaju se dvije godine nakon kraja financijske godine u kojoj su sredstva dodijeljena. To se primjenjuje i na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe kod kojih se u službenom nazivu spominje jedna fizička osoba ili više njih.

3. Podaci iz stavka 2. objavljuju se samo za nagrade, bespovratna sredstva i ugovore koji su sklopljeni nakon natječaja ili postupaka za dodjelu bespovratnih sredstava odnosno postupaka javne nabave. Podaci se ne objavljuju za:

▼B

(a) stipendije isplaćene fizičkim osobama i druge izravne potpore koje se isplaćuju fizičkim osobama u najvećoj nuždi iz članka 125. stavka 4. točke (c) Financijske uredbe;

(b) ugovore čija je vrijednost niža od iznosa iz članka 137. stavka 2. ove Uredbe.

4. Od objave se odustaje ako bi se njome mogla ugroziti prava i slobode dotičnih pojedinaca koja su zaštićena Poveljom o temeljnim pravima Europske unije ili ako bi se naštetilo komercijalnim interesima primatelja.

*Članak 22.***Povezanost s objavom podataka o primateljima sredstava Unije koja su dodijeljena u sklopu neizravnog upravljanja****(Članak 35. Financijske uredbe)**

Kada je upravljanje sredstvima Unije delegirano tijelima iz članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe, sporazumima o delegiranju zahtijeva se da ta tijela kojima je povjereno upravljanje sredstvima na svojoj internetskoj stranici objave podatke iz stavaka 2. i 3. članka 21. prema standardiziranom načinu prikazivanja.

Na internetskoj stranici institucija Unije navodi se najmanje adresa internetske stranice na kojoj se mogu pronaći ti podaci, ako oni nisu izravno objavljeni na za to namijenjenom mjestu na internetskoj stranici institucija Unije.

Osim objave iz prvog podstavka podaci se mogu objaviti prema standardiziranom načinu prikazivanja preko drugog prikladnog medija.

Stavci od 2. do 4. članka 21. odnose se na objavu iz prvog stavka ovog članka.

GLAVA III.

DONOŠENJE I STRUKTURA PRORAČUNA*Članak 23.***Financijsko programiranje****(Članak 38. Financijske uredbe)**

Financijsko programiranje iz članka 38. Financijske uredbe strukturirano je prema kategorijama rashoda, područjima politike i proračunskim linijama. Ukupno financijsko programiranje obuhvaća sve kategorije rashoda osim poljoprivrede, kohezijske politike i administracije, za koje se dostavljaju samo sažeti podaci.

▼B*Članak 24.***Nacrti izmjene proračuna****(Članak 41. stavak 1. Financijske uredbe)**

Nacrti izmjene proračuna popraćeni su izvještajima o razlozima i informacijama o izvršenju proračuna za prethodnu i tekuću financijsku godinu koje su dostupne u vrijeme pripreme izmjene proračuna.

*Članak 25.***Proračunska nomenklatura****(Članak 44. Financijske uredbe)**

Proračunska nomenklatura je usklađena s načelima specifikacije, transparentnosti i dobrog financijskog upravljanja. Njome se osigurava jasnoća i transparentnost koje su potrebne za proračunski proces, olakšava utvrđivanje glavnih ciljeva koji proizlaze iz odgovarajućih pravnih osnova te se omogućavaju mogući odabiri političkih prioriteta i učinkovito i djelotvorno izvršavanje.

*Članak 26.***Stvarni rashodi u zadnjoj financijskoj godini za koju je pripremljen završni račun****(Članak 49. stavak 1. točka (a) podtočka v. Financijske uredbe)**

Za potrebe donošenja proračuna stvarni rashodi u zadnjoj financijskoj godini za koju je pripremljen završni račun utvrđuju se na sljedeći način:

- (a) u preuzetim obvezama: preuzete obveze knjižene tijekom financijske godine u odnosu na odobrena sredstva za tu financijsku godinu, kako je određeno u članku 3.;
- (b) u plaćanjima: plaćanja izvršena u financijskoj godini, odnosno, za koje je poslan nalog za plaćanje u banku, u odnosu na odobrena sredstva za tu financijsku godinu, kako je određeno u članku 3.

*Članak 27.***Primjedbe uz proračun****(Članak 49. stavak 1. točka (a) podtočka vi. Financijske uredbe)**

Primjedbe uz proračun uključuju:

- (a) upućivanja na temeljni akt, ako postoji;
- (b) sva odgovarajuća obrazloženja u vezi s prirodom i svrhom odobrenih sredstava.

▼B*Članak 28.***Plan radnih mjesta****(Članak 49. stavak 1. točka (c) podtočka i. Financijske uredbe)**

Osoblje u Agenciji za opskrbu prikazuje se posebno u planu radnih mjesta Komisije.

GLAVA IV.

IZVRŠENJE PRORAČUNA*POGLAVLJE 1.****Opće odredbe****Članak 29.***Informacije o prijenosu osobnih podataka za potrebe revizije****(Članak 53. Financijske uredbe)**

Potencijalni korisnici, natjecatelji, ponuditelji i sudionici se u svim pozivima u kontekstu bespovratnih sredstava, javne nabave ili nagrada u sklopu izravnog upravljanja, u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, obavješćuju da s ciljem zaštite financijskih interesa Unije njihovi osobni podaci mogu biti proslijeđeni službama unutarnje revizije, Europskom revizorskom sudu, povjerenstvu za financijske nepravilnosti ili Europskom uredu za borbu protiv prijevара (dalje u tekstu: „OLAF”) te između dužnosnika za ovjeravanje Komisije i izvršnih agencija.

*Članak 30.***Pripremne mjere u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike****(Članak 54. stavak 2. točka (c) Financijske uredbe)**

Financiranje mjera usuglašenih od strane Vijeća za pripremu operacija Unije za upravljanje krizama u skladu s glavom V. Ugovora o Europskoj uniji pokriva povećane troškove koji izravno nastaju slanjem na teren misije ili tima, uključujući, između ostalog, osoblje institucija Unije, te obuhvaćaju osiguranje od visokog rizika, putne troškove, troškove smještaja i dnevnica.

*Članak 31.***Posebne ovlasti Komisije na temelju Ugovora****(Članak 54. stavak 2. točka (d) Financijske uredbe)**

1. Članci Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu: „UFEU”) kojima se izravno dodjeljuju posebne ovlasti Komisiji su:

⁽¹⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

▼B

- (a) članak 154. (socijalni dijalog);
- (b) članak 156. (studije, mišljenja i savjetovanja o socijalnim pitanjima);
- (c) članci 159. i 161. (posebna izvješća o socijalnim pitanjima);
- (d) članak 168. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi sa zaštitom zdravlja);
- (e) članak 171. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s transeuropskim mrežama);
- (f) članak 173. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s industrijom);
- (g) članak 175. drugi podstavak (izvješće o napretku u ostvarivanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije);
- (h) članak 181. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s istraživanjem i tehnološkim razvojem);
- (i) članak 190. (izvješće o istraživanju i tehnološkom razvoju);
- (j) članak 210. stavak 2. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s politikama za razvoj suradnje);
- (k) članak 214. stavak 6. (inicijative za promicanje koordinacije u vezi s mjerama humanitarne pomoći).

2. Članci Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (dalje u tekstu: „Ugovor o Euratomu”) kojima se izravno dodjeljuju posebne ovlasti Komisiji su:

- (a) članak 70. (financijska potpora u granicama koje su utvrđene proračunom za programe geoloških istraživanja na državnim područjima država članica);
- (b) članci od 77. do 85.

3. Prilikom predstavljanja nacrta proračuna, popisi iz stavaka 1. i 2. mogu se dopuniti daljnjim pojedinostima, uz naznaku predmetnih članaka i uključenih iznosa.

Članak 32.

Radnje koje bi mogle predstavljati sukob interesa i postupak

(Članak 57. Financijske uredbe)

1. ►**M1** Radnje na koje bi mogao utjecati sukob interesa u smislu članka 57. stavka 2. Financijske uredbe mogu, među ostalim, imati jedan od sljedećih oblika ne dovodeći u pitanje njihovu kvalifikaciju kao nezakonitih aktivnosti iz članka 106. stavka 1. točke (d) Financijske uredbe: ◀

▼B

- (a) odobravanje neopravdanih izravnih ili neizravnih pogodnosti samom sebi ili drugima;
- (b) odbijanje da se korisniku dodijele prava ili pogodnosti na koje korisnik ima pravo;
- (c) izvršenje nezakonitih ili protupravnih radnji ili propuštanje izvršenja obveznih radnji.

Druge radnje na koje bi mogao utjecati sukob interesa su radnje koje mogu narušiti nepristrano i objektivno obavljanje dužnosti određene osobe kao što su, između ostalog, sudjelovanje u komisiji za evaluaciju za postupak javne nabave ili dodjele bespovratnih sredstava kada osoba može, izravno ili neizravno, ostvariti financijske koristi od rezultata tih postupaka.

2. Smatra se da postoji sukob interesa ako je podnositelj zahtjeva, natjecatelj ili ponuditelj član osoblja na koje se odnosi Pravilnik o osoblju, osim ako je njegovo sudjelovanje u postupku unaprijed odobreno od strane nadređene osobe.

3. U slučaju sukoba interesa dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti poduzima odgovarajuće mjere kako bi se izbjegao nedopušteni utjecaj dotične osobe na taj proces ili postupak.

POGLAVLJE 2.

Načini izvršenja

O d j e l j a k 1 .

O p ć e o d r e d b e

Članak 33.

Način upravljanja

(Članak 58. Financijske uredbe)

Računovodstvenim sustavom Komisije određuje se način upravljanja i, u sklopu svakog načina upravljanja, vrsta subjekta ili osobe iz članka 58. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna.

Što se tiče izravnog upravljanja od strane Komisije u skladu s člankom 58. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe, računovodstvenim sustavom razlikuje se upravljanje od strane sljedećih:

- (a) službi Komisije;
- (b) izvršnih agencija;

▼B

(c) šefova delegacija Unije;

(d) uzajamnih fondova iz članka 187. Financijske uredbe.

Odjeljak 2.

Izravno upravljanje

Članak 34.

Izravno upravljanje

(Članak 58. stavak 1. točka (a) Financijske uredbe)

Kada Komisija izvršava proračun izravno u svojim službama, zadaće izvršenja obavljaju financijski izvršitelji u smislu članaka od 64. do 75. Financijske uredbe i u skladu s uvjetima utvrđenim u ovoj Uredbi.

Članak 35.

Izvršenje ovlasti delegiranih izvršnim agencijama

(Članak 58. stavak 1. točka (a) i članak 62. Financijske uredbe)

1. Odlukama o delegiranju ovlasti ovlašćuju se izvršne agencije kao dužnosnike za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti za izvršavanje odobrenih sredstava u vezi s programom Unije koji im je povjeren na upravljanje.

2. Instrument Komisije o delegiranju ovlasti sadrži barem odredbe navedene u točkama od (a) do (d) članka 40. Formalni prihvati instrumenta u ime izvršne agencije pisanim putem daje njezin direktor.

Članak 36.

Poštovanje pravila o javnoj nabavi

(Članak 63. Financijske uredbe)

Kada Komisija povjerava zadaće privatnim tijelima iz članka 63. stavka 2. Financijske uredbe, ona s njima sklapa ugovor u skladu s glavom V. dijela prvog i poglavljem III. glave IV. dijela drugog Financijske uredbe.

Odjeljak 3.

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Članak 37.

Posebne odredbe o podijeljenom upravljanju s državama članicama – mjere za promicanje najboljih praksi

(Članak 59. Financijske uredbe)

Komisija sastavlja registar tijela odgovornih za upravljanje, ovjeravanje i reviziju na temelju posebnih sektorskih propisa.

▼B

Kako bi se promicale najbolje prakse u provedbi strukturnih fondova, Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi i Europskog fonda za ribarstvo, Komisija za informaciju tijelima koja su odgovorna za upravljanje i kontrolu stavlja na raspolaganje metodološki priručnik u kojem određuje vlastitu strategiju kontrole i pristup, uključujući kontrolne popise, te utvrđene primjere najboljih praksi. Priručnik se ažurira kadgod se to pokaže potrebnim.

O d j e l j a k 4 .

N e i z r a v n o u p r a v l j a n j e

Članak 38.

Istovjetnost sustava, pravila i postupaka u neizravnom upravljanju

(Članak 60. Financijske uredbe)

1. Komisija može prihvatiti da su pravila i postupci javne nabave istovjetni njezinima ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) usklađeni su s načelom velike konkurencije među ponuditeljima kako bi se dobila najbolja vrijednost za novac, a pregovarački postupci ograničeni su na razumne iznose ili su valjano utemeljeni;
- (b) njima se osigurava transparentnost s odgovarajućom *ex ante* objavom, posebno poziva za podnošenje ponuda, i odgovarajuća *ex post* objava izvoditelja;
- (c) njima se osiguravaju jednako postupanje, proporcionalnost i nediskriminacija;
- (d) njima se sprečavaju sukobi interesa tijekom cijelog postupka javne nabave.

Nacionalno pravo država članica ili trećih zemalja kojim se prenosi Direktiva 2004/18/EZ smatra se istovjetnim pravilima koja primjenjuju institucije u skladu s Financijskom uredbom.

2. Komisija može prihvatiti da su pravila i postupci odobravanja bespovratnih sredstava istovjetni njezinima ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) oni su usklađeni s načelima proporcionalnosti, dobrog financijskog upravljanja, jednakog postupanja i nediskriminacije;
- (b) njima se osigurava transparentnost s odgovarajućom objavom poziva za podnošenje prijedloga, pri čemu su postupci izravne dodjele ograničeni na razumne iznose ili su valjano utemeljeni, i s odgovarajućom *ex post* objavom korisnika, pri čemu se u obzir uzima načelo proporcionalnosti;

▼B

- (c) njima se sprečavaju sukobi interesa tijekom cijelog postupka dodjele bespovratnih sredstava;
- (d) njima se osigurava da bespovratna sredstva ne mogu biti kumulativna ni dodijeljena unatrag te da, u pravilu, moraju uključivati sufinanciranje i ne smiju imati svrhu ni učinak ostvarivanja dobiti za korisnika.

3. Komisija može prihvatiti da se računovodstvenim sustavima i sustavima unutarnje kontrole koje primjenjuju subjekti i osobe kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna u ime Komisije osiguravaju istovjetne razine zaštite financijskih interesa Unije i da se njima realno osiguravaju ciljevi upravljanja ako su usklađeni s načelima utvrđenima u članku 32. Financijske uredbe.

*Članak 39.***Ex ante ocjena pravila i postupaka subjekata i osoba u neizravnom upravljanju****(Članak 61. stavak 1. Financijske uredbe)**

Za potrebe *ex ante* ocjene na temelju članka 61. stavka 1. Financijske uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se pouzdati u *ex ante* ocjenu drugog dužnosnika za ovjeravanje, pod uvjetom da su njihovi zaključci relevantni za posebne rizike zadaća koje se povjeravaju, a posebno za njihovu narav i obuhvaćene iznose.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se pouzdati u *ex ante* ocjenu drugih donatora ako je ta ocjena provedena imajući u vidu uvjete koji su istovjetni uvjetima za neizravno upravljanje iz članka 60. Financijske uredbe

▼M1*Članak 40.***Sadržaj sporazuma kojim se zadaće izvršenja proračuna povjeravaju subjektima i osobama****(Članak 60. stavak 3. i članak 61. stavak 3. Financijske uredbe)****▼B**

Sporazumi o delegiranju sadrže detaljne odredbe kojima se osigurava zaštita financijskih interesa Unije i transparentnost obavljenih poslova. Oni uključuju najmanje sljedeće:

- (a) jasnu definiciju dodijeljenih zadaća i njihovih ograničenja, posebno u vezi s izmjenama povjerenih zadaća, odricanjem od povrata dugovanja, upotrebom vraćenih ili neiskorištenih sredstava;
- (b) uvjete i detaljne odredbe za izvršavanje zadaća, odgovornosti i organizaciju kontrola koje je potrebno izvršiti, uključujući evaluaciju programa;

▼B

- (c) uvjete za plaćanje doprinosa Unije, uključujući nadoknadu troškova nastalih tijekom izvršenja, kao i naknadu subjektu kojem je povjerena zadaća izvršenja proračuna, zajedno s pravilima o tome koja je popratna dokumentacija potrebna za pravdanje plaćanja;
- (d) pravila za obavješćivanje Komisije o izvršavanju zadaća, očekivanim rezultatima, nepravilnostima koje su se pojavile i poduzetim mjerama, uvjetima pod kojima se plaćanja mogu suspendirati ili prekinuti kao i uvjete pod kojima se prekida izvršavanje zadaća;
- (e) datum do kojeg se sklapaju pojedinačni ugovori i sporazumi kojima se provodi sporazum o delegiranju, pri čemu taj datum mora biti primjeren prirodi povjerenih zadaća;

▼M1

- (f) pravila kojima se subjektu ili osobi omogućuje da gospodarske subjekte koji su u situacijama iz članka 106. stavka 1. točaka (d) i (f) i članka 107. točke (b) Financijske uredbe isključi iz sudjelovanja u postupcima javne nabave, dodjele bespovratnih sredstava ili nagrada ili iz mogućnosti da im se dodijele ugovori u javnoj nabavi, bespovratna sredstva ili nagrade te pravila kojima se subjektu ili osobi omogućuje da gospodarskim subjektima odrede financijske kazne;

▼B

- (g) detaljne odredbe za kontrolu koju obavlja Komisija, kao i odredbe kojima se Komisiji, OLAF-u i Revizorskom sudu daje pristup informacijama koje su im potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti te ovlast provedbe revizija i istraga, uključujući provjere na licu mjesta;

▼M1

- (h) mehanizme kojima se predviđa:
 - i. obveza subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja proračuna da bez odgađanja obavijesti Komisiju o svim prijevaraма ili nepravilnostima iz članka 106. stavka 1. točaka (d) i (f) Financijske uredbe koje su se dogodile pri upravljanju sredstvima Unije, i o poduzetim mjerama;

▼B

- ii. određivanje kontaktne točke koja ima odgovarajuće ovlasti da izravno surađuje s OLAF-om kako bi se olakšale njegove operativne aktivnosti;
- (i) uvjete koji uređuju korištenje bankovnih računa i uprihodovanih kamata predviđenih u članku 8. stavku 4. Financijske uredbe;
- (j) odredbe koje osiguravaju vidljivost djelovanja Unije u odnosu na druge aktivnosti tijela.

▼M1

U slučaju iz točke (f) prvog stavka, u svrhe članka 106. stavka 5. Financijske uredbe, smatra se da treća zemlja nije djelovala, među ostalim, ako u skladu s njezinim nacionalnim zakonodavstvom nije dopušteno isključenje gospodarskog subjekta iz svih postupaka dodjele koje financira EU u smislu članka 106. Financijske uredbe. U sporazumima o delegiranju ovlasti propisano je kada se smatra da je treća zemlja propustila djelovati.

▼ M1

U svrhe prvog podstavka, točke (h) podtočke i. u slučaju trećih zemalja i međunarodnih organizacija u tim je ugovorima navedeno kada treća zemlja i međunarodna organizacija sprječavaju, otkrivaju i ispravljaju nepravilnosti i prijevare te obavješćuju o njima u skladu s člankom 60. stavkom 3. Financijske uredbe.

▼ B*Članak 41.***Izjava o upravljanju i izvještaj o usklađenosti****(Članak 60. stavak 5. Financijske uredbe)**

U slučaju mjera koje završavaju prije kraja dotične financijske godine, završno izvješće subjekta ili osobe kojoj je povjereno izvršavanje te mjere može zamijeniti izjavu o upravljanju iz članka 60. stavka 5. točke (b) Financijske uredbe, pod uvjetom da je podneseno prije 15. veljače godine koja slijedi nakon dotične financijske godine.

Ako međunarodne organizacije i treće zemlje provode mjere koje nisu višegodišnje i ograničene su na 18 mjeseci, izvještaj o usklađenosti iz članka 60. stavka 5. Financijske uredbe može se uključiti u završno izvješće.

*Članak 42.***Postupci ispitivanja i prihvatanja financijskih izvještaja i postupci za isključivanje iz financiranja Unije rashoda koji čine povredu pravila koja se primjenjuju u neizravnom upravljanju****(Članak 60. stavak 6. točke (b) i (c) Financijske uredbe)**

1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe sadržane u sektorskim pravilima, postupci iz točaka (b) i (c) članka 60. stavka 6. Financijske uredbe uključuju:

- (a) pregled dokumentacije i, kada je to primjereno, provjere na licu mjesta koje obavlja Komisija;
- (b) određivanje iznosa rashoda koje Komisija priznaje prihvaćenim, kada je to potrebno na temelju kontradiktornog postupka s tijelima te nakon što su ta tijela o tome obaviještena;
- (c) prema potrebi, izračun financijskih ispravaka od strane Komisije;
- (d) povrat Komisiji ili njezino plaćanje preostalog iznosa koji proizlazi iz razlike između priznatog rashoda i iznosa već uplaćenih tijelima.

Za potrebe točke (d) prvog podstavka Komisija naplaćuje dospjele iznose po mogućnosti preko prijeboja navedenog u članku 87.

▼B

2. Kada su zadaće izvršenja proračuna povjerene subjektu koji izvršava mjeru u koju je uključeno više donatora, postupci iz točaka (b) i (c) članka 60. stavka 6. Financijske uredbe sastoje se od provjere da je iznos koji odgovara iznosu koji je Komisija platila za dotičnu mjeru subjekt iskoristio za tu mjeru i da je rashod nastao u skladu s obvezama utvrđenima u sporazumu koji je potpisan s tim subjektom.

Za potrebe ove Uredbe mjera u koju je uključeno više donatora znači svaka mjera u kojoj su sredstva Unije prikupljena zajedno sa sredstvima barem još jednog donatora.

▼M1*Članak 43.***Posebne odredbe o neizravnom upravljanju s međunarodnim organizacijama****(Članak 58. stavak 1. točka (c) podtočka ii. i članak 188. Financijske uredbe)**

1. Međunarodne organizacije iz članka 58. stavka 1. točke (c) podtočke ii. Financijske uredbe međunarodne su organizacije iz javnog sektora koje su uspostavljene na temelju međunarodnih sporazuma i specijaliziranih agencija koje su osnovala takve organizacije.

Sporazumi iz prvog podstavka dostavljaju se dužnosniku za ovjeravanje odgovornom za *ex ante* procjenu iz članka 39. prije nego što Komisija provjeri zadaće izvršenja proračuna.

2. Sljedeće organizacije smatraju se međunarodnim organizacijama:

- (a) Međunarodni odbor Crvenog križa;
- (b) Međunarodna federacija nacionalnih društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.

3. Komisija može donijeti opravdanu odluku o asimilaciji neprofitne organizacije s međunarodnom organizacijom pod uvjetom da ispunjuje sljedeće uvjete:

- (a) ima vlastitu pravnu osobnost i neovisna upravljačka tijela;
- (b) uspostavljena je za izvršavanje posebnih zadaća od općeg međunarodnog interesa;
- (c) najmanje šest država članica članice su neprofitne organizacije;
- (d) dostavila je odgovarajuća financijska jamstva;
- (e) djeluje na temelju stalne strukture i u skladu sa sustavima, pravilima i postupcima koji se mogu ocijeniti u skladu s člankom 61. stavkom 1. Financijske uredbe.

4. Ako Komisija izvršava proračun u skladu s neizravnim upravljanjem s međunarodnim organizacijama, primjenjuju se sporazumi o provjeri koji su s njima sklopljeni.

▼B*Članak 44.***Određivanje tijela javnog prava ili tijela uređenih privatnim pravom koja pružaju javne usluge****(Članak 58. stavak 1. točka (c) podtočke v. i vi. Financijske uredbe)**

1. Na tijela javnog prava ili tijela uređena privatnim pravom koja pružaju javne usluge primjenjuje se pravo države članice ili zemlje u kojoj su osnovana.

2. U slučajevima upravljanja putem mreže, koje zahtijeva da dotična država članica ili zemlja imenuje barem jedno tijelo ili subjekt, to tijelo ili subjekt određuje dotična država članica ili zemlja u skladu s temeljnim aktom.

U svim ostalim slučajevima, Komisija određuje takva tijela ili subjekte u dogovoru s dotičnim državama članicama ili zemljama.

*POGLAVLJE 3.****Financijski izvršitelji*****Odjeljak 1.****Prava i obveze financijskih izvršitelja***Članak 45.***Prava i obveze financijskih izvršitelja****(Članak 64. Financijske uredbe)**

1. Svaka institucija osigurava financijskom izvršitelju potrebna sredstva za izvršavanje dužnosti i dokument koji detaljno opisuje njegove zadatke, prava i obveze.

2. Šefovi delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s člankom 56. stavkom 2. Financijske uredbe podliježu dokumentu koji osigurava Komisija za izvršavanje zadaća financijskog upravljanja koje su im dalje delegirane.

Odjeljak 2.**Dužnosnik za ovjeravanje***Članak 46.***Pomoć dužnosnicima za ovjeravanje na osnovi delegiranja i daljnjeg delegiranja ovlasti****(Članak 65. Financijske uredbe)**

Odgovornom dužnosniku za ovjeravanje pri obavljanju dužnosti može pomagati osoblje koje je, pod njegovom odgovornošću, zaduženo za

▼B

određene radnje potrebne za izvršenje proračuna i financijsko izvješćivanje te izvješćivanje o upravljanju. Kako bi se spriječio svaki sukob interesa, osoblje koje pomaže dužnosnicima za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti podliježe obvezama iz članka 57. Financijske uredbe.

Šefovima delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s drugim podstavkom stavka 2. članka 56. Financijske uredbe može u njihovim dužnostima pomagati osoblje Komisije.

*Članak 47.***Interni propisi o delegiranju zadaća****(Članak 65. Financijske uredbe)**

U skladu s Financijskom uredbom i ovom Uredbom, svaka institucija određuje u svojim internim pravilima mjere za upravljanje odobrenim sredstvima za koje smatra da su potrebne za pravilno izvršavanje njezinog odjeljka proračuna.

Šefovi delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s drugim podstavkom stavka 2. članka 56. Financijske uredbe podliježu internim pravilima Komisije za izvršavanje zadaća financijskog upravljanja koje su im dalje delegirane.

*Članak 48.***Popratna dokumentacija koju čuvaju dužnosnici za ovjeravanje****(Članak 66. stavak 2. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustave na papiru ili elektroničke sustave za čuvanje popratne dokumentacije koja se odnosi na izvršavanje proračuna i mjere za izvršenje proračuna ili koja se priprema nakon završetka izvršenja proračuna ili mjera za izvršenje proračuna. Ti sustavi predviđaju:

- (a) da su takvi dokumenti numerirani;
- (b) da su takvi dokumenti datirani;
- (c) da se evidencije koje mogu imati računalnu podršku vode tako da označuju točnu lokaciju takvih dokumenata;
- (d) da se takvi dokumenti čuvaju najmanje pet godina od datuma kada Europski parlament da razrješnicu za financijsku godinu na koju se dokumenti odnose;
- (e) čuvanje dokumenata o jamstvima za pretfinanciranje za institucije i vođenje dnevnika koji omogućuje da se takva jamstva primjereno nadziru.

Dokumenti u vezi s radnjama koje nisu završene čuvaju se na duži rok od onog utvrđenog u točki (d) prvog podstavka, odnosno, do kraja godine koja slijedi nakon godine kada su navedene radnje završene.

▼B

Osobni podaci iz popratne dokumentacije brišu se u slučajevima kada oni nisu potrebni za davanje razrješnice proračuna, kontrolu i reviziju. Članak 37. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na pohranu podataka o prometu.

*Članak 49.***Ex ante i ex post kontrole****(Članak 66. stavci 5. i 6. Financijske uredbe)**

1. Podrazumijeva se da pokretanje operacije uključuje sve operacije koje uobičajeno provodi osoblje iz članka 46. radi pripreme donošenja akata za izvršenje proračuna, koje donosi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

2. Podrazumijeva se da *ex ante* provjera operacije uključuje sve *ex ante* kontrole koje uspostavi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje radi provjere poslovnih i financijskih aspekata.

3. *Ex ante* kontrolama provjerava se usklađenost između zahtijevane popratne dokumentacije i svih ostalih raspoloživih informacija.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje određuje opseg *ex ante* kontrola u smislu učestalosti i temeljitosti, a pri tom uzima u obzir pitanja povezana s rizicima i isplativošću. U slučaju sumnje, dužnosnik za ovjeravanje koji je odgovoran za potvrđivanje dotičnog plaćanja traži dodatne informacije ili u sklopu *ex ante* kontrole obavlja kontrolu na licu mjesta kako bi dobio razumno osiguranje.

Svrha *ex ante* kontrola je osigurati da:

- (a) rashodi i prihodi budu ispravni i u skladu s mjerodavnim odredbama, posebno onima o proračunu i odgovarajućim propisima te svim aktima usvojenim za provedbu Ugovora ili propisa i, prema potrebi, uvjetima ugovora;
- (b) se primjenjuje načelo dobrog financijskog upravljanja iz poglavlja 7. glave II. prvog dijela Financijske uredbe.

Za potrebe kontrola, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može smatrati niz sličnih pojedinačnih transakcija u vezi s rutinskim rashodima za plaće, mirovine, naknade za putne troškove i troškove zdravstvene zaštite kao jednu transakciju.

4. *Ex post* kontrole mogu se obaviti na temelju dokumenata i, ako je to primjereno, na licu mjesta.

Ex post kontrolama provjerava se provode li se postupci koji se financiraju iz proračuna ispravno, a posebno poštuju li se kriteriji iz stavka 3.

▼B

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti preispituje ishode *ex post* kontrola najmanje jednom godišnje kako bi utvrdio sva potencijalna sistemska pitanja. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti poduzima mjere da riješi ta pitanja.

Analiza rizika iz članka 66. stavka 6. Financijske uredbe preispituje se s obzirom na rezultate kontrola i ostalih relevantnih informacija.

U slučaju višegodišnjih programa dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti uspostavlja višegodišnju strategiju kontrole kojom se određuju priroda i opseg kontrola tijekom razdoblja i način na koji se rezultati mjere u odnosu na prethodnu godinu za godišnje davanje osiguranja.

*Članak 50.***Kodeks profesionalnih standarda****(Članak 66. stavak 7. i članak 73. stavak 5. Financijske uredbe)**

1. Osoblje odgovorno za provjeru financijskih radnji koje određuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje bira se na temelju znanja, vještina i određene osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom, ili onim stečenim na temelju odgovarajućeg programa izobrazbe.

2. Svaka institucija donosi kodeks profesionalnih standarda koji u vezi s poslovima unutarnje kontrole određuje:

- (a) stupanj osposobljenosti na stručnom i financijskom području koji se traži za osoblje iz stavka 1.;
- (b) obvezu da se takvo osoblje neprekidno usavršava;
- (c) dodijeljene funkcije, uloge i zadaće;
- (d) pravila ponašanja, posebno etičke standarde i standarde integriteta te dužnost njihova pridržavanja, kao i prava koja imaju.

3. Šefovi delegacija Unije koji djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s drugim podstavkom stavka 2. članka 56. Financijske uredbe podliježu kodeksu profesionalnih standarda Komisije iz stavka 2. ovog članka za izvršavanje zadaća financijskog upravljanja koje su im dalje delegirane.

4. Svaka institucija uspostavlja odgovarajuće strukture kako bi službama za ovjeravanje prenijela odgovarajuće informacije o standardima kontrole te metodama i tehnikama koje su na raspolaganju u tu svrhu, a koje se periodički ažuriraju.

*Članak 51.***Nepoduzimanje radnji od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti****(Članak 66. stavak 8. Financijske uredbe)**

Nepoduzimanje radnji od strane dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti iz članka 66. stavka 8. Financijske uredbe znači da u razumnom roku nema nikakvog odgovora s obzirom na okolnosti slučaja, a u svakom slučaju, u roku od najviše mjesec dana.

▼B*Članak 52.***Slanje financijskih i upravljačkih informacija računovodstvenom službeniku****(Članak 66. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti šalje računovodstvenom službeniku financijske i upravljačke informacije potrebne za obavljanje dužnosti računovodstvenog službenika u skladu s pravilima koja je računovodstveni službenik donio.

Dužnosnik za ovjeravanje redovito, a barem prije zaključenja financijskih izvještaja, obavještuje računovodstvenog službenika o relevantnim financijskim podacima o fiducijarnim bankovnim računima kako bi upotreba sredstava Unije bila odražena u financijskim izvještajima Unije.

▼M1*Članak 53.***Izvješće o pregovaračkim postupcima****(Članak 66. Financijske uredbe)**

Dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti za svaku financijsku godinu pripremaju izvješće o ugovorima sklopljenima u pregovaračkim postupcima iz članka 134. stavka 1. točaka (a) do (f) i članka 266. ove Uredbe. Ako se udio pregovaračkih postupaka u odnosu na broj ugovora koje je dodijelio isti dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti znatno poveća u odnosu na prethodne godine ili ako je taj udio znatno veći od prosjeka institucije, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje podnosi izvješće instituciji navodeći sve mjere koje su poduzete kako bi se taj trend promijenio. Svaka institucija šalje izvješće o pregovaračkim postupcima Europskom parlamentu i Vijeću. U slučaju Komisije, to se izvješće prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

▼B*Odjeljak 3.***Računovodstveni službenik***Članak 54.***Imenovanje računovodstvenog službenika****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. Svaka institucija imenuje računovodstvenog službenika između dužnosnika na koje se primjenjuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europske unije.

Institucija odabire računovodstvenog službenika na temelju njegove posebne osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom.

2. Dvije ili više institucija ili tijela mogu imenovati istog računovodstvenog službenika.

U tom slučaju oni donose potrebne mjere kako bi se izbjegao sukob interesa.

▼B*Članak 55.***Prestanak dužnosti računovodstvenog službenika****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. U slučaju prestanka dužnosti računovodstvenog službenika bez odgađanja se sastavlja bruto bilanca.

2. Računovodstveni službenik kojem prestaju dužnosti ili, ako to nije moguće, službena osoba iz njegove službe novom računovodstvenom službeniku dostavlja bruto bilancu kojoj je priloženo i izvješće o primopredaji.

Novi računovodstveni službenik potpisuje bruto bilancu u znak primitka u roku od jednog mjeseca od datuma slanja te može izraziti rezerve.

Izvješće o primopredaji također sadrži rezultat bruto bilance i sve izražene rezerve.

3. Svaka institucija ili tijelo iz članka 208. Financijske uredbe obavješćuje Europski parlament, Vijeće i računovodstvenog službenika Komisije u roku od dva tjedana o imenovanju ili prestanku dužnosti svojeg računovodstvenog službenika.

*Članak 56.***Potvrđivanje računovodstvenog sustava i sustava popisa imovine****(Članak 68. Financijske uredbe)**

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje obavješćuje računovodstvenog službenika o svim kretanjima ili značajnim izmjenama sustava financijskog upravljanja, sustava popisa imovine ili sustava za vrednovanje imovine i obveza ako se tim sustavom osiguravaju podaci za računovodstvo institucije ili se on upotrebljava za obrazloženje podataka o tom računovodstvu tako da računovodstveni službenik može provjeriti usklađenost s kriterijima potvrđivanja.

Računovodstveni službenik može u svakom trenutku preispitati prethodno potvrđeni sustav financijskog upravljanja. Ako računovodstveni službenik ne potvrđuje ili više ne potvrđuje sustav financijskog upravljanja koji je uspostavio dužnosnik za ovjeravanje, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje oblikuje akcijski plan kako bi pravodobno ispravio slabosti zbog kojih je odbijeno potvrđivanje sustava.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odgovoran je za potpunost informacija koje se dostavljaju računovodstvenom službeniku.

*Članak 57.***Upravljanje riznicom****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. Računovodstveni službenik osigurava da njegova institucija raspolaze dostatnim sredstvima za pokrivanje potreba za gotovinom u izvršavanju proračuna.

2. Za potrebe stavka 1. računovodstveni službenik uspostavlja sustave za gotovinsko poslovanje koji mu omogućuju da izrađuje predviđanja novčanog toka.

▼B

3. Računovodstveni službenik Komisije razdjeljuje raspoloživa sredstva u skladu s Uredbom (EZ, Euratom) br. 1150/2000.

*Članak 58.***Vođenje bankovnih računa****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. Za potrebe upravljanja riznicom računovodstveni službenik može otvoriti račune na ime institucije kod financijskih institucija ili nacionalnih središnjih banaka, ili dati da se takvi računi otvore. U opravdanim slučajevima računovodstveni službenik može otvoriti račune i u drugim valutama koje nisu euro.

2. Računovodstveni službenik odgovoran je za zatvaranje računa iz stavka 1. ili za osiguranje zatvaranja tih računa.

3. Računovodstveni službenik utvrđuje s financijskim institucijama uvjete vođenja računa iz stavka 1. u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, učinkovitosti i konkurentnog nadmetanja.

4. Računovodstveni službenik ponovno provodi postupak konkurentnog nadmetanja najmanje svakih pet godina između financijskih institucija kod kojih bi mogli biti otvoreni računi u skladu sa stavkom 1.

Ako to dopuštaju uvjeti lokalnih banaka, za bankovne račune povezane s knjigama blagajne, koji su otvoreni kod financijskih institucija izvan Unije, redovito se provode analize konkurentnih uvjeta kod različitih banaka. Te se analize provode najmanje svakih pet godina na inicijativu imatelja knjige blagajne koji nakon toga računovodstvenom službeniku podnosi obrazloženi prijedlog za odabir banke na razdoblje koje nije dulje od pet godina.

5. Računovodstveni službenik vodi brigu o striktnom poštovanju uvjeta vođenja računa otvorenih kod financijskih institucija u skladu sa stavkom 1.

Za bankovne račune povezane s knjigama blagajne, koji su otvoreni kod financijskih institucija izvan Unije, imatelj knjige blagajne preuzima tu odgovornost uzimajući u obzir mjerodavno zakonodavstvo u zemlji u kojoj imatelj izvršava svoj mandat.

6. Računovodstveni službenik Komisije obavješćuje računovodstvene službenike drugih institucija i tijela iz članka 208. Financijske uredbe o uvjetima vođenja računa otvorenih kod financijskih institucija. S tim uvjetima vođenja računa računovodstveni službenici drugih institucija i tijela iz članka 208. Financijske uredbe usklađuju uvjete vođenja računa koje oni otvaraju.

▼B*Članak 59.***Ovlast za potpisivanje****(Članak 68. Financijske uredbe)**

Uvjeti za otvaranje, vođenje i korištenje računa predviđaju, ovisno o zahtjevima unutarnje kontrole, da čekove, virmanske naloge banke i sve druge poslove banke mora potpisati jedan valjano ovlašten član osoblja ili više njih. Ručno potpisane naloge potpisuju najmanje dva valjano ovlaštena člana osoblja ili računovodstveni službenik osobno.

Za potrebe prvog podstavka, računovodstveni službenik svake institucije priopćava svim financijskim institucijama kod kojih predmetna institucija ima otvorene račune imena i primjerke potpisa ovlaštenih članova osoblja.

*Članak 60.***Vođenje stanja po računima****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. Računovodstveni službenik osigurava da stanje na bankovnim računima predviđenim u članku 58. značajno ne odstupa od predviđanja novčanog toka iz članka 57. stavka 2. i u svakom slučaju:

- (a) da ni jedan od tih računa nema negativno stanje;
- (b) da se stanja na računima u drugim valutama povremeno preračunavaju u euro.

2. Računovodstveni službenik ne smije voditi sredstva na računima u drugim valutama tako da izazove velike gubitke za instituciju zbog tečajnih razlika.

*Članak 61.***Prijenosi i radnje konverzije****(Članak 68. Financijske uredbe)**

Ne dovodeći u pitanje članak 69., računovodstveni službenik izvršava prijenose između računa koje je otvorio na ime institucije kod financijskih institucija te obavlja radnje konverzije valuta.

*Članak 62.***Načini plaćanja****(Članak 68. Financijske uredbe)**

Plaćanja se izvršavaju virmanskim nalogima banke, čekovima ili, s knjiga blagajne, preko debitne kartice u skladu s člankom 67. stavkom 4.

*Članak 63.***Dokumentacija pravnih osoba****(Članak 68. Financijske uredbe)**

1. Računovodstveni službenik može izvršiti plaćanje putem virmanškog naloga banke samo ako institucija u zajedničku datoteku unese

▼B

podatke o bankovnom računu primatelja plaćanja, koji potvrđuju njegov identitet, ili bilo kakvu izmjenu.

Svi se navedeni unosi podataka o bankovnom računu primatelja plaćanja, njegovi pravni podaci ili izmjene navedenih podataka u datoteci obavljaju na temelju popratnog dokumenta čiji oblik utvrđuje računovodstveni službenik.

2. U namjeri da se plaćanje izvrši virtanskim nalogom banke, dužnosnici za ovjeravanje mogu unijeti preuzetu obvezu prema trećoj osobi u ime svoje institucije samo ako je ta treća osoba dostavila dokumentaciju potrebnu za unos u datoteku.

Dužnosnici za ovjeravanje obavješćuju računovodstvenog službenika o svim promjenama pravnih podataka i podataka o bankovnom računu koje im je priopćio primatelj plaćanja te provjeravaju jesu li ti podaci važeći prije izvršavanja plaćanja.

U vezi s pretpristupnom pomoći, pojedinačne preuzete obveze mogu se sklopiti s tijelima s javnim ovlastima u državama koje se prijavljuju za pristupanje Europskoj uniji bez prethodnog unosa u datoteku trećih osoba. U takvim slučajevima dužnosnik za ovjeravanje dužan je učiniti sve što je u njegovoj moći kako bi se takvi podaci što prije unijeli. Sporazumi moraju predvidjeti da je priopćenje podataka o bankovnom računu primatelja plaćanja Komisiji uvjet koji je potrebno ispuniti prije nego što se izvrši prvo plaćanje.

Članak 64.

Popratna dokumentacija koju čuva računovodstveni službenik

(Članak 68. Financijske uredbe)

Popratna dokumentacija za računovodstveni sustav i pripremu financijskih izvještaja iz članka 141. Financijske uredbe čuva se najmanje pet godina od datuma kada Europski parlament da razrješnicu za financijsku godinu na koju se dokumenti odnose.

Međutim, dokumenti u vezi s radnjama koje nisu završene čuvaju se na duži rok, odnosno, do kraja godine koja slijedi nakon godine kada su navedene radnje završene. Članak 37. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 primjenjuje se na pohranu podataka o prometu.

Svaka institucija odlučuje u kojoj se službi čuva popratna dokumentacija.

Članak 65.

Osobe koje su ovlaštene za vođenje računovodstva

(Članak 69. Financijske uredbe)

Svaka institucija utvrđuje uvjete u skladu s kojima je osoblje, koje odredi i ovlasti za vođenje računovodstva u lokalnim jedinicama iz članka 72., ovlašteno priopćiti imena i deponirati potpise u lokalnim financijskim institucijama.

Odjeljak 4.

Blagajnik

Članak 66.

Uvjeti za korištenje knjiga blagajne

(Članak 70. Financijske uredbe)

1. Kada je zbog ograničenih predmetnih iznosa fizički nemoguće ili neučinkovito izvršiti plaćanja prema proračunskim postupcima, mogu se uspostaviti knjige blagajne za plaćanja takvih rashoda.

2. Blagajnik može na temelju detaljnog okvira utvrđenog u uputama odgovornog dužnosnika za ovjeravanje privremeno potvrditi i platiti rashode. Navedenim uputama se određuju pravila i uvjeti koji u skladu s kojima se izvršava privremeno potvrđivanje i plaćanje i, ako je primjereno, uvjeti za potpisivanje pravnih obveza u smislu članka 97. stavka 1. točke (e).

3. Uspostava knjige blagajne i imenovanje blagajnika podliježu odluci računovodstvenog službenika na temelju valjano obrazloženog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje. Tom odlukom se utvrđuju odgovarajuće odgovornosti i obveze blagajnika i dužnosnika za ovjeravanje.

Izmjena uvjeta poslovanja po knjizi blagajne također podliježe odluci računovodstvenog službenika na temelju valjano obrazloženog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

4. U delegacijama Unije knjige blagajne uspostavljaju se za plaćanja rashoda iz odjeljka proračuna za Komisiju i odjeljka proračuna za Europsku službu za vanjsko djelovanje (dalje u tekstu: „ESVD”), čime se osigurava potpuna sljedivost rashoda.

Članak 67.

Uvjeti za otvaranje i plaćanje

(Članak 70. Financijske uredbe)

1. U odluci o uspostavi knjige blagajne i imenovanju blagajnika te u odluci o izmjeni uvjeta poslovanja po knjizi blagajne posebno se navodi:

(a) najviši iznos kojeg je moguće odvojiti za blagajnu i njegova svrha;

(b) je li potrebno u ime institucije otvoriti bankovni ili žiro račun;

(c) vrsta i najviši iznos svake stavke rashoda koju blagajnik može isplatiti trećim osobama ili naplatiti od njih;

▼B

- (d) učestalost i postupak podnošenja popratne dokumentacije te pravila za njezino dostavljanje dužnosniku za ovjeravanje radi podmirenja;
- (e) postupak za osiguranje sredstava u blagajni;
- (f) da blagajničke transakcije dužnosnik za ovjeravanje obračunava najkasnije do završetka sljedećeg mjeseca, tako da je moguće uskladiti računovodstveno i bankovno stanje;
- (g) rok valjanosti ovlaštenja koje računovodstveni službenik daje blagajniku;
- (h) osobne podatke o imenovanom blagajniku.

2. U prijedlozima odluka o uspostavi knjiga blagajne odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da se prednost daje korištenju proračunskih postupaka kada postoji pristup središnjem računalnom računovodstvenom sustavu;
- (b) da se knjige blagajne koriste samo u opravdanim slučajevima.

Najviši iznos koji može isplatiti blagajnik, kada je izvršavanje plaćanja putem proračunskog postupka fizički nemoguće ili neučinkovito, ne smije prelaziti 60 000 EUR za svaku stavku rashoda.

3. Blagajnik može izvršiti plaćanja trećim osobama na temelju i u okviru ograničenja:

- (a) prethodnih proračunskih i pravnih obveza koje potpiše odgovorni dužnosnik za ovjeravanje;
- (b) pozitivnog stanja u knjizi blagajne u gotovini ili na bankovnim računima.

4. Blagajnička plaćanja mogu se izvršiti virmentskim nalogima banke, uključujući sustav izravnog terećenja iz članka 89. Financijske uredbe, čekovima ili drugim sredstvima plaćanja, uključujući debitne kartice, u skladu s uputama koje je utvrdio računovodstveni službenik.

5. Izvršena plaćanja popraćena su formalnim konačnim odlukama o potvrđivanju i/ili nalogima za plaćanje koje potpisuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Članak 68.

Odabir blagajnika

(Članak 70. Financijske uredbe)

Blagajnik se odabire među dužnosnicima ili, ako se pojavi potreba te samo u opravdanim slučajevima, među drugim članovima osoblja. Blagajnici se biraju na temelju njihova znanja, vještina i posebne stručne osposobljenosti koja se dokazuje diplomama ili odgovarajućim stručnim iskustvom, ili onim stečenim na temelju odgovarajućeg programa izobrazbe.

Članak 69.

Osiguravanje sredstava za knjige blagajne

(Članak 70. Financijske uredbe)

1. Računovodstveni službenik izvršava uplate, čime osigurava sredstva za knjige blagajne, i nadzire ih u pogledu otvaranja bankovnih računa i delegiranja potpisivanja i kontrola na licu mjesta i u centraliziranim računovodstvenim evidencijama. Računovodstveni službenik osigurava sredstva za knjige blagajne. Predujmovi se uplaćuju na račun banke otvoren za knjigu blagajne.

Sredstva za knjige blagajne također se mogu osigurati izravno iz raznih lokalnih prihoda koji proizlaze iz:

- (a) prodaje opreme;
- (b) publikacija;
- (c) raznih vraćanja;
- (d) kamata.

Plaćanja se određuju, u smislu rashoda, raznih ili namjenskih prihoda, u skladu s odlukom o uspostavi knjige blagajne iz članka 67. i odredbama Financijske uredbe. Dužnosnik za ovjeravanje oduzima predmetne iznose u trenutku naknadnog obnavljanja sredstava za iste knjige blagajne.

2. Blagajnik može prenositi sredstva između različitih bankovnih računa koji se odnose na istu knjigu blagajne, posebno da se izbjegnu negativne tečajne razlike.

Članak 70.

Provjere koje obavljaju dužnosnici za ovjeravanje i računovodstveni službenici

(Članak 70. Financijske uredbe)

1. Blagajnik vodi računovodstvenu evidenciju sredstava koja su mu na raspolaganju u gotovini i na bankovnim računima te o izvršenim plaćanjima i primljenim iznosima u skladu s pravilima i uputama računovodstvenog službenika. Izvještaji po tom računu moraju biti dostupni odgovornom dužnosniku za ovjeravanje u svakom trenutku te mu blagajnik dostavlja popis transakcija, koji sastavlja najmanje jednom mjesečno, sljedeći mjesec zajedno s popratnom dokumentacijom zbog obračuna u knjizi blagajne.

2. Računovodstveni službenik obavlja provjere, ili povjerava obavljanje provjere članu osoblja svoje službe ili službe za ovjeravanje koji je za to ovlašten, koje se u pravilu izvršavaju na licu mjesta i bez prethodne najave, kako bi se provjerilo postojanje sredstava koja su dodijeljena blagajniku i knjigovodstvu te da bi se provjerilo jesu li blagajničke transakcije obračunate u za to predviđenom roku. Računovodstveni službenik priopćava nalaze takvih provjera odgovornom dužnosniku za ovjeravanje.

▼B*Članak 71.***Postupak javne nabave****(Članak 70. Financijske uredbe)**

Blagajnička plaćanja mogu se, u okviru granica utvrđenih u članku 137. stavku 3., sastojati od plaćanja troškova po fakturama, bez prethodnog prihvatanja ponude.

*Članak 72.***Uspostava knjiga blagajne****(Članak 70. Financijske uredbe)**

Za plaćanja određenih kategorija rashoda, u skladu s člankom 70. Financijske uredbe uspostavlja se jedna ili više knjiga blagajne za svaku lokalnu jedinicu izvan Unije. Lokalna jedinica je na primjer delegacija, ured ili podružnica Unije u trećoj zemlji.

Odlukom o uspostavi takve knjige blagajne utvrđuju se i njezini uvjeti poslovanja u skladu s člankom 70. Financijske uredbe i na temelju posebnih potreba svake lokalne jedinice.

*Članak 73.***Blagajnici i osobe ovlaštene za vođenje računovodstva u delegacijama Unije****(Članak 70. Financijske uredbe)**

U izvanrednim okolnostima i kako bi se osigurao kontinuitet pružanja usluga, dužnosti blagajnika ESVD-a u delegacijama Unije može obavljati osoblje Komisije. Pod istim uvjetima, osoblje ESVD-a može biti određeno za blagajnike za Komisiju u delegacijama Unije.

U delegacijama Unije se pravila i uvjeti utvrđeni u prvom podstavku primjenjuju na imenovanje osoba koje je računovodstveni službenik ovlastio za obavljanje poslova banke.

*POGLAVLJE 4.****Odgovornost financijskih izvršitelja*****Odjeljak 1.****Opća pravila***Članak 74.***Tijela odgovorna za borbu protiv prijevara****(Članak 66. stavak 8. i članak 72. stavak 2. Financijske uredbe)**

Podrazumijeva se da su tijela iz članka 66. stavka 8. i članka 72. stavka 2. Financijske uredbe, tijela određena na temelju Pravilnika o osoblju

▼B

i odluka institucija Unije u vezi s uvjetima i načinom obavljanja internih istraga u vezi sa sprečavanjem prijevare, korupcije te drugih nezakonitih aktivnosti koje štete interesima Unije.

Odjeljak 2.

Pravila koja se primjenjuju na dužnosnike za ovjeravanje na osnovi delegiranja i daljnjeg delegiranja ovlasti

Članak 75.

Financijske nepravilnosti

(Članak 66. stavak 7. i članak 73. stavak 6. Financijske uredbe)

Ne dovodeći u pitanje ovlasti OLAF-a, povjerenstvo za financijske nepravilnosti iz članka 29. (dalje u tekstu: „povjerenstvo”) nadležno je za sve povrede odredbi Financijske uredbe ili odredbi koje se odnose na financijsko upravljanje ili provjeru poslovanja, a koje proizlaze iz činjenja ili propusta člana osoblja.

Članak 76.

Povjerenstvo za financijske nepravilnosti

(Članak 66. stavak 7. i članak 73. stavak 6. Financijske uredbe)

1. Slučajeve financijskih nepravilnosti iz članka 75. ove Uredbe tijelo za imenovanje prosljeđuje povjerenstvu radi donošenja mišljenja iz drugog podstavka stavka 6. članka 73. Financijske uredbe.

Kada šefovi delegacija Unije djeluju kao dužnosnici za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti u skladu s člankom 56. stavkom 2. Financijske uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se izravno obratiti povjerenstvu radi donošenja mišljenja o slučajevima financijskih nepravilnosti iz članka 75. ove Uredbe.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti može uputiti predmet povjerenstvu ako smatra da je došlo do financijske nepravilnosti. Povjerenstvo donosi mišljenje ocjenjujući postojanje nepravilnosti u smislu članka 75., koliko su one ozbiljne i koje su njihove moguće posljedice. Ako analiza povjerenstva pokaže da je dotični predmet u nadležnosti OLAF-a, ono bez odgađanja prosljeđuje spis tijelu za imenovanje i o tome odmah obavješćuje OLAF.

Kada član osoblja izravno obavijesti povjerenstvo u skladu s člankom 66. stavkom 8. Financijske uredbe, povjerenstvo dostavlja spis tijelu za imenovanje i o tome obavješćuje člana osoblja. Tijelo za imenovanje može od povjerenstva zatražiti mišljenje o slučaju.

▼B

2. Institucija ili, u slučaju zajedničkog povjerenstva, institucije koje u njemu sudjeluju, ovisno o njihovoj unutarnjoj organizaciji, određuju načine djelovanja povjerenstva i njegov sastav, koji uključuje vanjskog sudionika s traženom osposobljenošću i stručnim iskustvom.

*Članak 77.***Potvrda uputa****(Članak 73. stavak 3. Financijske uredbe)**

1. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti koji primi obvezujuću uputu za koju smatra da je nepravilna ili da je u suprotnosti s načelima dobrog financijskog upravljanja, posebno jer se uputa ne može izvršiti sa sredstvima koja su mu dodijeljena, o tome pisanim putem obavješćuje nadležno tijelo od kojeg je primio delegiranje ili daljnje delegiranje ovlasti. Ako je uputa potvrđena pisanim putem i ta se potvrda primi pravodobno, a iz nje je dovoljno jasno da se ona izričito odnosi na točke koje dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti dovodi u pitanje, dužnosnik za ovjeravanje ne smije se smatrati odgovornim. On izvršava uputu, osim ako je ona očito nezakonita ili predstavlja kršenje odgovarajućih sigurnosnih standarda.

2. Stavak 1. se također primjenjuje u slučajevima kada dužnosnik za ovjeravanje tijekom izvršavanja obvezujuće upute sazna da bi okolnosti slučaja mogle dovesti do nepravilnosti.

Sve upute koje se potvrđene na način opisan u članku 73. stavku 3. Financijske uredbe evidentira odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti i navodi to u svojem godišnjem izvješću o radu.

*POGLAVLJE 5.****Prihodi*****Odjeljak 1.****Vlastita sredstva***Članak 78.***Pravila koja se primjenjuju na vlastita sredstva****(Članak 76. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje izrađuje raspored koji pokazuje kada se vlastita sredstva definirana u Odluci o sustavu vlastitih sredstava Unije stavljaju na raspolaganje Komisiji.

Vlastita sredstva se određuju i naplaćuju u skladu s pravilima donesenim na temelju odluke iz prvog stavka.

▼B

Odjeljak 2.

Procjena iznosa potraživanja*Članak 79.***Procjena iznosa potraživanja****(Članak 77. Financijske uredbe)**

1. Procjene iznosa potraživanja sadrže vrstu prihoda i proračunsku stavku na koju se trebaju knjižiti te, u mjeri u kojoj je to moguće, podatke o dužniku i procijenjenom iznosu.

Prilikom izrade procjene iznosa potraživanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje posebno provjerava:

- (a) da je prihod knjižen na točnu proračunsku stavku;
- (b) da je procjena ispravna i da je u skladu s odredbama koje se primjenjuju i načelima dobrog financijskog upravljanja.

2. Podložno članku 181. stavku 2. i članku 183. stavku 2. Financijske uredbe te članku 7. stavku 2. ove Uredbe, procjene iznosa potraživanja nemaju učinak da su odobrena sredstva za preuzimanje obveza na raspolaganju. U slučajevima iz članka 21. Financijske uredbe, odobrena sredstva mogu biti stavljena na raspolaganje samo nakon što Unija zaista osigura povrat dugovanih iznosa.

Odjeljak 3.

Utvrđivanje iznosa potraživanja*Članak 80.***Postupak****(Članak 78. Financijske uredbe)**

1. Utvrđivanje iznosa potraživanja od strane odgovornog dužnosnika za ovjeravanje predstavlja priznavanje prava Unije u odnosu na dužnika i uspostavu prava na zahtjev da dužnik plati dug.

2. Nalogom za povrat odgovorni dužnosnik za ovjeravanje daje uputu računovodstvenom službeniku da osigura povrat utvrđenog iznosa.

3. Obaviješću o terećenju dužnik se obavješćuje:

- (a) da je Unija utvrdila iznos potraživanja;
- (b) da se, ako je dug plaćen prije isteka roka, ne obračunavaju zatezne kamate;
- (c) da se, ako povrat nije obavljen prije isteka roka iz točke (b), na dug obračunavaju kamate po stopi iz članka 83., ne dovodeći u pitanje bilo koji poseban propis koji se primjenjuje;

▼B

- (d) da, ako povrat nije obavljen prije isteka roka iz točke (b), institucija osigurava povrat sredstava prijebojem ili naplatom bilo kojeg unaprijed podnesenog jamstva;
- (e) da računovodstveni službenik može osigurati povrat sredstava prijebojem prije roka iz točke (b) ako je potrebno zaštititi financijske interese Unije i kada opravdano smatra da bi iznos koji se duguje Komisiji bio izgubljen, nakon što je dužnik obaviješten o razlozima i datumu povrata sredstava prijebojem;
- (f) ako, nakon što su poduzete sve mjere iz točaka od (a) do (e) ovog podstavka, povrat nije u cijelosti osiguran, institucija osigurava povrat sredstava izvršenjem odluke koja je osigurana ili u skladu s člankom 79. stavkom 2. Financijske uredbe ili u sudskom postupku.

Dužnosnik za ovjeravanje tiska obavijest o terećenju i šalje je dužniku. Računovodstveni službenik obavještuje se o tom slanju preko financijskog informacijskog sustava.

*Članak 81.***Utvrđivanje iznosa potraživanja****(Članak 78. Financijske uredbe)**

Da bi se utvrdio iznos potraživanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da je potraživanje sigurno, odnosno da ne podliježe nikakvom uvjetu;
- (b) da je potraživanje u fiksnom iznosu, točno izraženo u novcu;
- (c) da je potraživanje dospjelo i da ne podliježe nikakvom roku plaćanja;
- (d) da su podaci o dužniku točni;
- (e) da je iznos čiji povrat treba osigurati knjižen na točnu proračunsku stavku;
- (f) da je popratna dokumentacija ispravna i
- (g) da se poštuje načelo dobrog financijskog upravljanja, posebno u vezi s kriterijima iz točke (a) stavka 1. članka 91.

*Članak 82.***Popratna dokumentacija za utvrđivanje iznosa potraživanja****(Članak 78. Financijske uredbe)**

1. Utvrđivanje iznosa potraživanja temelji se na popratnoj dokumentaciji kojom se potvrđuje pravo Unije.
2. Prije utvrđivanja iznosa potraživanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osobno provjerava popratnu dokumentaciju ili potvrđuje svojom odgovornošću da je provjerena.

▼B

3. Dužnosnik za ovjeravanje čuva popratnu dokumentaciju u skladu s člankom 48.

*Članak 83.***Zatezne kamate****(Članak 78. Financijske uredbe)**

1. Ne dovodeći u pitanje bilo koje posebne odredbe koje proizlaze iz primjene posebnih sektorskih propisa, na svaki iznos potraživanja koji nije bio plaćen u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) obračunavaju se kamate u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka.

2. Kamatna stopa na iznose potraživanja koji nisu plaćeni u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa koju upotrebljava Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji *C Službenog lista Europske unije*, a koja se primjenjuje prvog kalendarskog dana mjeseca u kojem iznos dospijeva, uvećana za:

(a) osam postotnih bodova kada se obveza temelji na ugovoru o javnoj nabavi roba i usluga iz glave V.;

(b) tri i pol postotna boda u svim ostalim slučajevima.

3. Kamate se obračunavaju od kalendarskog dana koji slijedi nakon roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) navedenog u obavijesti o terećenju do kalendarskog dana kada je dug u cijelosti podmiren.

Nalog za povrat za iznos zateznih kamata izdaje se kada su kamate doista primljene.

4. U slučaju novčanih kazni, kada dužnik ponudi financijsko jamstvo koje računovodstveni službenik prihvati umjesto plaćanja, kamatna stopa koja se primjenjuje od roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa iz stavka 2. ovog članka koja se primjenjuje prvog dana mjeseca u kojemu je donesena odluka o izricanju novčane kazne, uvećana samo za jedan i pol postotni bod.

*Odjeljak 4.***Odobranje naplate***Članak 84.***Izdavanje naloga za povrat****(Članak 79. Financijske uredbe)**

1. U nalogu za povrat navodi se sljedeće:

(a) financijska godina na koju se prihod knjiži;

(b) upućivanje na akt ili pravnu obvezu koja je osnova za dug i iz koje proizlazi pravo na povrat;

▼B

- (c) proračunski članak i svaka daljnja podjela koja može biti primjenljiva, uključujući, prema potrebi, upućivanja na odgovarajuće proračunske obveze;
- (d) iznos čiji povrat treba osigurati, izražen u eurima;
- (e) ime i adresa dužnika;
- (f) rok iz članka 80. stavka 3. točke (b);
- (g) mogući način naplate, uključujući posebno povrat prijebojem ili naplatom jamstva.

2. Nalog za povrat datira i potpisuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje te zatim šalje računovodstvenom službeniku.

3. Računovodstveni službenik svake institucije vodi popis iznosa dugovanja za koja je potrebno osigurati povrat. Potraživanja Unije na popisu grupiraju se prema datumu izdavanja naloga za povrat. On dostavlja taj popis računovodstvenom službeniku Komisije.

Računovodstveni službenik Komisije priprema konsolidirani popis koji prikazuje iznos dugovanja prema instituciji i prema datumu izdavanja naloga za povrat. Popis se prilaže Izvješću Komisije o proračunskom i financijskom upravljanju.

4. Radi jačanja zaštite financijskih interesa Unije, Komisija sastavlja popis potraživanja Unije navodeći imena dužnika i iznos duga u slučajevima kada je dužniku povrat naložen pravomoćnom sudskom presudom, a nikakav ili nikakav značajan povrat nije izvršen u razdoblju od godine dana od njezina donošenja. Popis se objavljuje uzimajući u obzir zaštitu osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

U vezi s osobnim podacima koji se odnose na fizičke osobe, objavljeni podaci uklanjaju se čim je iznos duga u potpunosti vraćen. To se primjenjuje i na osobne podatke koji se odnose na pravne osobe kod kojih se u službenom nazivu spominje jedna fizička osoba ili više njih.

Odluka o uključivanju dužnika u popis potraživanja Unije donosi se u skladu s načelom proporcionalnosti, a njome se posebno uzima u obzir značajnost iznosa.

Članak 85.

Izvršiva odluka u korist drugih institucija

(Članak 79. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Izvanredne okolnosti iz članka 79. stavka 2. Financijske uredbe postoje kada je dotična institucija iscrpila mogućnost dobrovoljnog plaćanja i povrata duga prijebojem kako je predviđeno u članku 80. stavku 1. Financijske uredbe i kada dug predstavlja značajan iznos.

▼B

2. U slučaju iz stavka 1. dotična institucija, osim institucija iz članka 299. UFEU-a, može zatražiti od Komisije da donese izvršivu odluku.

3. U svim slučajevima, u izvršivim se odlukama navodi da se iznos potraživanja knjiži u odjeljak proračuna koji odgovara dotičnoj instituciji, a ona djeluje kao dužnosnik za ovjeravanje. Prihod se knjiži kao opći prihod, osim ako je obuhvaćen posebnim slučajevima namjenskih prihoda predviđenih u članku 21. stavku 3. Financijske uredbe.

4. Institucija koja traži donošenje izvršive odluke obavještuje Komisiju o svakom događaju koji bi mogao utjecati na povrat te intervenira kao potpora Komisiji u slučaju podnošenja pritužbe na izvršivu odluku.

5. Komisija i dotična institucija dogovaraju praktične načine za provedbu ovog članka.

O d j e l j a k 5 .

P o v r a t

Članak 86.

Formalnosti naplate

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. Po povratu iznosa potraživanja računovodstveni službenik ga odmah knjiži i o tome obavještuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

2. Za svaku gotovinsku uplatu izvršenu računovodstvenom službeniku ili blagajniku izdaje se potvrda o plaćanju.

3. Djelomičan povrat od strane dužnika na kojeg se odnosi nekoliko naloga za povrat najprije se knjiži na najstarije potraživanje, osim ako dužnik ne odredi drukčije.

Kod svakog djelomičnog plaćanja najprije se pokriva kamata.

Članak 87.

Povrat sredstava prijebojem

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. Ako dužnik ima potraživanja prema Uniji koja su nedvojbeni, kako je utvrđeno u točki (a) članka 81. u fiksnom iznosu te su dospjela u vezi s iznosom određenim nalogom za plaćanje, računovodstveni službenik po isteku roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) osigurava povrat utvrđenih iznosa potraživanja prijebojem.

U izvanrednim okolnostima, računovodstveni službenik osigurava povrat sredstava prijebojem prije isteka roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) kada je potrebno zaštititi financijske interese Unije i ako računovodstveni službenik opravdano smatra da bi iznos koji se duguje Uniji bio izgubljen.

▼B

Računovodstveni službenik također osigurava povrat sredstava prijebojem prije isteka roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) kada se s tim složi dužnik.

2. Prije svake naplate u skladu sa stavkom 1. računovodstveni službenik se savjetuje s odgovornim dužnosnikom za ovjeravanje i obavješćuje dužnike na koje se to odnosi.

Ako je dužnik nacionalno tijelo ili neko od njegovih upravnih tijela, računovodstveni službenik također obavješćuje predmetnu državu članicu najmanje 10 radnih dana unaprijed o svojoj namjeri osiguravanja povrata sredstava prijebojem. Međutim, u dogovoru s državom članicom ili predmetnim upravnim tijelom računovodstveni službenik može osigurati povrat sredstava prijebojem prije isteka tog roka.

3. Prijeboj iz stavka 1. ima jednak učinak kao i plaćanje te oslobođanje Unije iznosa duga te, gdje je potrebno, dospjelih kamata.

Članak 88.

Postupak povrata u slučaju neizvršenja dobrovoljnog plaćanja (Članci 79. i 80. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje članak 87., ako do isteka roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) i utvrđenog u obavijesti o terećenju, nije osiguran povrat cjelokupnog iznosa, računovodstveni službenik obavješćuje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje te bez odgađanja započinje postupak za osiguravanje povrata sredstava u okviru zakonskih mogućnosti, uključujući, ako je to primjereno, naplatom bilo kakvog unaprijed podnesenog jamstva.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 87., kada nije moguće koristiti način osiguravanja povrata iz stavka 1. ovog članka, a dužnik ne plati dug unatoč formalnoj opomeni koju mu je poslao računovodstveni službenik, računovodstveni službenik izvršava odluku o povratu koja je osigurana u skladu s člankom 79. stavkom 2. Financijske uredbe ili sudskim postupkom.

Članak 89.

Dodatni rok za plaćanje (Članak 80. Financijske uredbe)

U dogovoru s odgovornim dužnosnikom za ovjeravanje, računovodstveni službenik može dozvoliti dodatni rok za plaćanje samo na primjereno obrazložen pisani zahtjev dužnika, te pod uvjetom da su ispunjena sljedeća dva uvjeta:

- (a) dužnik se obvezuje plaćati kamate po stopi utvrđenoj u članku 83. za cijelo odobreno dodatno razdoblje, počevši od roka iz članka 80. stavka 3. točke (b);
- (b) kako bi se zaštitila prava Unije, dužnik dostavlja financijsko jamstvo koje pokriva nepodmireni dug po glavnici i kamati i koje je prihvatio računovodstveni službenik institucije.

▼B

Jamstvo iz točke (b) prvog stavka može se zamijeniti solidarnim jamstvom treće osobe koje odobri računovodstveni službenik institucije.

U izvanrednim okolnostima računovodstveni službenik može na zahtjev dužnika odstupiti od zahtjeva dostavljanja jamstva iz točke (b) prvog stavka kada je dužnik, po uprocjeni računovodstvenog službenika, spreman i sposoban izvršiti plaćanje u dodatnom vremenskom razdoblju, ali nije u mogućnosti dostaviti takva jamstva, a ima poteškoće.

Članak 90.

**Povrat novčanih ili drugih kazni
(Članci 80. i 83. Financijske uredbe)**

1. Ako se podnese tužba Sudu Europske unije protiv odluke Komisije o uvođenju novčanih ili drugih kazni u skladu s UFEU-om ili Ugovorom o Euratomu te dok nisu iscrpljena sva pravna sredstva, dužnik privremeno plaća dotične iznose na bankovni račun koji odredi računovodstveni službenik ili nudi financijsko jamstvo koje je prihvatljivo računovodstvenom službeniku. Jamstvo je neovisno od obveze plaćanja novčane ili ugovorne kazne ili drugih kazni te se može izvršiti po prvom pozivu. Ono obuhvaća potraživanje u vezi s glavnicom i pripadajućim kamatama kako je navedeno u članku 83. stavku 4.

2. Komisija osigurava privremeno plaćene iznose tako da ih ulaže u financijsku imovinu te time osigurava sigurnost i likvidnost novčanih sredstava, a istodobno ostvaruje pozitivan povrat.

3. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je potvrđena novčana ili ugovorna kazna poduzima se jedna od sljedećih mjera:

- (a) privremeno naplaćeni iznosi i kamate te ostali prikupljeni iznosi unose se u proračun u skladu s člankom 83. Financijske uredbe, a najkasnije tijekom financijske godine koja slijedi nakon godine u kojoj su iscrpljena sva pravna sredstva;
- (b) ako je podneseno financijsko jamstvo, ono se naplaćuje, a odgovarajući se iznosi unose u proračun;

Ako je iznos novčane kazne ili ugovorne kazne Sud povećao, točke (a) i (b) prvog podstavka se primjenjuju u visini do iznosa iz odluke Komisije, a računovodstveni službenik naplaćuje odgovarajući iznos povećanja koji se zatim unosi u proračun.

4. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je novčana kazna ili ugovorna kazna ukinuta ili smanjena poduzima se jedna od sljedećih mjera:

▼B

- (a) neopravdano naplaćeni iznosi zajedno s kamatama vraćaju se dotičnoj trećoj strani. Ako je ukupan povrat ostvaren za odgovarajuće razdoblje bio negativan, vraća se nominalna vrijednost neopravdano naplaćenih iznosa;
- (b) ako je podneseno financijsko jamstvo, ono se vraća na odgovarajući način.

*Članak 91.***Odricanje od povrata utvrđenog iznosa potraživanja****(Članak 80. Financijske uredbe)**

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može se odreći povrata ukupnog ili dijela utvrđenog iznosa potraživanja samo u sljedećim slučajevima:

- (a) kada je predviđeni trošak osiguravanja povrata viši od iznosa čiji povrat treba osigurati te odricanje ne bi naštetilo ugledu Unije;
- (b) kada se povrat iznosa potraživanja ne može osigurati s obzirom na zastaru ili nesolventnost dužnika;
- (c) kada je povrat nespojiv s načelom proporcionalnosti.

2. U slučaju iz točke (c) stavka 1. odgovorni dužnosnik za ovjeravanje djeluje u skladu s unaprijed utvrđenim postupcima utvrđenima u svakoj instituciji i primjenjuje sljedeće obvezne kriterije u svim okolnostima:

- (a) činjenice, s obzirom na ozbiljnost nepravilnosti, koje dovode do utvrđivanja iznosa potraživanja (prijevarena, ponovljeni prekršaj, namjera, pažnja, dobra vjera, očita pogreška);
- (b) učinak koji bi odricanje od povrata imalo na poslovanje Unije i njezine financijske interese (iznos potraživanja, rizik određivanja presedana, umanjivanje značenja pravne obvezatnosti).

Ovisno o okolnostima slučaja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može također voditi računa o sljedećim dodatnim kriterijima:

- (a) moguće narušavanje tržišnog natjecanja uzrokovano odricanjem od povrata;
- (b) gospodarska i socijalna šteta koja bi nastala ako bi se osigurao povrat duga u cijelosti.

3. Odluka o odricanju iz članka 80. stavka 2. Financijske uredbe mora biti obrazložena i u njoj se navode mjere dužne pažnje koje su poduzete s ciljem osiguranja povrata te pravna i činjenična osnova odricanja. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odriče se povrata u skladu s člankom 84.

▼B

4. Institucija ne može delegirati ovlast za odricanje od povrata ni u jednom od sljedećih slučajeva:

- (a) kada je iznos kojeg bi se odrekla jednak ili veći od 1 000 000 EUR;
- (b) kada je iznos kojeg bi se odrekla jednak ili veći od 100 000 EUR, a taj iznos predstavlja 25 % ili više od utvrđenog potraživanja.

Za potraživanja ispod granične vrijednosti iz prvog podstavka, svaka institucija u svojim internim pravilima utvrđuje uvjete i postupak za delegiranje ovlasti za odricanje od povrata utvrđenog duga.

5. Svaka institucija svake godine šalje Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o odricanjima iz stavaka od 1. do 4. ovog članka koja uključuju iznose jednake ili veće od 100 000 EUR. U slučaju Komisije, to se izvješće prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

Članak 92.

Poništavanje utvrđenog iznosa potraživanja

(Članak 80. Financijske uredbe)

1. U slučaju pogreške, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u cijelosti ili djelomično poništava utvrđeni iznos potraživanja u skladu s člancima 82. i 84. i navodi odgovarajuće razloge.
2. Svaka institucija u svojim internim pravilima utvrđuje uvjete i postupak za delegiranje ovlasti za poništavanje utvrđenog iznosa potraživanja.

Članak 93.

Pravila vezana za rok zastare

(Članak 81. Financijske uredbe)

1. Rok zastare za potraživanja Unije prema trećim osobama počinje teći od isteka roka o kojem je dužnik obaviješten obaviješću o terećenju kako je navedeno u članku 80. stavku 3. točki (b).

Rok zastare za potraživanja trećih osoba prema Uniji počinje teći od dana na koji dospijeva plaćanje na koje treća osoba ima pravo u skladu s odgovarajućom pravnom obvezom.

2. Rok zastare za potraživanja Unije prema trećim osobama prekida se svakim činom institucije ili države članice koja postupa na zahtjev institucije o kojem je obaviještena treća strana, a kojim se nastoji vratiti dug.

Rok zastare za potraživanja trećih osoba prema Uniji prekida se svakim činom o kojem je obaviještena Unija od strane ili u ime njezinih vjerovnika, a kojim se nastoji vratiti dug.

▼B

3. Novi rok zastare u trajanju od pet godina počinje teći na dan nakon prekida iz stavka 2.

4. Svaki sudski postupak koji se odnosi na iznos potraživanja iz stavka 1., uključujući postupke pred sudom koji se kasnije proglasi nenadležnim, prekida rok zastare. Novi rok zastare od pet godina ne počinje teći dok nije donesena pravomoćna presuda ili dok ne dođe do izvansudske nagodbe između stranaka u istom postupku.

5. Kada računovodstveni službenik dužniku odobri dodatni rok za plaćanje u skladu s člankom 89., to se smatra prekidom roka zastare. Novi rok zastare od pet godina počinje teći dan nakon isteka produženog roka za plaćanje.

6. Potraživanja se ne vraćaju nakon isteka roka zastare, kako je navedeno u stavicima od 1. do 5.

*POGLAVLJE 6.****Rashodi****Članak 94.***Odluka o financiranju****(Članak 84. Financijske uredbe)**

1. Odlukom o financiranju određuju se bitni elementi djelovanja koje uključuje rashode na teret proračuna.

2. U odluci o financiranju posebno se navodi sljedeće:

(a) za bespovratna sredstva:

- i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;
- ii. prioriteti tijekom godine, ciljevi koje je potrebno ispuniti i predviđeni rezultati sa sredstvima odobrenim za financijsku godinu;
- iii. ključni kriteriji prihvatljivosti, uvjeti sposobnosti i kriteriji za odabir koji se koriste pri odabiru prijedloga;
- iv. najviša moguća stopa sufinanciranja te, ako su predviđene različite stope, kriteriji koje je potrebno primjenjivati za svaku stopu;
- v. raspored i indikativan iznos poziva za podnošenje prijedloga;

(b) za javnu nabavu:

- i. ukupan proračunski okvir koji je namijenjen za javne nabave tijekom godine;

▼B

- ii. indikativan broj i vrste predviđenih ugovora te, ako je moguće, opće naznake predmeta ugovora;
 - iii. indikativan vremenski okvir za početak postupaka javne nabave;
- (c) za uzajamne fondove iz članka 187. Financijske uredbe:
- i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;
 - ii. odobrena sredstva namijenjena za uzajamni fond za određenu godinu zajedno s iznosima planiranim tijekom njegova trajanja;
 - iii. ciljevi uzajamnog fonda i njegovo trajanje;
 - iv. pravila upravljanja uzajamnog fonda;
 - v. mogućnost da se zadaće izvršavanja proračuna povjere subjektima i osobama iz članka 187. stavka 2. Financijske uredbe;
- (d) za nagrade:
- i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;
 - ii. ciljevi koje je potrebno ispuniti i predviđeni rezultati;
 - iii. bitni uvjeti za sudjelovanje i kriteriji dodjele;
 - iv. raspored natječaja i iznos nagrade ili nagrada;
- (e) za financijske instrumente:
- i. pozivanje na temeljni akt i proračunsku liniju;
 - ii. ciljevi koje je potrebno ispuniti i predviđeni rezultati;
 - iii. iznos raspoređen za financijski instrument;
 - iv. indikativan raspored provedbe.

3. Ako program rada iz članka 128. Financijske uredbe sadržava informacije iz točke (a) stavka 2. ovog članka za bespovratna sredstva financirana iz odobrenih sredstava za određenu financijsku godinu, odluka kojom je donesen taj program rada smatra se odlukom o financiranju u vezi s tim bespovratnim sredstvima.

U vezi s javnim nabavama, uzajamnim fondovima, nagradama i financijskim instrumentima, kada je izvršenje odgovarajućih odobrenih sredstava osigurano za određenu financijsku godinu programom rada

▼B

koji sadržava informacije iz točaka (b), (c), (d) i (e) stavka 2. ovog članka, odluka kojom je donesen taj program rada također se smatra odlukom o financiranju u vezi s dotičnom javnom nabavom, uzajamnim fondovima, nagradama i financijskim instrumentima.

Ako program rada ne sadržava te informacije za jedno djelovanje ili više njih, on mora biti prikladno izmijenjen ili se za odnosna djelovanja mora donijeti posebna odluka o financiranju.

4. Ne dovodeći u pitanje bilo koju određenu odredbu temeljnog akta, za svaku značajnu promjenu u već donesenoj odluci o financiranju primjenjuje se jednak postupak kao za inicijalnu odluku.

O d j e l j a k 1 .

P r e u z i m a n j e o b v e z e z a r a s h o d e

Članak 95.

Ukupne i okvirne obveze

(Članak 85. Financijske uredbe)

1. Ukupne proračunske obveze izvršavaju se na temelju sklopljenog sporazuma o financiranju, koji predviđa naknadno preuzimanje jedne ili više pravnih obveza, ili preuzimanjem jedne ili više pravnih obveza.

Sporazumi o financiranju u području izravne financijske pomoći trećim zemljama, uključujući proračunske potpore, koji predstavljaju pravnu obvezu mogu biti osnova plaćanja bez preuzimanja druge pravne obveze.

2. Okvirne proračunske obveze izvršavaju se preuzimanjem jedne pravne obveze ili više njih, na temelju kojih nastaje pravo na naknadna plaćanja ili, u slučaju rashoda za osoblje ili za obavješćivanje javnosti o događajima Unije u koje su uključene institucije, putem izravnih plaćanja.

Članak 96.

Preuzimanje ukupne obveze

(Članak 85. Financijske uredbe)

1. Ukupna obveza preuzima se na temelju odluke o financiranju.

Ukupna obveza preuzima se najkasnije prije donošenja odluke o odabiru primatelja i, kada izvršavanje predmetnih odobrenih sredstva podrazumijeva donošenje programa rada u smislu članka 188., odmah nakon donošenja programa rada.

2. Kada se ukupna obveza izvršava sklapanjem sporazuma o financiranju ne primjenjuje se drugi podstavak stavka 1.

▼B

*Članak 97.***Jedinstvenost potpisa****(Članak 85. Financijske uredbe)**

1. Od pravila da može biti samo jedan potpisnik za proračunske obveze i za odgovarajuće pravne obveze moguće je odstupiti u sljedećim slučajevima:

- (a) kod okvirnih obveza;
- (b) kada se ukupne obveze odnose na sporazume o financiranju s trećim zemljama;
- (c) kada odluka institucije predstavlja pravnu obvezu;
- (d) kada se ukupne obveze odnose na više pravnih obveza za koje su odgovorni različiti dužnosnici za ovjeravanje;
- (e) kada u vezi s knjigama blagajne za vanjska djelovanja, pravne obveze moraju potpisati članovi osoblja lokalnih jedinica iz članka 72. prema uputi odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, koji ostaje u potpunosti odgovoran za odnosnu transakciju;
- (f) kada je institucija delegirala ovlasti dužnosnika za ovjeravanje na direktora međuinstitucionalnog europskog ureda u skladu s člankom 199. stavkom 1. Financijske uredbe.

2. Ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje koji je potpisao proračunsku obvezu nije dostupan ili ostane nedostupan tijekom razdoblja koje nije spojivo s rokom za preuzimanje pravne obveze, tu pravnu obvezu preuzima osoba određena prema pravilima imenovanja zamjenika koje donosi svaka institucija, pod uvjetom da takva osoba ima status dužnosnika za ovjeravanje u skladu s člankom 65. stavkom 3. Financijske uredbe.

*Članak 98.***Administrativni rashodi koji se pokrivaju okvirnim obvezama****(Članak 85. Financijske uredbe)**

Stavke koje se smatraju redovnim administrativnim rashodima, a koje mogu dovesti do okvirnih obveza, uključuju sljedeće:

- (a) rashode za osoblje, bez obzira na to jesu li ili nisu obuhvaćeni Pravilnikom o osoblju, za druge ljudske resurse, mirovine i naknade za stručnjake;
- (b) rashode u vezi s članovima institucija;
- (c) rashode za osposobljavanje;
- (d) rashode za natječaje, odabir i zapošljavanje;

▼B

- (e) troškove službenih putovanja;
- (f) troškove reprezentacije;
- (g) troškove sastanaka;
- (h) nezavisne tumače i prevoditelje;
- (i) razmjenu dužnosnika;
- (j) periodična plaćanja najamnina pokretne i nepokretne imovine ili periodična plaćanja koja se odnose na ugovore u vezi s nekretninama u smislu članka 121. ove Uredbe ili obroke zajma u skladu s člankom 203. stavkom 8. Financijske uredbe;
- (k) razna osiguranja;
- (l) čišćenje, održavanje i osiguranje;
- (m) troškove za socijalno i zdravstveno osiguranje;
- (n) korištenje telekomunikacijskih usluga;
- (o) financijske troškove;
- (p) pravne troškove;
- (q) naknade štete, uključujući kamatu;
- (r) radnu opremu;
- (s) vodu, plin i električnu energiju;
- (t) publikacije na papiru ili u elektroničkom obliku;
- (u) obavješćivanje javnosti od strane institucija o događajima Unije.

*Članak 99.***Evidentiranje pojedinačnih pravnih obveza****(Članak 86. Financijske uredbe)**

U slučaju ukupne proračunske obveze iza koje slijedi jedna ili nekoliko pojedinačnih pravnih obveza, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje evidentira u centralnoj računovodstvenoj evidenciji iznose tih naknadnih pojedinačnih pravnih obveza.

Evidentiranje u računovodstvenim evidencijama sadrži upućivanje na ukupnu obvezu prema kojoj se pojedinačne obveze knjiže.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje evidentira iznose u računovodstvenoj evidenciji prije nego što se potpiše odgovarajuća pojedinačna pravna obveza, osim u slučajevima iz četvrtog podstavka stavka 4. članka 86. Financijske uredbe.

U svim slučajevima, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje provjerava da sveukupan iznos ne prijeđe iznos ukupne obveze koja ih pokriva.

▼B

Odjeljak 2.

Potvrđivanje rashoda*Članak 100.***Potvrđivanje i potvrda „odobreno za plaćanje”****(Članak 88. Financijske uredbe)**

1. Potvrđivanje izdataka temelji se na popratnoj dokumentaciji u smislu članka 110., kojom se potvrđuje pravo vjerovnika na temelju izjave o stvarno pruženim uslugama, stvarno isporučenoj robi ili stvarno izvršenim radovima, ili na temelju drugih dokumenata koji opravdavaju plaćanje, uključujući periodična plaćanja članarina ili tečajeva osposobljavanja.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osobno provjerava popratnu dokumentaciju ili na temelju vlastite odgovornosti potvrđuje da je to učinjeno prije nego što donese odluku kojom se potvrđuje rashod.

3. Odluka o potvrđivanju iskazuje se tako da odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili drugi stručno osposobljen službenik, valjano ovlašten formalnom odlukom odgovornog dužnosnika za ovjeravanje i pod njegovom odgovornošću u skladu s člankom 65. stavkom 5. Financijske uredbe, potpiše potvrdu „odobreno za plaćanje”. Takve odluke o davanju ovlaštenja čuvaju se za moguće kasnije korištenje.

*Članak 101.***Potvrda „potvrđeno kao ispravno” za plaćanja pretfinanciranja****(Članak 88. Financijske uredbe)**

Za plaćanja pretfinanciranja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili drugi stručno osposobljeni službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrdom „potvrđeno kao ispravno” potvrđuje da su ispunjeni uvjeti iz pravne obveze za plaćanja pretfinanciranja.

*Članak 102.***Potvrda „odobreno za plaćanje” u vezi s ugovorima o javnoj nabavi za privremena plaćanja i plaćanja preostalog iznosa****(Članak 88. Financijske uredbe)**

Kod privremenih plaćanja i plaćanja preostalih iznosa prema ugovorima o javnoj nabavi, potvrdom „odobreno za plaćanje” potvrđuje se:

- (a) da je institucija primila i formalno evidentirala fakturu izvođača;
- (b) da je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili drugi stručno osposobljen službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrdio fakturu ili popratni interni dokument koji je priložen fakturi potvrdom „potvrđeno kao ispravno” i potpisao;

▼B

- (c) da je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili druga osoba na njegovu odgovornost provjerila sve aspekte fakture kako bi posebno odredila iznos koji treba platiti te valjanost plaćanja kao podmirenja duga.

Potvrdom „potvrđeno kao ispravno” iz stavka 1. točke (b) potvrđuje se da su usluge iz ugovora pravilno pružene ili da je roba iz ugovora pravilno isporučena ili da su radovi iz ugovora pravilno izvršeni. Za robu i radove, dužnosnik ili drugi stručno osposobljen službenik priprema privremenu potvrdu o preuzimanju, zatim konačnu potvrdu o preuzimanju na kraju jamstvenog razdoblja utvrđenog u ugovoru. Ove dvije ovjere imaju vrijednost potvrde „potvrđeno kao ispravno”.

Za periodična plaćanja, uključujući plaćanja članarina ili tečajeva osposobljavanja, potvrdom „potvrđeno kao ispravno” potvrđuje se da je potraživanje vjerovnika u skladu s dokumentima koji opravdavaju plaćanje.

Članak 103.

Potvrda „odobreno za plaćanje” u vezi s bespovratnim sredstvima za privremena plaćanja i plaćanja preostalih iznosa

(Članak 88. Financijske uredbe)

Kod privremenih plaćanja i plaćanja preostalih iznosa koja odgovaraju bespovratnim sredstvima, potvrdom „odobreno za plaćanje” potvrđuje se:

- (a) da je institucija primila i formalno evidentirala korisnikov zahtjev za plaćanje;
- (b) da je dužnosnik ili drugi stručno osposobljen službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrdio sam zahtjev za plaćanje ili popratni interni dokument koji je priložen fakturi potvrdom „potvrđeno kao ispravno” i potpisao;
- (c) da je odgovorni dužnosnik za ovjeravanje ili druga osoba na njegovu odgovornost provjerila sve aspekte zahtjeva za plaćanje kako bi posebno odredila iznos koji treba platiti te valjanost plaćanja kao podmirenja duga.

Potvrdom iz točke (b) prvog stavka, dužnosnik ili drugi stručno osposobljen službenik kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje potvrđuje da je djelovanje ili program rada korisnika u svim aspektima u skladu sa sporazumom ili odlukom o bespovratnim sredstvima, uključujući, prema potrebi, da su troškovi koje prijavi korisnik opravdani.

Članak 104.

Potvrda „odobreno za plaćanje” u vezi s rashodima za osoblje

(Članak 88. Financijske uredbe)

Kod plaćanja koja odgovaraju rashodima za osoblje, potvrdom „odobreno za plaćanje” potvrđuje se da postoji sljedeća popratna dokumentacija:

▼B

- (a) u vezi s mjesečnom plaćom:
 - i. potpun popis osoblja, uz navođenje svih elemenata primitaka od rada;
 - ii. obrazac (osobni evidencijski list) koji se temelji na odlukama, donesenim u svakom pojedinom slučaju, iz kojeg su vidljive promjene bilo kojeg elementa primitaka od rada;
 - iii. pri novom zaposlenju ili imenovanju, ovjerena preslika odluke o zaposlenju ili imenovanju koja se prilaže pri potvrđivanju isplate prve plaće;
- (b) u vezi s drugim primicima od rada, kao primjerice za osoblje koje se plaća po satu ili danu: izjava koju potpisuje ovlašteni član osoblja, a koja prikazuje odrađene dane ili sate;
- (c) u vezi s prekovremenim radom: izjava koju potpisuje ovlašteni član osoblja, a koja potvrđuje količinu prekovremenog rada;
- (d) u vezi s troškovima službenih putovanja:
 - i. putni nalog koji potpisuje nadležno tijelo;
 - ii. obračun putnih troškova, koji potpisuje član osoblja koji je bio na službenom putovanju i administrativno nadređena osoba kojoj su delegirane odgovarajuće ovlasti, ako se troškovi službenih putovanja razlikuju od putnog naloga;
- (e) u vezi s nekim drugim administrativnim rashodima koji se odnose na osoblje, uključujući članarine i tečajeve osposobljavanja koji se, prema ugovoru, plaćaju unaprijed: popratna dokumentacija koja se odnosi na odluku na kojoj se temelji rashod, a koja prikazuje sve elemente obračuna.

U obračunu putnih troškova iz točke (d) podtočke ii. prvog podstavka navodi se mjesto službenog putovanja, datumi i vrijeme odlaska i dolaska u mjesto službenog putovanja, troškovi putovanja, troškovi boravka i drugi troškovi koji su valjano odobreni na temelju popratne dokumentacije.

Članak 105.

Materijalni oblik potvrde „odobreno za plaćanje”

(Članak 88. Financijske uredbe)

Ako sustav nema računalnu podršku, potvrda „odobreno za plaćanje” sastoji se od pečata s potpisom odgovornog dužnosnika za ovjeravanje ili drugog stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s člankom 100. U sustavu s računalnom podrškom, potvrda „odobreno za plaćanje” ima oblik elektronički sigurne potvrde odgovornog dužnosnika za ovjeravanje ili drugog stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

▼B*Članak 106.***Materijalni oblik potvrde „potvrđeno kao ispravno”****(Članak 88. Financijske uredbe)**

Ako sustav nema računalnu podršku, potvrda „potvrđeno kao ispravno” sastoji se od pečata s potpisom odgovornog dužnosnika za ovjeravanje ili drugog stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u skladu s člankom 101. U sustavu s računalnom podrškom, potvrda „potvrđeno kao ispravno” može imati oblik elektronički sigurne potvrde stručno osposobljenog službenika kojega je valjano ovlastio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.

Odjeljak 3.**Odobranje plaćanja***Članak 107.***Provjere plaćanja koje izvršava dužnosnik za ovjeravanje****(Članak 89. Financijske uredbe)**

Kod sastavljanja naloga za plaćanje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da je nalog za plaćanje pravilno izdan, što znači da je prethodno donesena odgovarajuća odluka o potvrđivanju u obliku potvrde „odobreno za plaćanje”, da su pojedinosti o primatelju plaćanja točne i da je iznos dospio;
- (b) da nalog za plaćanje odgovara proračunskoj obvezi prema kojoj se knjiži;
- (c) da izdatak tereti točnu stavku u proračunu;
- (d) da su odobrena sredstva raspoloživa.

*Članak 108.***Obvezni podaci na nalogima za plaćanje i njihov prijenos na računovodstvenog službenika****(Članak 89. Financijske uredbe)****1. Nalog za plaćanje sadrži:**

- (a) financijsku godinu na koju se izdatak knjiži;
- (b) proračunski članak i moguću daljnju podjelu koja se primjenjuje;
- (c) upućivanja na pravnu obvezu na temelju koje je nastalo pravo na plaćanje;
- (d) upućivanja na proračunsku obvezu prema kojoj se izdatak knjiži;
- (e) iznos plaćanja, izražen u eurima;

▼B

(f) ime i adresu te podatke o bankovnom računu primatelja plaćanja;

(g) predmet rashoda;

(h) način plaćanja;

(i) upis u popis imovine u skladu s člankom 248.

2. Na nalog za plaćanje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje stavlja datum i potpis te ga proslijeđuje računovodstvenom službeniku.

Odjeljak 4.

Plaćanje rashoda

Članak 109.

Vrste plaćanja

(Članak 90. Financijske uredbe)

1. Pretfinanciranjem se osiguravaju likvidna sredstva. Ono se može podijeliti na više plaćanja u skladu s dobrim financijskim upravljanjem.

2. Privremenim plaćanjem, koje se može plaćati višekratno, mogu se pokriti rashodi za provedbu odluke ili sporazuma ili za plaćanje usluga, robe ili radova obavljenih i/ili isporučenih u privremenim fazama ugovora. S privremenim plaćanjem se može u cijelosti ili djelomično poravnati pretfinanciranje, ne dovodeći u pitanje odredbe temeljnog akta.

3. Zaključivanje rashoda ima oblik plaćanja preostalog iznosa, koje nije moguće plaćati višekratno i s kojim se poravnavaju svi prethodni rashodi ili nalog za povrat.

Članak 110.

Popratna dokumentacija

(Članak 90. Financijske uredbe)

1. Pretfinanciranje, uključujući slučajeve kada je ono podijeljeno na više plaćanja, plaća se na temelju ugovora, odluke, sporazuma ili temeljnog akta ili na temelju popratne dokumentacije koja omogućuje provjeru usklađenosti s uvjetima predmetnog ugovora, odluke ili sporazuma. Ako je u tim instrumentima određen datum plaćanja za pretfinanciranje, plaćanje dugovanog iznosa nije uvjetovano daljnjim zahtjevima.

2. Privremena plaćanja i plaćanja preostalih iznosa temelje se na popratnoj dokumentaciji koja omogućuje provjeru je li financirana aktivnost izvršena u skladu s temeljnim aktom ili odlukom ili u skladu s uvjetima ugovora ili sporazuma.

▼B

3. U skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje utvrđuje prirodu popratne dokumentacije iz ovog članka u skladu s temeljnim aktom, odlukama, ugovorima i sporazumima. Privremena i konačna tehnička i financijska izvješća o izvršenju predstavljaju popratnu dokumentaciju za potrebe stavka 2.

4. Dužnosnik za ovjeravanje čuva popratnu dokumentaciju u skladu s člankom 48.

Odjeljak 5.

Rokovi za izvršenje rashoda

Članak 111.

Rokovi za plaćanje i zatezne kamate

(Članak 92. Financijske uredbe)

1. Podrazumijeva se da vrijeme dopušteno za plaćanja uključuje potvrđivanje, odobravanje i plaćanje rashoda.

Počinje teći od datuma na koji je primljen zahtjev za plaćanje.

Zahtjev za plaćanje evidentira ovlaštena služba odgovornog dužnosnika za ovjeravanje što je prije moguće, a smatra se da je on primljen na datum kada je evidentiran.

Datum plaćanja smatra se datumom na koji se tereti račun institucije.

2. Zahtjev za plaćanje uključuje sljedeće bitne elemente:

(a) identifikaciju vjerovnika;

(b) iznos;

(c) valutu;

(d) datum.

Kada nedostaje barem jedan bitan element zahtjev za plaćanje se odbija.

Vjerovnik se obavješćuje u pisanom obliku o odbijanju i razlozima odbijanja što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 30 kalendarskih dana od datuma kada je primljen zahtjev za plaćanje.

3. U slučaju suspenzije iz članka 92. stavka 2. Financijske uredbe, preostali rok za plaćanje počinje ponovno teći od datuma kada su primljene zatražene informacije ili revidirani dokumenti ili kada su obavljene potrebne dodatne provjere, uključujući provjere na licu mjesta.

4. Po isteku rokova iz članka 92. stavka 1. Financijske uredbe vjerovnik ima pravo na kamate u skladu sa sljedećim uvjetima:

▼B

- (a) primjenjuju se kamate iz članka 83. stavka 2. ove Uredbe;
- (b) kamata se plaća za razdoblje koje protekne od kalendarskog dana koji slijedi nakon dana isteka roka za plaćanje utvrđenog u članku 92. stavku 1. Financijske uredbe do dana plaćanja.

Međutim, kada su kamate obračunate u skladu s odredbama prvog podstavka niže ili jednake 200 EUR, one se isplaćuju vjerovniku samo na zahtjev podnesen u roku od dva mjeseca od primitka zakašnjelog plaćanja.

5. Svaka institucija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o poštovanju rokova i suspenziji rokova utvrđenih u članku 92. Financijske uredbe. Izvješće Komisije prilaže se sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

*POGLAVLJE 7.****Sustavi informacijske tehnologije****Članak 112.***Opis sustava informacijske tehnologije****(Članak 93. Financijske uredbe)**

Kada se za obradu poslova izvršavanja proračuna koriste računalni sustavi i podsustavi, potreban je potpun i ažuran opis svakog sustava ili podsustava.

Svaki opis određuje sadržaj svih polja s podacima i opisuje kako sustav obrađuje svaku pojedinu radnju. Opis detaljno prikazuje kako sustav jamči postojanje potpunog revizijskog postupka za svaku radnju.

*Članak 113.***Periodična pohrana podataka****(Članak 93. Financijske uredbe)**

Podaci se u računalne sustave i podsustave pohranjuju periodički i čuvaju na sigurnom mjestu.

*POGLAVLJE 8.****Unutarnji revizor****Članak 114.***Imenovanje unutarnjeg revizora****(Članak 98. Financijske uredbe)**

1. Svaka institucija imenuje svojeg unutarnjeg revizora u skladu s pravilima koja su prilagođena njenim posebnostima i zahtjevima. Institucija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o imenovanju unutarnjeg revizora.

▼B

2. Svaka institucija u skladu sa svojim posebnostima i zahtjevima određuje opseg uloge unutarnjeg revizora i detaljno utvrđuje ciljeve i postupke za izvršavanje dužnosti unutarnjeg revizora, uz dužno uvažavanje međunarodnih standarda unutarnjeg revidiranja.

3. Za unutarnjeg revizora institucija može imenovati dužnosnika ili drugog službenika, na temelju njegove posebne osposobljenosti, na kojeg se primjenjuje Pravilnik o osoblju, a koji je državljanin države članice.

4. Ako dvije ili više institucija imenuju istog unutarnjeg revizora, one se dogovaraju o načinu uređenja da revizor odgovara za svoje djelovanje u skladu s člankom 119.

5. Kada unutarnji revizor prestane obavljati svoje dužnosti, institucija o tome obavješćuje Europski parlament i Vijeće.

*Članak 115.***Sredstva za unutarnjeg revizora****(Članak 99. Financijske uredbe)**

Institucija osigurava potrebna sredstva kako bi unutarnji revizor mogao pravilno izvršavati svoju revizijsku dužnost i dokument koji detaljno opisuje njegove zadaće, dužnosti i obveze.

*Članak 116.***Program rada****(Članak 99. Financijske uredbe)**

1. Unutarnji revizor donosi svoj program rada te ga podnosi instituciji.

2. Institucija može zatražiti od unutarnjeg revizora izvršavanje revizija koje nisu uključene u program rada iz stavka 1.

*Članak 117.***Izvješća unutarnjeg revizora****(Članak 99. Financijske uredbe)**

1. Unutarnji revizor podnosi instituciji godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji iz članka 99. stavka 3. Financijske uredbe, u kojem se navodi broj i vrsta provedenih unutarnjih revizija, glavne preporuke koje je dao i radnje poduzete na temelju takvih preporuka.

U tom se godišnjem izvješću također navode svi problemi sustava koje utvrdi posebno povjerenstvo uspostavljeno na temelju članka 73. stavka 6. Financijske uredbe.

▼B

2. Svaka institucija razmatra jesu li preporuke dane u izvješćima unutarnjeg revizora prikladne za razmjenu najboljih praksi s drugim institucijama.

3. Unutarnji revizor se prilikom sastavljanja svog izvješća posebno usredotočuje na cjelokupno poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja i osigurava poduzimanje prikladnih mjera s ciljem kontinuiranog poboljšavanja i osnaživanja njegove primjene.

*Članak 118.***Neovisnost****(Članak 100. Financijske uredbe)**

Unutarnji revizor pri izvršavanju svojih revizorskih zadaća uživa potpunu neovisnost. Unutarnjem revizoru ne smiju se davati nikakve upute niti ga se smije na bilo koji način ograničavati pri obavljanju dužnosti koje su mu na temelju njegova imenovanja dodijeljene Financijskom uredbom.

*Članak 119.***Odgovornost unutarnjeg revizora****(Članak 100. Financijske uredbe)**

Samo institucija, postupajući u skladu s ovim člankom, može pokrenuti postupak za utvrđivanje odgovornosti unutarnjeg revizora, koji je dužnosnik ili drugi službenik koji podliježe Pravilniku o osoblju, za svoje djelovanje.

Institucija donosi obrazloženu odluku o otvaranju istrage. Ta se odluka priopćava predmetnom dužnosniku ili službeniku u postupku. Institucija može pod svojom izravnom odgovornošću zadužiti za istragu jednog ili više dužnosnika istog ili višeg razreda od dotičnog člana osoblja. Tijekom istrage, saslušava se zainteresirana strana.

Izvješće o istrazi priopćava se zainteresiranoj strani, koju zatim saslušava institucija o predmetu tog izvješća.

Na temelju izvješća i saslušanja, institucija donosi obrazloženu odluku kojom se okončava postupak ili obrazloženu odluku u skladu s člancima 22. i 86. te Prilogom IX. Pravilniku o osoblju. Odluke kojima se izriču disciplinske mjere ili financijske sankcije dostavljaju se zainteresiranoj strani i, u svrhe informiranja, priopćavaju drugim institucijama i Revizorskom sudu.

U vezi s takvim odlukama, zainteresirana strana može u skladu s odredbama Pravilnika o osoblju izjaviti žalbu Sudu Europske Unije.

▼ **B***Članak 120.***Postupak pred Sudom Europske unije****(Članak 100. Financijske uredbe)**

Ne dovodeći u pitanje pravna sredstva koja predviđa Pravilnik o osoblju, unutarnji revizor može pokrenuti postupak izravno pred Sudom Europske unije u vezi s bilo kojom radnjom koja se odnosi na izvršavanje njegovih dužnosti unutarnjeg revizora. Takav se postupak mora pokrenuti u roku od tri mjeseca koji počinje teći od kalendarskog dana službene obavijesti o predmetnoj radnji.

Istraživanja i saslušanja u takvom postupku provode se u skladu s člankom 91. stavkom 5. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije.

▼ **M1**

GLAVA V.

JAVNA NABAVA I KONCESIJE▼ **B***POGLAVLJE 1.**Opće odredbe*▼ **M1**

Odjeljak 1.

Područje primjene i načela dodjele*Članak 121.***Područje primjene i definicije****(članak 101. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Ugovori u vezi s nekretninama obuhvaćaju kupoprodaju, dugoročni zakup, uživanje, *leasing*, najam ili najam s pravom kupnje, sa ili bez opcije kupnje, zemljišta, postojećih zgrada ili druge nepokretne imovine.

2. Ugovori o nabavi robe obuhvaćaju kupoprodaju, *leasing*, najam ili najam s mogućnošću kupnje proizvoda ili bez te mogućnosti. Ugovor o nabavi može uključivati, kao nepredviđeno pitanje, poslove postavljanja i instalacije.

3. Ugovorima o radovima obuhvaćeno je izvršavanje, ili izvršavanje i izrada radova, ili rad koji se odnosi na jednu od aktivnosti iz Priloga II. Direktivi 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili realizacija, na bilo koji način, radova u skladu sa zahtjevima koje je odredio javni naručitelj koji ima odlučujući utjecaj na vrstu ili izradu rada.

„Rad” znači rezultat gradnje ili građevinskih radova u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuni gospodarsku ili tehničku funkciju.

⁽¹⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

▼ **M1**

4. Ugovorima o uslugama obuhvaćene su sve intelektualne i neintelektualne usluge, osim onih koje su obuhvaćene ugovorima o nabavi robe, o radovima i u vezi s nekretninama.

5. U slučaju mješovitih ugovora koji se sastoje od robe i usluga, glavni predmet određuje se usporedbom vrijednosti predmetne robe ili usluge.

Ugovor kojim je obuhvaćena jedna vrsta nabave (radova, robe ili usluga) i koncesije (za radove ili usluge) dodjeljuje se u skladu s odredbama koje se primjenjuju na javni ugovor.

6. Za upućivanja na nomenklature u kontekstu javne nabave upotrebljava se „Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)” kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

7. Javni naručitelj ne smije zahtijevati da skupina gospodarskih subjekata ima određeni pravni oblik kako bi mogla podnijeti ponudu ili zahtjev za sudjelovanje, ali od odabrane se skupine može zatražiti da usvoji određeni pravni oblik nakon što joj je dodijeljen ugovor ako je ta promjena potrebna za ispravno izvršenje ugovora.

8. Sva komunikacija s ugovarateljima, uključujući sklapanje ugovora i sve njihove izmjene, može se izvršavati s pomoću elektroničkih sustava razmjene koje je uspostavio javni naručitelj.

9. Elektronički sustavi razmjene ispunjuju sljedeće zahtjeve:

- (a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se šalju putem njega;
- (b) samo ovlaštene osobe mogu elektronički potpisati ili slati dokument putem sustava;
- (c) ovlaštene osobe moraju utvrđenim sredstvima biti identificirane u sustavu;
- (d) vrijeme i datum elektroničke transakcije moraju biti precizno utvrđeni;
- (e) mora biti očuvana cjelovitost dokumenata;
- (f) mora biti očuvana raspoloživost dokumenata;
- (g) prema potrebi, mora se očuvati povjerljivosti dokumenata;
- (h) mora se osigurati zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

10. Za podatke poslane ili primljene preko takvog sustava postoje pravne pretpostavke cjelovitosti podataka te točnost datuma i vremena slanja ili primanja podataka koje je naznačio sustav.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) (SL L 340, 16.12.2002., str. 1.).

▼ M1

Dokument koji je poslan kroz takav sustav ili o kojem je poslana obavijest smatra se istovjetnim dokumentu u papirnatom obliku, dopušten je kao dokaz u pravnim postupcima, smatra se izvornikom i uživa pravne pretpostavke o vjerodostojnosti i cjelovitosti, pod uvjetom da ne sadržava bilo kakve dinamičke značajke koje bi ga mogle automatski promijeniti.

Elektronički potpisi iz stavka 9. točke (b) imaju pravni učinak istovjetan vlastoručnom potpisu.

*Članak 122.***Okvirni ugovori i posebni ugovori****(Članak 101. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Trajanje okvirnog ugovora ne smije premašivati četiri godine, osim u iznimnim slučajevima koji su posebno opravdani predmetom okvirnih ugovora.

Posebni ugovori koji se temelje na okvirnim ugovorima dodjeljuju se u skladu s uvjetima okvirnog ugovora.

Kod dodjele posebnih ugovora stranke ne smiju unositi bitne promjene u okvirni ugovor.

2. Kad se okvirni ugovor sklapa s jednim gospodarskim subjektom, posebni ugovori dodjeljuju se unutar rokova propisanih u okvirnom ugovoru.

U opravdanim okolnostima, javni naručitelj može se pisanim putem savjetovati s ugovarateljem tražeći od njega da, prema potrebi, nadopuni svoju ponudu.

3. Kada se sklapa okvirni ugovor s nekoliko gospodarskih subjekata („višestruki okvirni ugovor”), on može biti u obliku zasebnih ugovora potpisanih pod jednakim uvjetima sa svakim ugovarateljem.

Posebni ugovori koji se temelje na okvirnim ugovorima sklopljenima s više gospodarskih subjekata provode se na jedan od sljedećih načina:

- (a) u skladu s uvjetima okvirnog ugovora: bez ponovne provedbe nadmetanja, ako su u njemu utvrđeni svi uvjeti koji se primjenjuju na predmetne radove, robe ili usluge i objektivne uvjete za određivanje koji će ih ugovaratelj izvršavati;
- (b) ako svi uvjeti koji se primjenjuju na pružanje radova, roba ili usluga nisu propisani u okvirnom ugovoru: ponovnom provedbom nadmetanja među ugovarateljima u skladu sa stavkom 4. i na temelju jednog od sljedećeg:
 - i. istih i, prema potrebi, preciznije formuliranih uvjeta,
 - ii. ako je potrebno, na temelju drugih uvjeta navedenih u dokumentaciji o nabavi koja se odnosi na okvirni ugovor.

▼ **M1**

- (c) djelomično bez ponovne provedbe nadmetanja u skladu s točkom (a) i djelomično s ponovnom provedbom nadmetanja među ugovarateljima u skladu s točkom (b), ako je javni naručitelj predvidio tu mogućnost u dokumentaciji o nabavi koja se odnosi na okvirni ugovor.

U dokumentaciji o nabavi iz drugog podstavka točke (c) također se navodi koji uvjeti mogu biti podložni ponovnoj provedbi nadmetanja.

4. Višestruki okvirni ugovor s ponovnom provedbom nadmetanja sklapa se s najmanje tri gospodarska subjekta, pod uvjetom da postoji dovoljan broj prihvatljivih ponuda kako je navedeno u članku 158. stavku 4.

Prilikom dodjele posebnih ugovora na temelju ponovne provedbe nadmetanja među ugovarateljima, javni naručitelj savjetuje se s njima u pisanom obliku i određuje rok koji je dovoljno dug za omogućavanje podnošenja posebnih ponuda. Posebne ponude podnose se u pisanom obliku. Javni naručitelji dodjeljuju svaki posebni ugovor ponuditelju koji je dostavio ekonomski najpovoljniju posebnu ponudu na temelju kriterija za dodjelu utvrđenih u dokumentaciji o nabavi koja se odnosi na okvirni ugovor.

5. U sektorima izloženima brzim promjenama cijena i tehnološkom razvoju, okvirni ugovori bez ponovne provedbe nadmetanja sadržavaju klauzulu o srednjoročnoj reviziji ili o sustavu referentnih vrijednosti. Nakon srednjoročne revizije, ako prvotno utvrđeni uvjeti više nisu prilagođeni razvoju cijena ili tehnološkom razvoju, javni naručitelj ne smije upotrebljavati predmetni okvirni ugovor te mora poduzeti odgovarajuće mjere za njegovo otkazivanje.

6. Posebnim ugovorima koji se temelje na okvirnim ugovorima moraju prethoditi proračunske obveze.

Odjeljak 2.

Objavljivanje

Članak 123.

Oglašavanje postupaka koji su jednaki pragovima iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili veći od njih ili za ugovore koji su obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2014/24/EU

(Članak 103. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Obavijesti za objavu u *Službenom listu Europske unije* uključuju sve podatke navedene u relevantnim standardnim obrascima iz Direktive 2014/24/EU kako bi se osigurala transparentnost postupka.

2. Javni naručitelj može obznaniti svoju namjeru o planiranoj nabavi za financijsku godinu objavom prethodne informativne obavijesti. Njome je obuhvaćeno razdoblje u trajanju od 12 mjeseci ili kraće od datuma kada je obavijest poslana Uredu za publikacije.

▼ **M1**

Javni naručitelj može objaviti prethodnu informativnu obavijest u *Službenom listu Europske unije* ili na svom profilu kupca. U potonjem slučaju, obavijest o objavi u profilu kupca objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

3. Poziv na nadmetanje upotrebljava se kao sredstvo pokretanja postupka čija je procijenjena vrijednost jednaka pragovima utvrđenima u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe ili veća od njih, osim za postupak utvrđen u članku 134. ove Uredbe.

4. Javni naručitelj šalje Uredu za publikacije obavijesti o dodjeli ugovora s rezultatima postupka najkasnije 30 dana nakon potpisivanja ugovora ili okvirnog ugovora čija je vrijednost jednaka pragovima utvrđenima u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe ili veća od njih.

Međutim, obavijesti koje se odnose na ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave mogu se zajedno grupirati na tromjesečnoj osnovi. U takvim slučajevima, javni naručitelj šalje obavijest najkasnije 30 dana nakon kraja svakog tromjesečja.

Obavijesti o dodjeli ugovora ne objavljuju se za posebne ugovore koji se temelje na okvirnom ugovoru.

5. Javni naručitelj objavljuje obavijest o dodjeli ugovora:

(a) prije potpisivanja ugovora ili okvirnog ugovora čija je vrijednost jednaka pragovima utvrđenima u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe ili veća od njih, i koji su dodijeljeni u skladu s postupkom iz članka 134. stavka 1. točke (b) ove Uredbe;

(b) nakon potpisivanja ugovora ili okvirnog ugovora čija je vrijednost jednaka pragovima utvrđenima u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe ili veća od njih, uključujući dodijeljena sredstva u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkama (a) i (c) do (f) ove Uredbe.

6. Javni naručitelj objavljuje u *Službenom listu Europske unije* obavijest o izmjeni ugovora tijekom njegova trajanja u slučajevima iz članka 114.a stavka 3. točaka (a) i (b) Financijske uredbe ako je vrijednost izmjene jednaka pragovima iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili je veća od njih.

7. U slučaju međuinstitucijskog postupka, javni naručitelj odgovoran za postupak zadužen je za primjenjive mjere objave.

Članak 124.

Oglašavanje postupaka koji su ispod pragova iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili koji su izvan područja primjene Direktive 2014/24/EU

(članak 103. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Postupci s procijenjenom vrijednosti ugovora ispod pragova utvrđenih u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe oglašavaju se odgovarajućim sredstvima. Takvo oglašavanje uključuje odgovarajuće prethodne objave na internetu ili poziv na nadmetanje, ili, za ugovore koji

▼ **M1**

se dodjeljuju u skladu s postupkom utvrđenim u članku 136. ove Uredbe, objavljivanje obavijesti za poziv za iskaz interesa u *Službenom listu Europske unije*. Ova se obveza ne primjenjuje na postupak utvrđen u članku 134. ove Uredbe i pregovarački postupak za ugovore vrlo male vrijednosti iz članka 137. stavka 2. ove Uredbe.

2. Za ugovore koji se dodjeljuju u skladu s člankom 134. točkama (g) i (i) ove Uredbe, javni naručitelj šalje popis ugovora Europskom parlamentu i Vijeću najkasnije 30. lipnja sljedeće financijske godine. U slučaju Komisije, popis se prilaže sažetku godišnjeg izvješća o radu iz članka 66. stavka 9. Financijske uredbe.

3. Obavijest o dodjeli ugovora sadržava naziv ugovaratelja, dodijeljeni iznos i predmet ugovora i, u slučaju izravnih i posebnih ugovora, ona mora biti u skladu s člankom 21. stavkom 3.

Javni naručitelj objavljuje popis ugovora na svojoj internetskoj stranici najkasnije 30. lipnja sljedeće financijske godine za:

- (a) ugovore ispod pragova utvrđenih u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe;
- (b) ugovore dodijeljene u skladu s člankom 134. točkama (h) i (j) do (m) ove Uredbe;
- (c) izmjene ugovora kako je utvrđeno u članku 114.a stavku 3. točki (c) Financijske uredbe;
- (d) izmjene ugovora kako je utvrđeno u članku 114.a stavku 3. točkama (a) i (b) Financijske uredbe ako je vrijednost izmjena ispod pragova utvrđenih u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe;
- (e) posebne ugovore u skladu s okvirnim ugovorom.

Za potrebe drugog podstavka točke (e) objavljene informacije mogu se objediniti po ugovaratelju za isti predmet.

4. U slučaju međuinstitucijskih okvirnih ugovora, svaki je javni naručitelj odgovoran za oglašavanje svojih posebnih ugovora i njihovih izmjena pod uvjetima iz stavka 3.

Članak 125.

Objavljivanje obavijesti

(Članak 103. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelj sastavlja obavijesti iz članaka 123. i 124. i dostavlja ih Uredu za publikacije elektroničkim putem.

▼ **M1**

2. Ured za publikacije objavljuje obavijesti navedene u člancima 123. i 124. u *Službenom listu Europske unije* najkasnije:

(b) dvanaest dana nakon njihova slanja u svim drugim slučajevima.

3. Javni naručitelj mora moći dostaviti dokaz o datumu slanja.

Članak 126.

Drugi načini oglašavanja

(Članak 103. stavak 2. Financijske uredbe)

Pored oglašavanja predviđenog u člancima 123. i 124. postupci nabave mogu se objaviti i na bilo koji drugi način, osobito u elektroničkom obliku. U svakom takvom oglašavanju upućuje se na obavijest objavljenu u *Službenom listu Europske unije* ako je obavijest objavljena, te ono ne može prethoditi objavljivanju obavijesti, koja je jedina vjerodostojna.

Takvim oglašavanjem ne smije se diskriminirati među natjecateljima ili ponuditeljima niti ono smije sadržavati druge pojedinosti osim onih sadržanih u pozivu na nadmetanje, ako je obavijest objavljena.

O d j e l j a k 3 .

P o s t u p c i n a b a v e

Članak 128.

Minimalni broj natjecatelja i odredbe o pregovorima

(Članak 104. stavak 4. Financijske uredbe)

1. U ograničenom postupku i u postupcima iz članka 136. stavka 1. točaka (a) i (b) i članka 136.a, minimalni broj natjecatelja je pet.

2. U natjecateljskom postupku uz pregovore, natjecateljskom dijalogu, partnerstvu za inovacije, ispitivanju na lokalnom tržištu u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkom (g) i pregovaračkom postupku za ugovore male vrijednosti iz članka 137. stavka 1., minimalni broj natjecatelja je tri.

3. Stavci 1. i 2. ovog članka ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

(a) pregovaračkih postupaka za ugovore vrlo male vrijednosti iz članka 137. stavka 2.;

(b) pregovaračkih postupaka bez prethodne objave iz članka 134. osim za projektne natječaje u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkom (d) i ispitivanje lokalnog tržišta u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkom (g).

▼ M1

4. Ako je broj natjecatelja koji zadovoljavaju kriterije za dodjelu ispod najmanjeg broja navedenog u stavcima 1. i 2., javni naručitelj može nastaviti postupak pozivajući natjecatelje koji posjeduju potrebne sposobnosti. Javni naručitelj ne smije uključiti druge gospodarske subjekte koji nisu prvotno podnijeli zahtjev za sudjelovanje ili koje nije izvorno pozvao.

5. Tijekom pregovora, javni naručitelj osigurava jednako postupanje prema svim ponuditeljima.

Pregovori se mogu odvijati u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba pregovarati primjenjujući kriterije za dodjelu navedene u dokumentaciji o nabavi. Javni naručitelj navodi hoće li se koristiti tom mogućnošću u dokumentaciji o nabavi.

6. Za postupke utvrđene u članku 134. stavku 1. točkama (d) i (g) i člancima 136.a i 137., javni naručitelj poziva najmanje sve gospodarske subjekte koji su izrazili interes nakon prethodne objave kako je utvrđeno u članku 124. stavku 1. ili ispitivanja lokalnog tržišta ili projektnog natječaja.

*Članak 129.***Partnerstvo za inovacije****(Članak 104. stavak 1. Financijske uredbe)**

1. Cilj je partnerstava za inovacije razvoj inovativnog proizvoda, usluge ili inovativnih radova i naknadna kupnja dobivenih radova, robe ili usluga, pod uvjetom da oni odgovaraju razinama uspješnosti i maksimalnim troškovima dogovorenima između javnih naručitelja i partnera.

Partnerstvo za inovacije sastoji se od uzastopnih faza koje se odvijaju u nizu koraka u procesu istraživanja i inovacija koji mogu uključivati izvršenje radova, proizvodnju proizvoda ili pružanje usluga. U partnerstvu za inovacije utvrđuju se privremeni ciljevi koje partneri moraju ostvariti.

Na temelju tih privremenih ciljeva, javni naručitelj može nakon svake faze odlučiti da će raskinuti partnerstvo za inovacije ili, u slučaju partnerstva za inovacije s više partnera, da će smanjiti broj partnera raskidanjem pojedinih ugovora, pod uvjetom da je javni naručitelj naveo te mogućnosti i uvjete za njihovu primjenu u dokumentaciji o nabavi.

2. Prije pokretanja partnerstva za inovacije, javni naručitelj mora analizirati tržište kako je predviđeno u članku 137.a kako bi utvrdio da radovi, roba ili usluge ne postoje na tržištu ili kao razvojne aktivnosti bliske tržištu.

Određbe o pregovorima utvrđene u članku 104. stavku 4. Financijske uredbe i u članku 128. stavku 5. ove Uredbe moraju se poštovati.

▼ M1

Javni naručitelj utvrđuje u dokumentaciji o nabavi potrebu za inovativnim radovima, robom ili uslugama koja se ne može zadovoljiti kupnjom radova, robe ili usluga koji su već dostupni na tržištu. U njoj je navedeno u kojim su elementima ovog opisa utvrđeni minimalni zahtjevi. Dostavljeni podaci moraju biti dovoljno precizni kako bi se gospodarskim subjektima omogućilo prepoznavanje prirode i opsega potrebnog rješenja i kako bi mogli odlučiti hoće li podnijeti zahtjev za sudjelovanje u postupku.

Javni naručitelj može odlučiti osnovati partnerstvo za inovacije s jednim partnerom ili s više partnera koji provode zasebne aktivnosti istraživanja i razvoja.

Ugovori se dodjeljuju isključivo na temelju najboljeg omjera cijene i kvalitete utvrđenog u članku 110. stavku 4. Financijske uredbe.

3. U dokumentaciji o nabavi, javni naručitelj navodi rješenja primjenjiva na prava intelektualnog vlasništva.

U okviru partnerstva za inovacije, javni naručitelj ne smije drugim partnerima otkriti predložena rješenja ili druge povjerljive informacije koje mu je priopćio jedan od partnera, bez njegove suglasnosti.

Javni naručitelj osigurava da struktura partnerstva, a posebno trajanje i vrijednost pojedinih faza, odražavaju razinu inovacija ponuđenog rješenja kao i tijek aktivnosti istraživanja i inovacija koje su potrebne za razvoj inovativnog rješenja koje još nije dostupno na tržištu. Procijenjena vrijednost radova, robe ili usluga ne smije biti nerazmjerna u odnosu na ulaganje potrebno za njihov razvoj.

Članak 130.

Projektni natječaji

(Članak 104. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Projektni natječaji podliježu pravilima o oglašavanju iz članka 123. i mogu uključivati dodjelu nagrada.

Ako su projektni natječaji ograničeni na ograničeni broj natjecatelja, javni naručitelj utvrđuje jasne i nediskriminacijske kriterije za odabir.

Broj natjecatelja pozvanih da sudjeluju mora biti dovoljan za osiguranje istinskog nadmetanja.

2. Nadležni dužnosnik za ovjeravanje imenuje ocjenjivački sud. On se sastoji isključivo od fizičkih osoba koje su neovisne o natjecateljima u natječaju. Ako se od natjecatelja u natječaju zahtijeva potrebna posebna stručna kvalifikacija, najmanje jedna trećina članova ocjenjivačkog suda mora imati istu ili jednakovrijednu kvalifikaciju.

Ocjenjivački sud mišljenja donosi neovisno. Donosi ih na temelju projekata koje su mu dostavili anonimni natjecatelji i isključivo u svjetlu kriterija navedenih u obavijesti o natječaju.

▼ M1

3. Prijedlozi ocjenjivačkog suda, koji se temelje na vrijednosti svakog projekta, te rangiranje i napomene, bilježe se u izvještaju koji potpisuju njegovi članovi.

Natjecatelji ostaju anonimni sve dok ocjenjivački sud ne donese svoje mišljenje.

Ocjenjivački sud može tražiti od natjecatelja da odgovore na pitanja navedena u izvještaju radi pojašnjenja projekta. Sastavlja se potpuni izvještaj o dijalogu koji je uslijedio.

4. Javni naručitelj zatim donosi odluku o dodjeli u kojoj su navedeni ime i adresa odabranog natjecatelja i razlozi za odabir uz navođenje kriterija objavljenih u obavijesti o projektnom natječaju, posebno ako se time odstupa od prijedloga navedenih u mišljenju ocjenjivačkog suda.

Članak 131.

Dinamički sustav nabave

(Članak 104. stavak 6. Financijske uredbe)

1. Dinamički sustav nabave potpuno je elektronički postupak za uobičajene nabave, koji je otvoren tijekom čitavog trajanja svakom gospodarskom subjektu koji zadovoljava kriterije za odabir. On se može podijeliti u kategorije radova, robe ili usluga koji su objektivno definirani na temelju značajki nabave koju treba provesti u okviru predmetne kategorije. U tom slučaju, moraju se utvrditi kriteriji za odabir za svaku kategoriju.

2. Javni naručitelj navodi u dokumentaciji o nabavi prirodu i procijenjenu količinu predviđenih nabava, kao i sve potrebne informacije koje se odnose na sustav nabave, korištenu elektroničku opremu i načine i specifikacije tehničke veze.

3. Javni naručitelj omogućuje svakom gospodarskom subjektu, tijekom razdoblja valjanosti dinamičkog sustava nabave, da zatraži sudjelovanje u sustavu. On ocjenjuje takve zahtjeve u roku od 10 radnih dana od primitka. Taj se rok može produljiti na 15 radnih dana ako je opravdano. Međutim, javni naručitelj može produljiti razdoblje ocjenjivanja pod uvjetom da u međuvremenu nije objavljen niti jedan poziv na dostavu ponuda.

Javni naručitelj čim prije moguće obavješćuje kandidata je li primljen u dinamički sustav nabave.

4. Javni naručitelj poziva sve natjecatelje primljene u sustav u relevantnoj kategoriji da podnesu ponudu u razumnom roku. Javni naručitelji dodjeljuju ugovor ponuditelju koji je dostavio ekonomski najpovoljniju ponudu na temelju kriterija za dodjelu utvrđenih u pozivu na nadmetanje. Ti se kriteriji mogu, ako je to primjereno, preciznije oblikovati u pozivu na dostavu ponuda.

▼ M1

5. Javni naručitelj u pozivu na nadmetanje navodi razdoblje valjanosti dinamičkog sustava nabave.

Dinamički sustav nabave ne smije trajati duže od četiri godine, osim u iznimnim opravdanim slučajevima.

Javni naručitelj ne smije se koristiti ovim sustavom za sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.

Članak 132.

Natjecateljski dijalog

(Članak 104. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelj u pozivu na nadmetanje ili u opisnoj dokumentaciji navodi svoje potrebe i zahtjeve, kriterije za dodjelu i okvirne rokove.

On ugovor dodjeljuje ponuditelju koji je ponudio najbolji omjer cijene i kvalitete.

2. Javni naručitelj započinje dijalog s natjecateljima koji zadovoljavaju kriterije za odabir kako bi utvrdio i definirao najpogodnija sredstva za zadovoljavanje svojih potreba. On tijekom tog dijaloga može s odabranim natjecateljima razgovarati o svim aspektima nabave, ali ne može izmijeniti svoje potrebe i zahtjeve i kriterije za dodjelu ponude iz stavka 1.

Tijekom dijaloga javni naručitelj mora osigurati jednako postupanje prema svim ponuditeljima i ne smije otkriti predložena rješenja ili druge povjerljive informacije koje im je priopćio ponuditelj bez njegove suglasnosti o odricanju od te povjerljivosti.

Natjecateljski dijalog može se odvijati u uzastopnim fazama kako bi se primjenom objavljenih kriterija za dodjelu smanjio broj rješenja o kojima treba raspravljati, ako je ta mogućnost predviđena u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji.

3. Javni naručitelj nastavlja dijalog sve dok ne utvrdi rješenje ili rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe.

Nakon obavješćivanja preostalih ponuditelja da je dijalog okončan, javni naručitelj traži od svakog od njih da dostave svoje konačne ponude na temelju jednog ili više rješenja predstavljenih i navedenih tijekom dijaloga. Te ponude sadržavaju sve elemente koji su obvezni i nužni za provedbu projekta.

Na zahtjev javnog naručitelja te konačne ponude mogu biti objašnjene, specificirane i optimizirane ako to ne uključuje znatne promjene natječaja ili dokumentacije o nabavi.

Javni naručitelj može pregovarati s ponuditeljem koji je dostavio ponudu koja nudi najbolji omjer cijene i kvalitete da potvrdi obveze

▼ M1

sadržane u ponudi pod uvjetom da to nema učinak izmjene materijalnih aspekata ponude i da ne postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja ili diskriminacije.

4. Javni naručitelj može odrediti naknade za odabrane natjecatelje koji sudjeluju u dijalogu.

*Članak 133.***Međuinstitucijski postupci****(Članak 104.a stavak 1. Financijske uredbe)**

U slučaju međuinstitucijskog postupka, jedan javni naručitelj upravlja postupkom i naknadnim izravnim ili okvirnim ugovorom djelujući u svoje ime i u ime drugih predmetnih javnih naručitelja.

U pozivu na nadmetanje navedeni su javni naručitelji iz članka 104.a stavka 1. Financijske uredbe koji sudjeluju u postupku javne nabave, institucija odgovorna za postupak i ukupna vrijednost ugovora za sve javne naručitelje.

*Članak 134.***Upotreba pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje****(Članak 104. stavak 5. Financijske uredbe)**

1. Kada se javni naručitelj koristi pregovaračkim postupkom bez prethodne objave poziva na nadmetanje, on primjenjuje odredbe o pregovorima utvrđene u članku 104. stavu 4. Financijske uredbe i u članku 128. stavku 5. ove Uredbe.

Javni naručitelj može primjenjivati pregovarački postupak bez obzira na procijenjenu vrijednost ugovora, u sljedećim slučajevima:

- (a) ako nijedna ponuda ili nijedna odgovarajuća ponuda ili nijedan zahtjev za sudjelovanje ili nijedan prikladni zahtjev za sudjelovanje kako je predviđeno u stavku 2. nisu dostavljeni kao odgovor na otvoreni postupak ili na ograničeni postupak nakon okončanja tog postupka, pod uvjetom da izvorna dokumentacija o nabavi nije bitno izmijenjena;
- (b) ako radove, robu ili usluge može osigurati samo jedan gospodarski subjekt pod uvjetima iz stavka 3. i iz bilo kojeg od sljedećih razloga:
 - i. cilj je nabave stvaranje ili stjecanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;
 - ii. nadmetanja nema iz tehničkih razloga;
 - iii. mora se osigurati zaštita isključivih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva;

▼ **M1**

- (c) u mjeri u kojoj je to nužno potrebno ako, iz razloga iznimne žurnosti izazvane nepredviđenim događajima, nije moguće poštovati rokove utvrđene u člancima 152., 154. i 275. i ako se opravdanje takve iznimne žurnosti ne može pripisati javnom naručitelju;
- (d) ako ugovor o uslugama slijedi nakon projektnog natječaja i mora se dodijeliti pobjedniku ili jednom od pobjednika; u potonjem slučaju svi pobjednici moraju biti pozvani na sudjelovanje u pregovorima;
- (e) za nove usluge ili radove koji se sastoje od ponavljanja sličnih usluga ili radova povjerenih gospodarskom subjektu kojem je isti javni naručitelj dodijelio izvorni ugovor, pod uvjetom da su te usluge ili radovi u skladu s izvornim projektom za koji je dodijeljen izvorni ugovor nakon objave poziva na nadmetanje, podložno uvjetima navedenima u stavku 4.;
- (f) za ugovore o nabavi robe:
 - i. u slučaju dodatnih isporuka koje su namijenjene kao djelomična zamjena zaliha ili instalacija ili kao proširenje postojećih zaliha ili instalacija, ako bi se promjenom dobavljača prisililo javnog naručitelja da nabavi robu koja ima drugačije tehničke značajke što bi rezultiralo nesukladnošću ili nerazmjernim tehničkim poteškoćama u radu i održavanju; kada institucije dodjeljuju vlastite ugovore, trajanje tih ugovora ne smije premašivati tri godine;
 - ii. ako se proizvodi proizvode isključivo u svrhe istraživanja, eksperimentiranja, istraživanja ili razvoja; međutim, takvi ugovori ne uključuju proizvodnju količine za uspostavu tržišne održivosti ili za nadoknadu troškova istraživanja i razvoja;
 - iii. za robu koja kotira i kupljena je na tržištu robe;
 - iv. za kupnju robe po posebno povoljnim uvjetima od gospodarskog subjekta koji je trajno obustavio poslovne djelatnosti ili od stečajnih upravitelja u stečajnom postupku, putem sporazuma s vjerovnicima, ili u sličnom postupku u skladu s nacionalnim pravom;
- (g) za ugovore u vezi s nekretninama, nakon istraživanja lokalnog tržišta;
- (h) za ugovore za bilo koju od sljedećih usluga:
 - i. pravno zastupanje od strane odvjetnika u smislu članka 1. Direktive Vijeća 77/249/EEZ ⁽¹⁾ u arbitraži ili mirenju ili sudskim postupcima;
 - ii. pravni savjet u pripremi prethodno navedenog postupka ili ako postoji materijalna naznaka i velika vjerojatnost da će pitanje na koji se odnosi savjet postati predmet takvog postupka, pod uvjetom da se daje savjet odvjetnika u smislu članka 1. Direktive 77/249/EEZ;

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. o olakšavanju učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja odvjetničkih usluga (SL L 78, 26.3.1977., str. 17.).

▼ **M1**

- iii. za usluge arbitraže i mirenja;
 - iv. potvrđivanje i ovjera dokumenata koje moraju pružati javni bilježnici;
 - (i) za ugovore koji su označeni kao tajni ili ugovore čije izvršenje mora biti popraćeno posebnim mjerama osiguranja, u skladu s važećim upravnim odredbama koje su na snazi ili kada je to potrebno zbog zaštite osnovnih interesa Unije, pod uvjetom da se predmetni osnovni interesi ne mogu zajamčiti drugim mjerama; te mjere mogu se sastojati od zahtjeva za zaštitu povjerljive prirode informacija koje javni naručitelj stavlja na raspolaganje u postupku nabave;
 - (j) za financijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, usluge središnje banke i operacije koje se provode u okviru Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog mehanizma za stabilnost;
 - (k) zajmova, neovisno jesu li u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata;
 - (l) za kupnju javne komunikacijske mreže i elektroničkih komunikacijskih usluga u smislu Direktive 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾;
 - (m) usluge koje pruža međunarodna organizacija ako ne može sudjelovati u natjecateljskim postupcima u skladu sa svojim statutom ili osnivačkim aktom.
2. Ponuda se smatra neprikladnom ako se ne odnosi na predmet ugovora, a zahtjev za sudjelovanje smatra se neprikladnim ako je gospodarski subjekt u situacijama za isključenje iz članka 106. stavka 1. Financijske uredbe ili ne zadovoljava kriterije za odabir.
3. Iznimke iz stavka 1. točke (b) podtočaka ii. i iii. primjenjuju se samo ako ne postoji prihvatljiva alternativa ili zamjena, a nepostojanje tržišnog natjecanja nije rezultat umjetnog sužavanja parametara pri definiranju nabave.
4. U slučajevima iz stavka 1. točke (e), u osnovnom projektu navode se opseg mogućih novih usluga ili radova i uvjeti pod kojima se dodjeljuju. Čim se objavi nadmetanje za osnovni projekt, mora biti objavljena mogućnost uporabe pregovaračkog postupka te se ukupni procijenjeni iznos za naknadne usluge ili radove uzima u obzir pri primjeni pragova iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili u članku 265. stavku 1. točki (a), članku 267. stavku 1. točki (a) ili članku 269. stavku 1. točki (a) ove Uredbe u području vanjskih djelovanja. Kada institucije dodjeljuju ugovore za svoj račun, taj se postupak može koristiti samo tijekom izvršenja izvornog ugovora, a najkasnije tijekom tri godine nakon njegova potpisivanja.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

▼ M1

Članak 135.

Korištenje natjecateljskog postupka uz pregovore ili natjecateljskog dijaloga**(Članak 104. stavak 5. Financijske uredbe)**

1. Kada se javni naručitelj koristi natjecateljskim postupkom uz pregovore ili natjecateljskim dijalogom, primjenjuje odredbe o pregovorima utvrđene u članku 104. stavku 4. Financijske uredbe i u članku 128. stavku 5. ove Uredbe. Javni naručitelj može primjenjivati te postupke bez obzira na procijenjenu vrijednost ugovora, u sljedećim slučajevima:

- (a) ako su kao odgovor na otvoreni ili ograničeni postupak dostavljene samo nepravilne ili neprihvatljive ponude kako je definirano u stavcima 2. i 3. nakon dovršetka ovog postupka pod uvjetom da izvorna dokumentacija o nabavi nije bitno izmijenjena; moguće se odreći objave poziva na nadmetanje pod uvjetima iz stavka 4.
 - (b) u odnosu na radove, robu ili usluge koje ispunjavaju jedan ili više sljedećih kriterija:
 - i. ako se potrebe javnog naručitelja ne mogu zadovoljiti bez prilagodbe lako dostupnog rješenja;
 - ii. radovi, roba ili usluge uključuju dizajnerska ili inovativna rješenja;
 - iii. ugovor ne može biti dodijeljen bez prethodnih pregovora zbog posebnih okolnosti povezanih s prirodom, složenošću ili pravnim i financijskim uvjetima ugovora ili rizicima povezanim s predmetom ugovora;
 - iv. javni naručitelj ne može s dovoljnom preciznošću utvrditi tehničke specifikacije upućivanjem na normu, kako je navedeno u članku 139. stavku 3.;
 - (c) na ugovore o koncesiji;
 - (d) na ugovore o uslugama iz Priloga XIV. Direktivi 2014/24/EU;
 - (e) na usluge istraživanja i razvoja, osim onih obuhvaćenih CPV oznakama 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5, osim ako koristi ima isključivo javni naručitelj za uporabu u obavljanju svojih poslova, ili je javni naručitelj u cijelosti platio naknadu za pruženu uslugu;
 - (f) na ugovore o uslugama za stjecanje, razvoj, produkciju ili koprodukciju programskog materijala namijenjenog za audiovizualne ili radijske medijske usluge kako je definirano u Direktivi 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili na ugovore o vremenu emitiranja ili pružanju programa.
2. Ponuda se smatra nezakonitom u jednom od sljedećih slučajeva:
- (a) ako ne zadovoljava minimalne zahtjeve navedene u dokumentaciji o nabavi;

⁽¹⁾ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama), (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.)

▼M1

(b) ako ne ispunjuje zahtjeve za podnošenje iz članka 111. stavka 4. Financijske uredbe;

(c) kada je ponuditelj odbijen u skladu s člankom 107. stavkom 1. točkama (b) ili (c) Financijske uredbe;

(d) kada je javni naručitelj naveo da je ponuda iznimno niska.

3. Ponude se smatraju neprihvatljivima u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) kada cijena ponude premašuje maksimalan proračun javnog naručitelja kako je određen i evidentiran prije pokretanja postupka nabave;

(b) kada ponuda ne ispunjuje minimalne razine kakvoće za kriterije za dodjelu.

4. U slučajevima iz stavka 1. točke (a), javni naručitelj ne mora objaviti poziv na nadmetanje ako uključuje u natjecateljski postupak uz pregovore sve ponuditelje koji su zadovoljili kriterije za isključenje i za odabir, osim onih koji su podnijeli ponudu koja je proglašena izuzetno niskom.

Članak 136.

Postupak s pozivom na iskaz interesa

(Članak 104. stavak 5. Financijske uredbe)

1. Za ugovore čija je vrijednost ispod pragova iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili u članka 265. stavka 1. točke (b) ove Uredbe i ne dovodeći u pitanje članke 134. i 135. ove Uredbe, javni naručitelj može upotrijebiti poziv za iskaz interesa u sljedeće svrhe:

(a) za predodabir natjecatelja koji će biti pozvani da dostave ponude kao odgovor na buduće ograničene pozive na nadmetanje;

(b) za prikupljanje popisa prodavatelja koji će biti pozvani da dostave zahtjeve za sudjelovanje ili ponude.

2. Popis koji se sastavlja nakon poziva za iskaz interesa važi najviše četiri godine od datuma objave obavijesti iz članka 124. stavka 1.

Popis iz prvog podstavka može uključivati podpopise.

Svaki zainteresirani gospodarski subjekt može izraziti interes u bilo kojem trenutku tijekom razdoblja valjanosti popisa, osim tijekom posljednja tri mjeseca tog razdoblja.

▼ M1

3. Ako će se dodjeljivati ugovor, javni naručitelj poziva sve natjecatelje ili prodavatelje koji su navedeni na mjerodavnom popisu ili podpopisu da učine sljedeće:

(a) dostave ponudu u slučaju iz stavka 1. točke (a);

(b) podnesu, u slučaju popisa iz stavka 1. točke (b), sljedeće:

- i. ponude koje uključuju dokumente koji se odnose na kriterije za isključenje i za odabir;
- ii. dokumente koji se odnose na kriterije za isključenje i za odabir i, u drugoj fazi, ponude koje ispunjuju kriterije.

Članak 136.a

Ugovori srednje vrijednosti

(Članak 104. stavak 1. Financijske uredbe)

Ugovor srednje vrijednosti čija je vrijednost ispod pragova iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe može se dodijeliti u pregovaračkom postupku u skladu s odredbama o pregovorima utvrđenima u članku 104. stavku 4. Financijske uredbe i u članku 128. stavku 5. ove Uredbe. Na takve postupke primjenjuju se članak 124. stavak 1. te članak 128. stavci 1. i 4. ove Uredbe. Početnu ponudu mogu dostaviti samo natjecatelji koje je javni naručitelj istodobno pozvao pisanim putem.

Članak 137.

Ugovori male vrijednosti

(Članak 104. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Ugovor male vrijednosti koja ne premašuje 60 000 EUR može se dodijeliti u pregovaračkom postupku u skladu s odredbama o pregovorima utvrđenima u članku 104. stavku 4. Financijske uredbe i članku 128. stavku 5. ove Uredbe. Na takve postupke primjenjuje se članak 124. stavak 1. i članak 128. stavci 2. i 4. Početnu ponudu mogu dostaviti samo natjecatelji koje je javni naručitelj istodobno pozvao pisanim putem.

2. Ugovor vrlo male vrijednosti koja ne premašuje 15 000 EUR može se dodijeliti u pregovaračkom postupku u skladu s odredbama o pregovorima utvrđenima u članku 104. stavku 4. Financijske uredbe i članku 128. stavku 5. ove Uredbe. Na takve postupke primjenjuje se članak 128. stavak 3. ove Uredbe. Početnu ponudu mogu dostaviti samo natjecatelji koje je javni naručitelj istodobno pozvao pisanim putem.

3. Plaćanja iznosa koji ne premašuju 1 000 EUR u pogledu stavki rashoda mogu se sastojati jednostavno od plaćanja po računima, bez prethodnog prihvatanja ponude.

▼ **M1***Članak 137.a***Prethodna provjera tržišta****(Članak 105. stavak 1. Financijske uredbe)**

1. U svrhe prethodne provjere tržišta, javni naručitelj može tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka ili tijela ili gospodarskih subjekata. Taj se savjet može upotrijebiti za planiranje i provođenje postupka nabave, pod uvjetom da savjet nema učinak narušavanja tržišnog natjecanja i ne dovodi do kršenja načela nediskriminacije i transparentnosti.

2. Ako je gospodarski subjekt savjetovao javnog naručitelja ili je na drugi način sudjelovao u pripremi postupka nabave, javni naručitelj poduzima odgovarajuće mjere utvrđene u članku 142. kako bi osigurao da se sudjelovanjem tog gospodarskog subjekta ne naruši tržišno natjecanje.

*Članak 138.***Dokumentacija o nabavi****(Članak 105. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Dokumentacija o nabavi uključuje sljedeće:

- (a) ako je primjenjivo, poziv na nadmetanje ili druge mjere oglašavanja kako je predviđeno u člancima 123. do 126.;
- (b) poziv na dostavu ponuda;
- (c) natječajne specifikacije ili opisnu dokumentaciju u slučaju natjecateljskog dijaloga; one moraju sadržavati tehničke specifikacije i primjenjive kriterije;
- (d) nacrt ugovora na temelju predložka ugovora.

Točka (d) prvog podstavka ne primjenjuje se u slučajevima kada se, zbog iznimnih i propisno opravdanih okolnosti, ne može upotrijebiti predložak ugovora.

2. Poziv na dostavu ponuda sadržava sljedeće:

- (a) pravila koja se primjenjuju na dostavu ponuda, uključujući posebno uvjete o čuvanju njihove povjerljivosti do otvaranja, krajnji rok za zaprimanje ponuda i adresu na koju moraju biti poslane ili dostavljene ili internetsku adresu u slučaju elektroničkog podnošenja;
- (b) navode da dostavljanje ponude podrazumijeva prihvatanje uvjeta navedenih u dokumentaciji o nabavi te da se dostavljanjem obvezuje ugovaratelja kojem se ugovor dodjeljuje tijekom izvršavanja ugovora;
- (c) navedeno razdoblje tijekom kojeg je ponuda valjana i ne može se mijenjati ni u kojem pogledu;
- (d) zabranu bilo kakvog kontakta između javnog naručitelja i ponuditelja tijekom postupka, osim u iznimnom slučaju, na temelju uvjeta utvrđenih u članku 160., te ako postoji odredba o posjeti na licu mjesta, navode se načini za provođenje takve posjete;

▼ **M1**

(e) navedeno sredstvo dokazivanja ispunjavanja roka za zaprimanje ponuda;

(f) navode da podnošenje ponude podrazumijeva prihvaćanje primanja obavijesti o ishodu postupka elektroničkim putem.

3. Natječajne specifikacije sadržavaju sljedeće:

(a) kriterije za isključenje i za odabir;

(b) kriterije za dodjelu i njihove odnosne pondere, ili, ako ponderiranje nije moguće iz objektivnih razloga, njihovu važnost padajućim redoslijedom, koji se također primjenjuje na varijante ako su odobrene u pozivu na nadmetanje;

(c) tehničke specifikacije iz članka 139.;

(d) ako su dopuštene varijante, minimalne zahtjeve koje moraju ispunjavati;

(e) podatke o tome primjenjuje li se Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije ili, prema potrebi, Bečka konvencija o diplomatskim odnosima ili Bečka konvencija o konzularnim odnosima;

(f) dokaze o pristupu nabavi, kako je utvrđeno u člancima 172. i 263.;

(g) u slučaju dinamičkog sustava nabave ili elektroničkih kataloga, elektroničku opremu koja se koristi te odredbe o tehničkim priključcima i potrebnim specifikacijama.

4. Nacrt ugovora sadržava sljedeće:

(a) utvrđena je ugovorna kazna koja se plaća za neusklađenost s njegovim odredbama;

(b) navedeni su podaci koje moraju biti navedeni na računima i relevantna popratna dokumentacija u skladu s člankom 102.;

(c) navedeno je da se, kada institucije dodjeljuju ugovore za svoj račun, na ugovor primjenjuje pravo Unije koje je, ako je potrebno, nadopunjeno nacionalnim pravom ili, ako je potrebno za ugovore iz članka 121. stavka 1., isključivo nacionalno pravo;

(d) naveden je sud nadležan za rješavanje sporova;

(e) navedeno je da ugovaratelj mora ispunjavati primjenjive obveze na području prava o zaštiti okoliša, socijalnog i radnog prava koje je utvrđeno pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili u odredbama međunarodnog prava o zaštiti okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u Prilogu X. Direktivi 2014/24/EU;

(f) navedeno je hoće li biti potreban prijenos prava intelektualnog vlasništva;

(g) navedeno je da je cijena navedena u ponudi konačna i ne može se izmijeniti ili su utvrđeni uvjeti ili formule za reviziju cijena za vrijeme trajanja ugovora;

▼M1

Za potrebe točke (g) prvog podstavka, ako je revizija cijene utvrđena u ugovoru, javni naručitelj osobito vodi računa o sljedećem:

- i. predmetu nabave i o gospodarskoj situaciji u kojoj se nabava odvija;
- ii. vrsti ugovora i zadaćama i njegovom trajanju;
- iii. svojim financijskim interesima.

Od točaka (c) i (d) prvog podstavka može se odstupiti za ugovore sklopljene u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkom (m).

Članak 139.

Tehničke specifikacije

(Članak 105. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Tehničkim specifikacijama mora se omogućiti jednak pristup gospodarskih subjekata postupcima nabave i one nemaju učinak stvaranja neopravdanih prepreka otvaranju nabave konkurenciji.

Tehničke specifikacije uključuju značajke koje moraju posjedovati radovi, roba ili usluge, uključujući minimalne zahtjeve, kako bi mogli ispuniti svrhu koju im je namijenio javni naručitelj.

2. Značajke iz stavka 1. mogu uključivati, prema potrebi, sljedeće:

- (a) razinu kvalitete;
- (b) utjecaj na okoliš i klimu;
- (c) za kupnje namijenjene za fizičke osobe, kriterije pristupačnosti za osobe s invaliditetom ili dizajn za sve korisnike, osim u propisno opravdanim slučajevima;
- (d) razine i postupke ocjenjivanja sukladnosti;
- (e) uspješnost ili uporabu isporuke;
- (f) sigurnost ili dimenzije, uključujući, za nabavu robe, trgovački naziv i upute za korisnike i, za sve ugovore, terminologiju, simbole, ispitivanje i metode ispitivanja, pakiranje, oznake i označivanje, proizvodne postupke i metode;
- (g) za ugovore o radovima, postupke koji se odnose na osiguranje kvalitete i pravila koja se odnose na projektiranje i troškove, uvjete ispitivanja, pregleda i prihvatanja za radove i metode ili tehnike gradnje i sve druge tehničke uvjete koje javni naručitelj može odrediti u skladu s općim ili posebnim propisima u pogledu gotovih radova i na materijale ili dijelove koje oni uključuju.

▼ **M1**

3. Tehničke specifikacije oblikuju se na jedan od sljedećih načina:

- (a) redoslijedom prvenstva, upućivanjem na europske norme, europska tehnička odobrenja, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodne norme, druge tehničke referentne sustave koje uspostavljaju europska normizacijska tijela ili, ako to nije moguće, njihove nacionalne ekvivalente; svako upućivanje popraćeno je riječima „ili istovjetni”.
- (b) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, uključujući karakteristike okoliša, pod uvjetom da su ti parametri dovoljno precizni kako bi ponuditelji mogli odrediti predmet ugovora i kako bi javni naručitelj mogao dodijeliti ugovor;
- (c) kombinacijom dviju metoda navedenih u točkama (a) i (b).

4. Kada se javni naručitelj koristi mogućnošću upućivanja na specifikacije iz stavka 3. točke (a), on ne smije odbaciti ponudu na temelju toga što nije u skladu s tim specifikacijama ako ponuditelj bilo kojim prikladnim sredstvom dokaže da se predloženim rješenjem na istovjetan način zadovoljavaju zahtjevi utvrđeni u tehničkim specifikacijama.

5. Ako se javni naručitelj koristi mogućnošću predviđenom u stavku 3. točki (b) da izradi tehničke specifikacije u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, on ne smije odbaciti ponudu koja je u skladu s nacionalnom normom kojom se prenose europska norma, europsko tehničko odobrenje, zajednička tehnička specifikacija, međunarodna norma ili tehnički referentni sustavi koje je utvrdilo europsko normizacijsko tijelo, ako se te specifikacije odnose na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje je utvrdio.

Ponuditelj mora dokazati bilo kojim prikladnim sredstvom da radovi, roba ili usluge koji su u skladu sa standardom udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima javnog naručitelja.

6. Ako javni naručitelj namjerava nabavljati radove, robu ili usluge s posebnim ekološkim, socijalnim ili drugim značajkama, može zahtijevati određenu oznaku ili posebne zahtjeve iz oznake, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) zahtjevi povezani s oznakom odnose se samo na kriterije koji su povezani s predmetom ugovora i prikladni su za utvrđivanje obilježja kupnje;
- (b) zahtjevi povezani s oznakom temelje se na drugim objektivno provjerljivim i nediskriminacijskim kriterijima;
- (c) oznake su utvrđene u otvorenom i transparentnom postupku u kojem mogu sudjelovati svi relevantni dionici
- (d) oznake su dostupne svim zainteresiranim stranama;
- (e) zahtjeve povezane s oznakom određuje treća strana na koju gospodarski subjekt koji se prijavljuje za oznaku nema odlučujući utjecaj.

▼ **M1**

Javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekti dostave izvješće o ispitivanju ili potvrdu kao sredstvo dokazivanja sukladnosti s dokumentacijom o nabavi od tijela za ocjenjivanje sukladnosti akreditiranih u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili jednakovrijednog tijela za ocjenjivanje sukladnosti.

7. Javni naručitelj prihvaća druge prikladne načine za dokazivanje takvih zahtjeva pored onih iz stavka 6., poput tehničke dokumentacije proizvođača, ako gospodarski subjekt nema pristup potvrdama ili izvješćima o testiranju ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata ili dobivanja određene oznake unutar relevantnih rokova, iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu i pod uvjetom da predmetni gospodarski subjekt dokaže da radovi, roba ili usluge koji se pružaju ispunjuju iste zahtjeve kao za određenu oznaku ili posebne zahtjeve koje je naveo javni naručitelj.

8. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničke specifikacije ne upućuju na određenu marku ili izvor, ili određeni postupak koji obilježava proizvode ili usluge koje pruža određeni gospodarski subjekt, ili na žigove, patente, tipove ili određeno podrijetlo ili proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja određenim proizvodima ili gospodarskim subjektima ili njihovog isključivanja.

Takva je uputa dopuštena samo u iznimnim slučajevima kada nije moguć dovoljno detaljan i razumljiv opis predmeta ugovora. Uz takvu uputu treba navesti riječi „ili jednakovrijedan”.

Članak 141.

Izjava i dokazi o nepostojanju situacija za isključenje

(Članci 106. i 107. Financijske uredbe)

1. Za potrebe članka 106. stavka 10. Financijske uredbe, javni naručitelj prihvaća Europsku jedinstvenu dokumentaciju o nabavi (ESPD) iz Direktive 2014/24/EU ili, ako to nije slučaj, časnu izjavu, potpisanu i datiranu, u kojoj je navedeno gospodarski subjekt nije u jednoj od situacija iz članka 106. stavaka 1. i 4. i članka 107. Financijske uredbe ili da je u jednom od slučajeva iz članka 106. stavka 7. točke (a) Financijske uredbe.

Gospodarski subjekt može ponovno upotrijebiti ESPD koji je već bio iskorišten u prethodnom postupku ako potvrdi da su podaci sadržani u njemu još uvijek točni.

Ako javni naručitelj ograniči broj natjecatelja u skladu s člankom 104. stavkom 3. Financijske uredbe, svi natjecatelji podnose dokaze iz stavka 3. ovog članka.

Na temelju svoje procjene rizika, javni naručitelj može odlučiti da neće zahtijevati ESPD ili časnu izjavu u sljedećim slučajevima:

(a) u postupcima za ugovore vrlo male vrijednosti iz članka 137. stavka 2.;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

▼ **M1**

(b) u postupcima za ugovore u području vanjskog djelovanja čija vrijednosti ne premašuje 20 000 EUR u skladu s člankom 265. stavkom 1., člankom 267. stavkom 1. ili člankom 269. stavkom 1.

2. Uspješni ponuditelj dostavlja, u roku kojeg je odredio javni naručitelj te prije potpisivanja ugovora, dokaze iz stavka 3., potvrđujući ESPD ili časnu izjavu u sljedećim slučajevima:

(a) za ugovore koje institucije dodjeljuju za svoj račun, čija je vrijednost jednaka pragovima iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili veća od njih;

(b) za ugovore u području vanjskog djelovanja čija je vrijednost jednaka pragovima iz članka 265. stavka 1. točke (a), članka 267. stavka 1. točke (a) ili članka 269. stavka 1. točke (a) ili veća od njih.

3. Javni naručitelj prihvaća kao zadovoljavajući dokaz da gospodarski subjekt nije u jednoj od situacija opisanih u članku 106. stavku 1. točkama (a), (c), (d) i (f) Financijske uredbe nedavni izvod iz sudske evidencije ili, ako to nije slučaj, odgovarajući dokument koji je nedavno izdalo sudsko ili upravno tijelo u zemlji poslovnog nastana i iz kojeg je razvidno da su ti zahtjevi ispunjeni.

Javni naručitelj prihvaća kao zadovoljavajući dokaz da gospodarski subjekt nije u situaciji opisanoj u članku 106. stavku 1. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe, nedavnu potvrdu koju je izdalo nadležno tijelo predmetne države.

Ako se takva potvrda ne izdaje u predmetnoj zemlji gospodarski subjekt može dostaviti izjavu danu pod prisegom pred pravosudnim tijelom ili javnim bilježnikom ili, ako to nije moguće, svečanu izjavu pred upravnim tijelom ili ovlaštenim stručnim tijelom u zemlji svog poslovnog nastana.

4. Javni naručitelj mora ukinuti obvezu gospodarskog subjekta da dostavi pisane dokaze iz stavka 3. u slučaju međunarodnih organizacija, ako im može pristupiti besplatno u nacionalnoj bazi podataka ili ako su ti dokazi već dostavljeni za potrebe drugog postupka i pod uvjetom da dokumenti nisu izdani prije više od godine dana i da su još valjani.

U tom slučaju, gospodarski subjekt daje časnu izjavu da su dokazi već podneseni u prijašnjem postupku i potvrđuje da nije došlo do promjena u njegovoj situaciji.

Članak 142.

Mjere kojima se izbjegava narušavanje tržišnog natjecanja

(Članak 107. stavak 1. Financijske uredbe)

Mjere iz članka 107. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe uključuju priopćavanje drugim natjecateljima ili ponuditeljima relevantnih informacija razmijenjenih u kontekstu ili uslijed sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave i utvrđivanje odgovarajućih rokova za zaprimanje ponuda.

▼ **M1**

Predmetni natjecatelj ili ponuditelj isključuju se iz postupka ako se usklađenost s načelom jednakog postupanja ne može osigurati ni na jedan drugi način.

Prije svakog takvog isključenja, natjecateljima ili ponuditeljima daje se mogućnost da dokažu da se njihovim sudjelovanjem u pripremi postupka javne nabave ne može narušiti tržišno natjecanje.

*Članak 143.***Funkcioniranje baze podataka za sustav ranog otkrivanja i isključenja****(Članak 108. stavci 1., 2., 3., 4. i 12. Financijske uredbe)**

Kako bi se osiguralo funkcioniranje baze podataka iz članka 108. stavka 1. Financijske uredbe, institucije, uredi, tijela, agencije i subjekti iz točaka (c), (d) i (e) članka 108. stavka 2. Financijske uredbe određuju ovlaštene osobe.

Ako je primjenjivo, te ovlaštene osobe dostavljaju informacije iz članka 108. stavka 3. Financijske uredbe. Njima je odobren pristup u skladu s člankom 108. stavcima 4. i 12. Financijske uredbe.

Ovlaštene osobe koje su subjekti iz članka 108. stavka 2. točke (d) Financijske uredbe već imenovali u skladu sa sektorskim pravilima mogu se koristiti za potrebe članka 108. stavka 12. Financijske uredbe.

Informacije zatražene od subjekata iz članka 108. stavka 2. točke (d) Financijske uredbe dostavljaju se samo putem Sustava upravljanja nepravilnostima koji je automatizirani informacijski sustav koji je Komisija ustanovila i koji se trenutačno upotrebljava za prijavljivanje prijevara i nepravilnosti u skladu s pravilima specifičnima za pojedine sektore.

Za potrebe članka 108. stavka 4. Financijske uredbe, informacije koji se dostavljaju putem ovog automatiziranog informacijskog sustava Komisija stavlja na raspolaganje u bazi podataka iz članka 108. stavka 1. Financijske uredbe.

*Članak 144.***Povjerenstvo****(Članak 108. stavak 6. Financijske uredbe)**

1. Predsjednika povjerenstva imenuje Komisija. On se bira iz redova bivših članova Revizorskog suda, Suda Europske unije ili bivših dužnosnika koji su u najmanju ruku obavljali zadaće glavnog direktora institucija Unije, osim Komisije. On ili ona biraju se na temelju njihovih osobnih i stručnih kvalifikacija, bogatog iskustva u pravnim i financijskim pitanjima i dokazane sposobnosti, neovisnosti i integriteta. Mandat traje pet godina i ne može se obnavljati. Predsjednik se imenuje kao posebni savjetnik u smislu članka 5. Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije.

▼ **M1**

Predsjednik povjerenstva predsjedava svim sjednicama povjerenstva. On/ona mora svoje dužnosti obavljati neovisno. On/ona ne smije imati sukob interesa između dužnosti predsjednika povjerenstva i bilo koje druge službene dužnosti.

2. Komisija imenuje dva stalna člana. Jedan dodatni član predstavlja javnog naručitelja koji podnosi zahtjev i imenovan je u skladu s njegovim unutarnjim ustrojem.

3. Stalno tajništvo povjerenstva obavlja sljedeće:

- (a) priprema analizu podataka podnesenih povjerenstvu u skladu s člankom 108. stavkom 8. točkom (a) Financijske uredbe;
- (b) uspostavlja vezu s gospodarskim subjektima i drugim dužnosnicima za ovjeravanje za potrebe članka 108. stavka 8. točaka (b), (c) i (f) Financijske uredbe;
- (c) vodi spremište preporuka koje je donijelo povjerenstvo u skladu s člankom 108. stavkom 5. Financijske uredbe i odluka koje donose javni naručitelji u skladu s člankom 106. stavkom 3. Financijske uredbe;
- (d) osigurava centralizirane objave u skladu s člankom 106. stavkom 16. Financijske uredbe.

4. Svaki član povjerenstva razmatra svaki podneseni slučaj u skladu s pravilima i postupcima utvrđenima ovom Uredbom, Financijskom uredbom i drugim primjenjivim pravilima koja je utvrdila Komisija. Prije njegova ili njezina imenovanja te tijekom službe, svaki član povjerenstva ima obvezu odmah prijaviti sve radnje koje bi mogle činiti sukob interesa u smislu članka 57. Financijske uredbe i članka 32. ove Uredbe. Članovi povjerenstva isključuju se iz svakog predmeta u kojem imaju stvarni sukob interesa.

5. Poslovnik povjerenstva donosi Komisija.

Članak 146.

Kriteriji za odabir

(Članak 110. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi kriterije za odabir, minimalne razine sposobnosti te dokaze potrebne za dokazivanje te sposobnosti. Svi zahtjevi moraju se odnositi na predmet ugovora i moraju biti s njime razmjerni.

Javni naručitelj navodi u dokumentaciji o nabavi kako će skupine gospodarskih subjekata zadovoljiti kriterije za odabir, uzimajući u obzir stavak 6.

Ako je ugovor podijeljen na grupe, javni naručitelj može utvrditi minimalne razine sposobnosti za svaku grupu. Može odrediti dodatne minimalne razine sposobnosti ako je nekoliko grupa dodijeljeno istom ugovaratelju.

2. U odnosu na sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti, javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt ispunjuje najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

▼ **M1**

- (a) upisan je u mjerodavni stručni ili trgovački registar, osim za međunarodne organizacije;
- (b) za ugovore o uslugama, ima određeno odobrenje kojim se dokazuje da je ovlašten za izvršavanje ugovora u zemlji poslovnog nastana ili je član određene stručne organizacije.

3. Kod primanja zahtjeva za sudjelovanje ili ponuda, javni naručitelj prihvaća ESPD ili, ako to nije slučaj, časnu izjavu navodeći da natjecatelj ili ponuditelj zadovoljava kriterije za odabir.

Javni naručitelj može zatražiti od ponuditelja i natjecatelja da u bilo kojem trenutku tijekom postupka dostavi ažuriranu izjavu ili sve ili dio popratnih dokumenata ako je to potrebno kako bi se osigurao pravilan tijek postupka.

Javni naručitelj zahtijeva od natjecatelja ili uspješnog ponuditelja da dostave ažurirane popratne dokumente, osim ako ih je već primio za potrebe drugog postupka i pod uvjetom da su dokumenti još uvijek ažurni ili im može besplatno pristupiti u nacionalnoj bazi podataka.

4. Javni naručitelj može, ovisno o svojoj procjeni rizika, odlučiti da neće zahtijevati dokaz pravne, regulatorne, financijske, ekonomske, tehničke i stručne sposobnosti gospodarskih subjekata u sljedećim slučajevima:

- (a) u postupcima za ugovore srednje ili niske vrijednosti koje institucije dodjeljuju za svoj račun, čija vrijednost ne premašuje vrijednost iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe;
- (b) u postupcima za ugovore dodijeljene u području vanjskog djelovanja čija vrijednost ne premašuje pragove iz članka 265. stavka 1. točke (a), članka 267. stavka 1. točke (a) ili članka 269. stavka 1. točke (a).

Ako javni naručitelj odluči da neće zahtijevati dokaze pravne, regulatorne, financijske, ekonomske, tehničke i stručne sposobnosti gospodarskih subjekata, ne smije postojati nikakvo pretfinanciranje.

5. Gospodarski subjekt može se, kada je to primjereno slučaju i za određeni ugovor, osloniti na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravni odnos koji ima s tim subjektima. U tom slučaju mora dokazati javnom naručitelju da će imati na raspolaganju resurse nužne za izvršenje ugovora podnošenjem dokaza da su ti subjekti preuzeli predmetnu obvezu.

U vezi s tehničkim i stručnim kriterijima, gospodarski subjekt može se osloniti na sposobnost drugih subjekata samo ako će potonji obavljati radove ili usluge za koje se zahtijevaju ovakve sposobnosti.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata u odnosu na kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, javni naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt i ti subjekti budu solidarno odgovorni za izvršenje ugovora.

▼ M1

Javni naručitelj može zatražiti informacije od ponuditelja o bilo kojem dijelu ugovora kojeg ponuditelj namjerava podugovarati i o identitetu podugovaratelja.

Za radove ili usluge koje se pružaju u objektu koji je pod izravnim nadzorom javnog naručitelja, javni naručitelj zahtijeva od ugovaratelja da navede imena, osobe za kontakt i ovlaštene predstavnike podugovaratelja uključenih u izvršenje ugovora, uključujući sve promjene podugovaratelja.

6. Javni naručitelj provjerava ispunjuju li subjekti, na čiju se sposobnost gospodarski subjekt namjerava osloniti i predviđeni podugovaratelj, kad podugovaranje predstavlja bitan dio ugovora, relevantne kriterije za odabir.

Javni naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt ili podugovaratelja koji ne zadovoljava relevantne kriterije za odabir.

7. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama i poslova postavljanja ili instalacije u kontekstu ugovora o nabavi robe, javni naručitelj može zahtijevati da neke ključne zadaće izvršava sam ponuditelj ili, ako ponudu podnosi skupina gospodarskih subjekata, sudionik u skupini.

Članak 147.

Ekonomska i financijska sposobnost

(Članak 110. stavak 2. Financijske uredbe)

1. Kako bi se osiguralo da gospodarski subjekti posjeduju potrebnu ekonomsku i financijsku sposobnost za izvršavanje ugovora, javni naručitelj može zahtijevati posebno sljedeće:

- (a) da gospodarski subjekti imaju određeni minimalni godišnji promet, uključujući određeni minimalni promet u području obuhvaćenom ugovorom;
- (b) da gospodarski subjekti dostave svoje godišnje financijske izvještaje iz kojih je razvidan omjer između imovine i obveza;
- (c) da gospodarski subjekti dostave odgovarajuću razinu osiguranja od profesionalnih rizika.

Za potrebe prvog podstavka, točke (a), minimalni godišnji promet ne smije biti dva puta veći od procijenjene godišnje vrijednosti ugovora, osim u opravdanim slučajevima povezanim s prirodom kupnje, koje javni naručitelj mora objasniti u dokumentaciji o nabavi.

Za potrebe prvog podstavka, točke (b), javni naručitelj objašnjava metode i kriterije za takve omjere u dokumentaciji o nabavi.

2. U slučaju dinamičkih sustava nabave, najveći godišnji promet izračunava se na temelju očekivane najveće veličine posebnih ugovora koji će se dodijeliti u okviru tog sustava.

▼ M1

3. Javni naručitelj utvrđuje u dokumentaciji o nabavi dokaze koje dostavlja gospodarski subjekt kako bi dokazao svoju ekonomsku i financijsku sposobnost. On može zatražiti posebno jedan ili više sljedećih dokumenata:

- (a) odgovarajuće izjave banaka ili, po potrebi, dokaz o relevantnom osiguranju od profesionalnog rizika;
- (b) financijske izvještaje ili izvratke iz istih za posljednje tri godine za koje su zaključena izvješća ili manje;
- (c) izjavu o ukupnom prometu gospodarskog subjekta i, prema potrebi, prometu u području obuhvaćenom ugovorom za najviše posljednje tri dostupne financijske godine.

Ako, iz bilo kojeg valjanog razloga, gospodarski subjekt nije u mogućnosti predočiti potvrde koje traži javni naručitelj, on može svoju ekonomsku i financijsku sposobnost dokazati bilo kojim drugim dokumentom kojeg javni naručitelj smatra prikladnim.

*Članak 148.***Tehnička i stručna sposobnost****(Članak 110. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Javni naručitelj provjerava ispunjuju li natjecatelji ili ponuditelji minimalne kriterije za odabir koji se odnose na tehničku i stručnu sposobnosti u skladu sa stavcima 2. do 5.

2. Javni naručitelj utvrđuje u dokumentaciji o nabavi dokaze koje gospodarski subjekt dostavlja kako bi dokazao svoju tehničku i stručnu sposobnost. On može zatražiti bilo kojih od sljedećih dokumenata:

- (a) za radove, robu koja zahtijeva poslove postavljanja ili instalacije, ili usluge, obrazovne i stručne kvalifikacije, vještine, iskustvo i stručnost osoba odgovornih za izvršenje;
- (b) popis na kojem je navedeno sljedeće:
 - i. glavne pružene usluge i isporučena roba u zadnje tri godine, s iznosima, datumima i klijentima, javnim ili privatnim, popraćenima, na zahtjev, izjavama klijenata;
 - ii. radovi izvršeni u posljednjih pet godina, popraćeni potvdama o zadovoljavajućem izvršenju za najvažnije radove;
- (c) izjavu o tehničkoj opremi, alatima ili pogonu koji je na raspolaganju gospodarskom subjektu za izvršenje ugovora o uslugama ili radovima;
- (d) opis tehničkih mogućnosti i sredstava dostupnih gospodarskom subjektu za osiguranje kvalitete, te opis dostupnih objekata za učenje i istraživanje;

▼ **M1**

- (e) upućivanje na tehničare ili tehnička tijela koja su na raspolaganju gospodarskom subjektu, bez obzira pripadaju li mu ili ne, osobito na tijela odgovorna za kontrolu kvalitete;
- (f) u odnosu na robu: uzorci, opisi ili vjerodostojne fotografije ili certifikati, koje su izdale službene institucije ili agencije za kontrolu kvalitete priznate nadležnosti, kojima se potvrđuje usklađenost robe jasno opisana upućivanjem na tehničke specifikacije ili standarde;
- (g) za radove ili usluge, izjava o prosječnom godišnjem broju zaposlenih i broju rukovodećeg osoblja gospodarskog subjekta za posljednje tri godine;
- (h) naznaku o upravljanju lancem opskrbe i sustavima za praćenje koje će gospodarski subjekt moći primijeniti pri izvršenju ugovora;
- (i) naznaku o mjerama upravljanja okolišem koje će gospodarski subjekt moći primjenjivati kod izvršenja ugovora.

Za potrebe prvog podstavka točke (b) podtočke i., ako je potrebno radi osiguranja primjerene razine tržišnog natjecanja, javni naručitelj može navesti da će se uzeti u obzir dokazi o isporučenoj relevantnoj robi ili uslugama koje su izvršene prije više od tri godine.

Za potrebe prvog podstavka točke (b) podtočke ii., ako je potrebno radi osiguranja primjerene razine tržišnog natjecanja, javni naručitelj može navesti da će se uzeti u obzir dokazi o relevantnim radovima koji su dostavljeni ili izvršeni prije više od pet godina.

3. Ako su roba ili usluge složeni ili, iznimno, potrebni u posebnu svrhu, dokazi o tehničkoj i stručnoj sposobnosti mogu se osigurati putem provjere koju obavlja javni naručitelj, ili u njegovo ime nadležno službeno tijelo države u kojoj gospodarski subjekt ima poslovni nastan, podložno suglasnosti tog tijela. Takve se provjere odnose na tehničku sposobnost i proizvodnu sposobnost dobavljača i, ako je potrebno, na objekte za analizu i istraživanje i mjere osiguranja kvalitete.

4. Ako javni naručitelj zahtijeva dostavljanje potvrda koje su sastavila neovisna tijela kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim standardima osiguranja kvalitete, uključujući o dostupnosti za osobe s invaliditetom, on upućuje na sustave osiguranja kvalitete koji se temelje na relevantnoj seriji europskih normi koje su potvrdila akreditirana tijela. Javni naručitelj također prihvaća druge dokaze o jednakovrijednim mjerama osiguranja kvalitete od gospodarskog subjekta koji je dokazao nema pristup takvim potvrdama ili nema mogućnost dobivanja takvih potvrda u relevantnim rokovima, zbog razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu i pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su predložene mjere za osiguranje kvalitete u skladu s traženim normama osiguranja kvalitete.

▼ **M1**

5. Ako javni naručitelj zahtijeva dostavljanje potvrda koje su sastavila nezavisna tijela kojima se potvrđuje da gospodarski subjekt zadovoljava određene sustave upravljanja okolišem ili standarde, on upućuje na Sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Europske unije ili na druge sustave upravljanja okolišem priznate u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili druge norme upravljanja okolišem koje se temelje na relevantnim europskim ili međunarodnim normama akreditiranih tijela. Ako je dokazano da gospodarski subjekt nema pristup takvim potvrdama ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, javni naručitelj prihvaća i druge dokaze o mjerama upravljanja okolišem, pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su te mjere jednakovrijedne onima koje su propisane u skladu s primjenjivim sustavom upravljanja okolišem ili normom.

6. Javni naručitelj može zaključiti da gospodarski subjekt ne posjeduje potrebnu stručnu sposobnost za izvršavanje ugovora u skladu s odgovarajućim standardom kvalitete ako javni naručitelj utvrdi da je gospodarski subjekt u sukobu interesa koji može negativno utjecati na njegovo izvršenje obveza.

*Članak 149.***Kriteriji za dodjelu****(Članak 110. stavak 3. Financijske uredbe)**

1. Kriteriji kvalitete mogu uključivati elemente kao što su tehnička vrijednost, estetske i funkcionalne značajke, dostupnost, dizajn za sve korisnike, društvene, ekološke i inovativne značajke, postupke proizvodnje, nabave i trgovanja i sve druge posebne postupke u bilo kojoj fazi njihovog vijeka trajanja, organizaciju zaposlenika određenih za izvršenje ugovora, usluge nakon prodaje, tehničku pomoć, uvjete isporuke kao što su datum isporuke, postupak isporuke te razdoblje isporuke ili razdoblje dovršenja.

2. Javni naručitelj navodi u dokumentaciji o nabavi relativnu važnost koju pridaje svakom odabranom kriteriju za utvrđivanje ekonomski najpovoljnije ponude, osim ako primjenjuje metodu najniže cijene. Ta se važnost može izraziti kao raspon s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Relativna važnost koja se pridaje cijeni ili trošku u odnosu na druge kriterije ne smije dovesti do neutralizacije cijene ili troška.

Ako ponderiranje nije moguće iz objektivnih razloga, javni naručitelj navodi kriterije razvrstane prema silaznom redoslijedu važnosti.

3. Javni naručitelj može utvrditi minimalne razine kvalitete. Ponude ispod te razine kvalitete odbacuju se.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ (SL L 342, 22.12.2009., str. 1.).

▼ M1

4. Trošak vijeka trajanja obuhvaća, djelomično ili u potpunosti, sljedeće troškove, u mjeri koja je relevantna, za vrijeme vijeka trajanja radova, robe ili usluga:

- (a) sljedeće troškove, koje snosi javni naručitelj ili drugi korisnici:
 - i. troškove nabave;
 - ii. troškove uporabe, kao što su troškovi potrošnje energije i drugih resursa;
 - iii. troškove održavanja;
 - iv. troškove na kraju vijeka trajanja, kao što su troškovi prikupljanja i recikliranja;
- (b) troškove koji se pripisuju okolišnim čimbenicima povezanim s radovima, robom ili uslugama tijekom njihova životnog vijeka, pod uvjetom da se njihova novčana vrijednost može utvrditi i provjeriti.

5. Ako javni naručitelj procjenjuje troškove upotrebom pristupa životnog vijeka, u dokumentaciji o nabavi navode se podaci koje moraju dostaviti ponuditelji i metoda koja će se upotrebljavati za utvrđivanje troškova tijekom životnog vijeka na temelju tih podataka.

Metoda koja se koristi za procjenu troškova koji se pripisuju okolišnim čimbenicima ispunjuje sljedeće uvjete:

- (a) temelji se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminacijski;
- (b) dostupna je svim zainteresiranim stranama;
- (c) gospodarski subjekti mogu dostaviti potrebne podatke uz razumne napore.

Ako je primjenjivo, javni naručitelj upotrebljava obvezne zajedničke metode za izračun troškova životnog vijeka predviđene u Prilogu XIII. Direktivi 2014/24/EU.

Članak 150.

Uporaba elektroničkih dražbi

(Članak 110. stavak 5. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelj može upotrebljavati elektroničke dražbe u kojima se navode nove niže cijene ili nove vrijednosti koje se odnose na određene elemente ponuda.

Javni naručitelj strukturira elektroničku dražbu kao ponavljajući elektronički postupak koji se odvija nakon početnog postupnog ocjenjivanja ponuda kojim se omogućuje njihovo rangiranje primjenom automatskih metoda ocjenjivanja.

2. U otvorenim, ograničenim ili natjecateljskim pregovaračkim postupcima, javni naručitelj može odlučiti da dodjeli javnog ugovora prethodi elektronička dražba kada se točno može odrediti dokumentacija o nabavi.

Elektronička dražba može se provesti prilikom ponovne provedbe nadmetanja između strana okvirnog ugovora iz članka 122. stavka

▼ **M1**

3. točke (b) i prilikom otvaranja nadmetanja za ugovore koji se dodjeljuju u okviru dinamičkog sustava nabave iz članka 131.

Elektronička dražba temelji se na jednoj od metoda dodjele iz članka 110. stavka 4. Financijske uredbe.

3. Javni naručitelj koji odluči održati elektroničku dražbu mora navesti tu činjenicu u pozivu na nadmetanje.

Dokumentacija o nabavi uključuje sljedeće pojedinosti:

- (a) vrijednosti značajki koje će biti predmet elektroničke dražbe, ako su ta obilježja mjerljiva i ako ih se može opisati u brojkama ili postocima;
- (b) sva ograničenja vrijednosti koja mogu biti dostavljena, koja proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;
- (c) informacije koje će biti dostupne ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, prema potrebi, kada će im biti stavljene na raspolaganje;
- (d) relevantne informacije o postupku elektroničke dražbe uključujući sastoji li se od različitih faza i kako će biti zaključen, kako je navedeno u stavku 7.;
- (e) uvjete pod kojima će ponuditelji moći dostavljati ponude i, posebno, minimalne razlike koje će se, prema potrebi, tražiti prilikom podnošenja ponude;
- (f) relevantne informacije koje se odnose na korištenu elektroničku opremu i aranžmane i tehničke specifikacije za spajanje.

4. Svi ponuditelji koji su dostavili prihvatljive ponude pozivaju se istodobno elektroničkim putem na sudjelovanje u elektroničkoj dražbi s pomoću veza u skladu s uputama. U pozivu se navode datum i vrijeme početka elektroničke dražbe.

Elektronička dražba može se odvijati u više uzastopnih faza. Elektronička dražba ne smije početi ranije od dva radna dana nakon datuma slanja poziva.

5. Uz poziv se prilaže rezultat potpune ocjene relevantne ponude.

U pozivu se također navodi matematička formula koja će se koristiti u postupku elektroničke dražbe za određivanje automatskog preračunavanja rangiranja na temelju dostavljenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Ta formula uključuje ponderiranje svih kriterija određenih za utvrđivanje ekonomski najpovoljnije ponude, kako je navedeno u dokumentaciji o nabavi. U tu se svrhu, međutim, svi rasponi prethodno smanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, za svaku varijantu osigurava se različita formula.

▼ M1

6. Tijekom svake faze elektroničke dražbe javni naručitelj svim ponuditeljima bez odlaganja šalje dovoljno informacija kako bi im omogućio da u bilo kojem trenutku utvrde svoj relativni položaj. On također može, ako to je prethodno navedeno, dostaviti druge informacije koje se odnose na druge dostavljene cijene ili vrijednosti i objaviti broj sudionika u svakoj pojedinoj fazi dražbe. Međutim, ni u kojoj fazi elektroničke dražbe ne može otkrivati identitet ponuditelja.

7. Javni naručitelji zaključuju elektroničku dražbu na jedan ili više sljedećih načina:

- (a) na prethodno navedeni datum i vrijeme;
- (b) kada više ne dobivaju nove cijene ili nove vrijednosti koje ispunjuju uvjete u pogledu minimalnih razlika, pod uvjetom da je prethodno navedeno vrijeme koje može proteći između posljednje dostavljene ponude i zaključivanja elektroničke dražbe;
- (c) kada je dovršen prethodno navedeni broj faza dražbe.

8. Nakon zaključivanja elektroničke dražbe, javni naručitelj dodjeljuje ugovor na temelju rezultata elektroničke dražbe.

Članak 151.

Izuzetno niske ponude

(Članak 110. stavak 5. Financijske uredbe)

1. Ako se, u odnosu na predmetni ugovor, čini da su cijena ili trošak navedeni u ponudi izuzetno niski, javni naručitelj pisanim putem traži podatke o sastavnim elementima cijene ili troškova koje smatra mjerodavnima i ponuditelju daje priliku da dostavi svoje primjedbe.

Javni naručitelj može posebno uzeti u obzir primjedbe koje se odnose na:

- (a) ekonomiku proizvodnog postupka, pružanja usluga ili načina izgradnje;
- (b) izabrana tehnička rješenja ili iznimno povoljne uvjete dostupne ponuditelju;
- (c) izvornost ponude;
- (d) usklađenost ponuditelja s primjenjivim obvezama u području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava;
- (e) usklađenost podugovaratelja s primjenjivim obvezama u području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava;
- (f) mogućnost da ponuditelj dobije državnu potporu u skladu s primjenjivim pravilima.

▼M1

2. Javni naručitelj može odbiti ponudu samo ako dostavljenim dokazima nije primjereno obrazložena predložena niska razina cijene ili troškova.

Javni naručitelj odbija ponudu ako je utvrdio da je ponuda izuzetno niska jer nije u skladu s primjenjivim obvezama na području prava zaštite okoliša, socijalnog i radnog prava.

3. Ako javni naručitelj utvrdi da je ponuda izuzetno niska jer je ponuditelj dobio državnu potporu, on može odbiti ponudu na toj osnovi samo ako ponuditelj nije u mogućnosti dokazati, u dostatnom roku koji je odredio javni naručitelj, da je predmetna potpora u skladu s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. UFEU-a.

*Članak 152.***Rokovi za zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje****(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)**

1. Javni naručitelj utvrđuje rokove za zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje.

Pri utvrđivanju rokova javni naručitelj mora uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za izradu ponuda. Rokovi moraju biti duži od minimalnih rokova iz ovog članka ako se ponuda može izraditi tek nakon posjeta lokaciji ili nakon uvida na licu mjesta u dokumente priložene dokumentaciji o nabavi.

Rokovi se produljuju za pet dana u sljedećim slučajevima:

- (a) ako javni naručitelj ne nudi besplatan izravan pristup dokumentaciji o nabavi elektroničkim putem;
- (b) ako je poziv na nadmetanje objavljen u skladu s člankom 125. stavkom 2. točkom (b).

▼B

2. U otvorenim postupcima čija je vrijednost jednaka ili iznad graničnih vrijednosti iz članka 170. stavka 1., rok za primanje ponuda ne smije biti kraći od 42 dana od dana kada je poslan poziv na nadmetanje.

3. U ograničenim postupcima, u slučajevima upotrebe natjecateljskog dijaloga iz članka 132. i u pregovaračkim postupcima s objavom poziva na nadmetanje za ugovore iznad graničnih vrijednosti određenih u članku 170. stavku 1., rok za primanje zahtjeva za sudjelovanje ne smije biti kraći od 37 dana od dana kada je poslan poziv na nadmetanje.

U ograničenim postupcima za ugovore čija je vrijednost jednaka ili iznad graničnih vrijednosti određenih u članku 170. stavku 1., rok za primanje ponuda ne smije biti kraći od 40 dana od dana kada je poslan poziv za podnošenje ponuda.

▼B

Međutim, u postupcima nakon poziva za iskaz interesa iz članka 136. stavka 1., rok:

- (a) najmanje 21 dan od dana kada je poslan poziv za podnošenje ponuda za primanje ponuda u slučaju postupka iz članka 136. stavka 1. točke (a) i članka 136. stavka 3. točke (b) podtočke i.;
- (b) najmanje 10 dana za primanje zahtjeva za sudjelovanje i najmanje 21 dan za primanje ponuda u slučaju dvofaznog postupka iz članka 136. stavka 3. točke (b) podtočke ii.

▼M1

4. U ograničenim postupcima i u pregovaračkim postupcima, rok za zaprimanje ponuda ne smije biti kraći od 30 dana od dana kada je poslan poziv na dostavu ponuda.

5. U dinamičkom sustavu nabave, rok za zaprimanje ponuda ne smije biti kraći od 10 dana od dana kada je poslan poziv na dostavu ponuda.

6. U postupcima nakon poziva za iskaz interesa iz članka 136. stavka 1., rok iznosi:

- (a) najmanje 10 dana od datuma kada je poslan poziv na dostavu ponuda za zaprimanje ponuda u slučaju postupka iz članka 136. stavka 1. točke (a) i članka 136. stavka 3. točke (b) podtočke i.;
- (b) najmanje 10 dana za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje i najmanje 10 dana za zaprimanje ponuda u slučaju postupka od dvije faze iz članka 136. stavka 3. točke (b) podtočke ii.

7. Javni naručitelj može skratiti rokove za zaprimanje ponuda za pet dana u slučaju otvorenih ili ograničenih postupaka ako prihvati podnošenje ponuda elektroničkim putem.

Članak 153.

Pristup dokumentaciji o nabavi i rok za dostavljanje dodatnih informacija

(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelj besplatno nudi izravan pristup dokumentaciji o nabavi elektroničkim putem od datuma objave poziva na nadmetanje ili, za postupke bez poziva na nadmetanje ili u skladu s člankom 136., od datuma slanja poziva na dostavu ponuda.

U opravdanim slučajevima, javni naručitelj može dostaviti dokumentaciju o nabavi drugim sredstvima koja je naveo ako izravan pristup elektroničkim sredstvima nije moguć iz tehničkih razloga ili ako dokumentacija o nabavi sadržava povjerljive podatke. U tim slučajevima primjenjuje se članak 152. stavak 1. treći podstavak, osim hitnim slučajevima predviđenima u članku 154. stavku 1.

▼ M1

Javni naručitelj može gospodarskim subjektima nametnuti zahtjeve u cilju zaštite povjerljive prirode informacija sadržanih u dokumentaciji o nabavi. On objavljuje te zahtjeve te način pristupa predmetnoj dokumentaciji o nabavi.

2. Javni naručitelj čim prije moguće dostavlja dodatne informacije u vezi s dokumentacijom o nabavi svim zainteresiranim gospodarskim subjektima istodobno i pisanim putem.

Javni naručitelj nije dužan odgovoriti na zahtjeve za dodatnim informacijama koji su podneseni manje od šest radnih dana prije roka za zaprimanje ponuda.

3. Javni naručitelj produljuje rok za zaprimanje ponuda u sljedećim slučajevima:

- (a) ako nije dostavio dodatne informacije najkasnije šest dana prije roka za zaprimanje ponuda iako ih je gospodarski subjekt pravovremeno zatražio;
- (b) ako uvede znatne izmjene u dokumentaciji o nabavi.

Članak 154.

Rokovi u hitnim slučajevima

(Članak 111. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Kada je iz opravdanih hitnih razloga nemoguće ispuniti minimalne rokove utvrđene u članku 152. Stavcima 2. i 3. za otvoreni ili ograničeni postupak, javni naručitelj može odrediti sljedeće:

- (a) rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje ili ponuda u otvorenim postupcima koji ne smije biti kraći od 15 dana od datuma kada je poslan poziv na nadmetanje;
- (b) rok za zaprimanje ponuda za ograničene postupke koji ne smije biti kraći od 10 dana od dana slanja poziva na dostavu ponuda.

2. U hitnim slučajevima, rok utvrđen u članku 153. stavku 2. prvom podstavku i u članku 153. stavku 3. točki (a) iznosi četiri dana.

Članak 155.

Načini za dostavljanje ponuda

(Članak 111. stavci 1. i 2. Financijske uredbe)

1. Načine za podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje određuje javni naručitelj koji može odabrati isključiv način podnošenja.

Odabrano sredstvo komunikacije mora biti takvo da se njime osigura ispunjivanje sljedećih uvjeta:

▼ **M1**

- (a) svaki podnesak sadržava sve informacije potrebne za njegovo ocjenjivanje;
- (b) očuvana je cjelovitost podataka;
- (c) očuvana je povjerljivost ponuda i zahtjeva za sudjelovanje te javni naručitelj pregledava sadržaj ponuda i zahtjeva za sudjelovanje tek nakon isteka roka za njihovo predavanje;
- (d) osigurana je zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

2. Osim za ugovore koji su ispod pragova utvrđenih u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe, uređajima za elektroničko zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje mora se jamčiti, s pomoću tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka, sljedeće:

- (a) točna provjera gospodarskih subjekata;
- (b) moguće je utvrditi točno vrijeme i datum zaprimanja ponuda i zahtjeva za sudjelovanje;
- (c) može se razumno osigurati da, prije propisanog roka, nitko ne može imati pristup podacima dostavljenima u skladu s tim zahtjevima;
- (d) samo ovlaštene osobe mogu odrediti ili promijeniti datume za otvaranje zaprimljenih podataka;
- (e) tijekom različitih faza postupka nabave samo ovlaštene osobe mogu imati pristup svim dostavljenim podacima i mogu dati pristup tim podacima kako budu potrebni tijekom postupka;
- (f) može se razumno osigurati da se može otkriti svaki pokušaj povrede bilo kojeg od uvjeta navedenih u točkama (a) do (e).

3. Kada javni naručitelj odobri podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje elektroničkim putem, elektronički dokumenti dostavljeni tim sustavima smatraju se izvornicima.

4. Ako se dostava vrši dopisom, natjecatelji ili ponuditelji mogu odabrati da zahtjeve za sudjelovanje ili ponude dostave:

- (a) poštom ili kurirskom službom, u kojem slučaju se dokazom smatra poštanski žig ili datum na potvrdi o predaji pošiljke;
- (b) osobnom dostavom ponuditelja, natjecatelja ili agenta, u poslovne prostorije javnog naručitelja, u kojem slučaju se dokazom smatra potvrda o primitku.

5. Podnošenjem zahtjeva za sudjelovanje ili ponude, natjecatelji ili ponuditelji prihvaćaju primanje obavijesti o ishodu postupka elektroničkim putem.

▼ **M1***Članak 155.a***Elektronički katalogi****(Članak 111. stavak 7. Financijske uredbe)**

1. Ako se zahtijeva upotreba elektroničkih sredstava komunikacije, javni naručitelj može zahtijevati dostavljanje ponuda u formatu elektroničkog kataloga ili uključivanje elektroničkog kataloga.

2. Ako se prihvaća ili zahtijeva dostava ponuda u formatu elektroničkih kataloga, javni naručitelj mora učiniti sljedeće:

- (a) navesti to u pozivu na nadmetanje;
- (b) navesti u dokumentaciji o nabavi sve potrebne informacije o formatu, elektroničkoj opremi koja se koristi te tehničkim priključcima i specifikacijama za katalog.

3. Ako je sklopljen višestruki okvirni ugovor nakon podnošenja ponuda u formatu elektroničkih kataloga javni naručitelj može odrediti da se ponovna provedba nadmetanja za posebne ugovore odvija na temelju ažuriranih kataloga primjenom jedne od sljedećih metoda:

- (a) javni naručitelj poziva ugovaratelje da ponovno dostave svoje elektroničke kataloge prilagođene zahtjevima predmetnog posebnog ugovora;
- (b) javni naručitelj obavještuje ugovaratelje da planira iz prethodno dostavljenih elektroničkih kataloga prikupiti podatke potrebne za ponude prilagođene zahtjevima posebnog predmetnog ugovora, pod uvjetom da je primjena te metode najavljena u dokumentaciji o nabavi za okvirni ugovor.

4. Kada se koristi metoda iz stavka 3. točke (b), javni naručitelj obavještuje ugovaratelje o datumu i vremenu kada planira prikupiti podatke za ponude prilagođene zahtjevima posebnog predmetnog ugovora i omogućuje ugovarateljima da odbiju takvo prikupljanje podataka.

Javni naručitelj mora omogućiti primjereno razdoblje između obavijesti i stvarnog prikupljanja podataka.

Prije dodjele posebnog ugovora, javni naručitelj mora prikupljene podatke predstaviti predmetnom ugovaratelju kako bi mu dao priliku da ospori ili potvrdi da tako sastavljena ponuda ne sadržava bitne pogreške.

*Članak 156.***Jamstva za ozbiljnost ponude****(Članak 111. stavak 3. Financijske uredbe)**

1. Javni naručitelj može tražiti jamstvo za ozbiljnost ponude koje se podnosi u skladu s člankom 163. i koje predstavlja 1 % do 2 % ukupne vrijednosti ugovora.

▼ M1

2. Javni naručitelj iskorištava jamstvo ako je ponuda povučena prije potpisivanja ugovora.

Javni naručitelj vraća jamstvo za ozbiljnost ponude u sljedećim slučajevima:

- (a) za ponuditelje koji su odbijeni u skladu s člankom 159. stavkom 2. Točkom (b) i ponude odbijene u skladu s člankom 159. stavkom 2. točkom (c) nakon obavijesti o ishodu postupka;
- (b) za ponude rangirane u skladu s člankom 159. stavkom 2. točkom (e) kada je potpisan ugovor.

Članak 157.

Otvaranje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje

(Članak 111. stavak 4. Financijske uredbe)

1. U otvorenim postupcima, otvaranju ponuda mogu nazočiti ovlašteni predstavnici ponuditelja.

2. Ako je vrijednost ugovora jednaka pragovima iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili veća od njih, nadležni dužnosnik za ovjeravanje imenuje povjerenstvo za otvaranje ponuda. Dužnosnik za ovjeravanje može se odreći te obveze na temelju analize rizika prilikom ponovnog otvaranja nadmetanja unutar okvirnog ugovora i u slučajevima iz članka 134. stavka 1. ove Uredbe, osim točaka (d) i (g) tog članka.

Povjerenstvo za otvaranje ponuda sastavljeno je od najmanje dvije osobe koje predstavljaju najmanje dvije ustrojstvene jedinice predmetne institucije, koje nisu međusobno hijerarhijski povezane. U cilju izbjegavanja sukoba interesa, te osobe podliježu obvezama utvrđenima u članku 57. Financijske uredbe.

U predstavništvima ili lokalnim jedinicama iz članka 72. ove Uredbe ili odvojenim jedinicama u državama članicama, ako nema posebnih jedinica, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s ustrojstvenim jedinicama koje nisu međusobno hijerarhijski povezane.

3. U slučaju postupka nabave pokrenutog na međuinstitucionalnoj osnovi, povjerenstvo za otvaranje ponuda imenuje nadležni dužnosnik za ovjeravanje iz institucije odgovorne za postupak javne nabave.

4. Javni naručitelj provjerava i osigurava cjelovitost izvorne ponude, uključujući financijsku ponudu i dokaz o datumu i vremenu primitka kako je predviđeno u točkama 2. i 4. članaka 155. primjenom bilo koje odgovarajuće metode.

5. U otvorenim postupcima, kada se ugovor dodjeljuje na temelju najniže cijene ili metode najnižeg troška skladu s člankom 110. stavkom 4. Financijske uredbe, cijene iz ponuda koje ispunjuju uvjete čitaju se naglas.

6. Zapisnik o otvaranju primljenih ponuda potpisuje osoba ili osobe zadužene za otvaranje ili članovi povjerenstva za otvaranje ponuda. U njemu su navedene ponude koje ispunjuju zahtjeve iz članka 155. i one

▼ **M1**

koje ih ne ispunjuju, te se navode razlozi zbog kojih su ponude odbijene, kako je utvrđeno u članku 111. stavku 4. Financijske uredbe. Evidencija može biti potpisana u elektroničkom sustavu koji osigurava dovoljnu identifikaciju potpisnika.

*Članak 158.***Ocjenjivanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje****(Članak 111. stavak 5. Financijske uredbe)**

1. Nadležni dužnosnik za ovjeravanje imenuje odbor za ocjenjivanje koje daje savjetodavno mišljenje o ugovorima čija je vrijednost jednaka pragovima iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe ili veća od nje. Dužnosnik za ovjeravanje može se odreći te obveze na temelju analize rizika prilikom ponovnog otvaranja nadmetanja unutar okvirnog ugovora i u slučajevima iz članka 134. stavka 1. točaka (c), (e), (f) podtočaka i. i iii. i točke (h).

Međutim, nadležni dužnosnik za ovjeravanje može odlučiti da odbor za ocjenjivanje mora ocijeniti i rangirati ponude samo na temelju kriterija za dodjelu te da se kriteriji za isključenje za odabir ocjenjuju na drugi odgovarajući način kojim se izbjegava sukob interesa.

2. Odbor za ocjenjivanje sastoji se od najmanje tri osobe koje predstavljaju najmanje dvije ustrojstvene jedinice institucije ili tijela iz članka 208. Financijske uredbe, koje nisu međusobno hijerarhijski povezane, od kojih barem jedna nije odgovorna dužnosniku za ovjeravanje.

U predstavništvima i lokalnim jedinicama iz članka 72. ili odvojenim jedinicama u državama članicama, ako nema posebnih jedinica, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s ustrojstvenim jedinicama koje nisu međusobno hijerarhijski povezane.

Na temelju odluke odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, povjerenstvu mogu pomagati vanjski stručnjaci.

Dužnosnik za ovjeravanje osigurava da osobe koje sudjeluju u ocjenjivanju, uključujući vanjske stručnjake, ispunjuju obveze iz članka 57. Financijske uredbe.

3. U slučaju postupka nabave pokrenutog na međuinstitucionalnoj osnovi, odbor za ocjenjivanje imenuje nadležni dužnosnik za ovjeravanje iz institucije odgovorne za postupak javne nabave. Sastav odbora za ocjenjivanje odražava, koliko je to moguće, međuinstitucionalne značajke postupka nabave.

4. Prihvatljivima se smatraju zahtjevi za sudjelovanje i ponude koji su prikladne u skladu s člankom 134. stavkom 2. i nisu nepravilne ili neprihvatljive u skladu s člankom 135. stavcima 2. i 3.

*Članak 159.***Rezultati ocjenjivanja i odluka o dodjeli ugovora****(Članak 113. stavak 1. Financijske uredbe)**

1. Ishod ocjenjivanja je izvješće o ocjenjivanju koje sadržava prijedlog za dodjelu ugovora. Izvješće o ocjenjivanju mora sadržavati datum i potpis osobe ili osoba koje su izvršile ocjenjivanje ili članova odbora

▼ **M1**

za ocjenjivanje. To izvješće može biti potpisano u elektroničkom sustavu koji omogućuje primjerenu identifikaciju potpisnika.

Ako odbor za ocjenjivanje nije bio odgovoran za provjeru ponuda na temelju kriterija za isključenje i za odabir, izvješće o ocjenjivanju potpisuju i osobe koje je za to ovlastio nadležni dužnosnik za ovjeravanje.

2. Izvješće o ocjenjivanju sadržava sljedeće:

- (a) ime i adresu javnog naručitelja, te predmet i vrijednost ugovora ili predmet i najveću vrijednost okvirnog ugovora;
- (b) imena odbijenih natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odbijanja upućivanjem na situaciju iz članka 107. Financijske uredbe ili kriterije za odabir;
- (c) upućivanje na odbijene ponude i razloge za njihovo odbijanje upućivanjem na bilo što od sljedećeg:
 - i. neusklađenost s minimalnim zahtjevima kako je utvrđeno u članku 110. stavku 1. točki (a) Financijske uredbe;
 - ii. neispunjavanje minimalnih razina kvalitete iz članka 149. stavka 3. ove Uredbe;
 - iii. ponude za koje je utvrđeno da su izuzetno niske kako je navedeno u članku 151. ove Uredbe;
- (d) imena natjecatelja ili ponuditelja i razloge njihova odabira;
- (e) imena ponuditelja koji će biti poredani prema dobivenim bodovima i njihovo obrazloženje;
- (f) imena predloženih natjecatelja ili uspješnog ponuditelja i razloge za njihov odabir;
- (g) ako je poznato, udio ugovora ili okvirnog ugovora koji predloženi izvoditelj namjerava dati u podugovor trećim stranama.

3. Javni naručitelj zatim donosi svoju odluku o sljedećem:

- (a) odobrenju izvješća o ocjenjivanju koje sadržava sve informacije navedene u stavku 2. nadopunjene sljedećim:
 - i. imenom uspješnog ponuditelja i razlozima za taj odabir na temelju prethodno objavljenih kriterija za odabir i za dodjelu, uključujući, prema potrebi, razloge zašto nije prihvatio preporuke iz izvješća o ocjenjivanju;
 - ii. u slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave, natjecateljskog postupka uz pregovor ili natjecateljskog dijaloga, okolnosti navedene u člancima 134., 135. i 266. kojima se opravdava njihovo korištenje;
- (b) ako je primjenjivo, razloge zbog kojih je javni naručitelj odlučio da neće dodijeliti ugovor.

▼ M1

4. Dužnosnik za ovjeravanje može spojiti sadržaj izvješća o ocjenjivanju i odluku o dodjeli ugovora u jedinstveni dokument i potpisati ga u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

- (a) za postupke ispod pragova iz članka 118. stavka 1. Financijske uredbe kada je zaprimljena samo jedna ponuda;
- (b) prilikom ponovnog pokretanja nadmetanja unutar okvirnog ugovora ako nije imenovan odbor za ocjenjivanje;
- (c) u slučajevima iz članka 134. stavka 1. točaka (c), (e), (f) podtočke i., točke (f) podtočke iii. i točke (h), ako nije imenovan odbor za ocjenjivanje.

5. U slučaju postupka nabave pokrenutog na međuinstitucionalnoj osnovi, odluku iz stavka 3. donosi javni naručitelj odgovoran za postupak nabave.

*Članak 160.***Kontakti između javnih naručitelja i natjecatelja ili ponuditelja****(Članak 112. Financijske uredbe)**

1. Kontakt između javnog naručitelja i natjecatelja ili ponuditelja tijekom postupka javne nabave dopušten je, iznimno, pod uvjetima iz stavaka 2. i 3.

2. Prije isteka roka za primitak zahtjeva za sudjelovanje i ponuda, javni naručitelj može dostaviti dodatne informacije u skladu s člankom 153. stavkom 2.:

- (a) na inicijativu natjecatelja ili ponuditelja, samo za potrebe pojašnjenja dokumentacije o nabavi;
- (b) na vlastitu inicijativu, ako otkrije pogrešku, nepreciznost, propust ili bilo koju drugu vrstu administrativne greške u dokumentaciji o nabavi.

3. U svakom slučaju kad je uspostavljen kontakt, i u opravdanim slučajevima kada kontakt nije uspostavljen u skladu s člankom 96. Financijske uredbe, sastavlja se zapisnik spis o nabavi.

*Članak 161.***Obavijesti za natjecatelje i ponuditelje****(Članak 113. stavci 2. i 3. Financijske uredbe)**

1. Javni naručitelj elektroničkim putem obavješćuje sve natjecatelje ili ponuditelje, istodobno i zasebno, o donesenim odlukama o ishodu postupka čim prije moguće nakon svake od sljedećih faza:

- (a) faze otvaranja za slučajeve iz članka 111. stavka 4. Financijske uredbe;

▼ M1

(b) kad je donesena odluka na temelju kriterija za isključenje i za odabir u postupcima nabave organiziranima u dvije zasebne faze;

(c) odluke o dodjeli ugovora.

U svakom slučaju, javni naručitelj navodi razloge zašto zahtjev za sudjelovanje ili ponuda nisu prihvaćeni te koji su dostupni pravni lijekovi.

Prilikom obavješćivanja uspješnog ponuditelja, javni naručitelj mora navesti da ta odluka ne predstavlja obvezu s njegove strane.

2. Javni naručitelj priopćava informacije iz članka 113. stavka 3. Financijske uredbe čim prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od primitka zahtjeva u pisanom obliku. Kada javni naručitelj dodjeljuje ugovore za svoj račun, koristi se elektroničkim sredstvima. Ponuditelj može poslati zahtjev i elektroničkim putem.

3. Kada javni naručitelj komunicira elektroničkim putem, smatra se da su natjecatelji ili ponuditelji primili informacije ako javni naručitelj može dokazati da ih je poslao na elektroničku adresu navedenu u ponudi ili zahtjevu za sudjelovanje.

U tom slučaju, smatra se da je natjecatelj ili ponuditelj primio informacije na dan kada ih je javni naručitelj poslao.

Odjeljak 4.

Izvršenje ugovora, jamstva i korektivne mjere

Članak 163.

Jamstva

(Članak 115. Financijske uredbe)

1. Ako javni naručitelj odluči zatražiti jamstvo, on to objavljuje u dokumentaciji o nabavi.

2. Ako ugovaratelji moraju dostaviti jamstvo, ono mora biti na iznos i za razdoblje koji su dovoljni za aktivaciju.

3. Jamstvo dostavlja banka ili ovlaštena financijska institucija koje prihvaća javni naručitelj. Može se zamijeniti solidarnim jamstvom treće osobe, nakon prihvaćanja od strane javnog naručitelja.

Jamstvo se izražava u eurima.

Jamstvom se banka ili financijska institucija ili treća osoba neopozivo obvezuju da će na prvi poziv ispuniti obveze ugovaratelja.

▼ **M1***Članak 164.***Jamstvo za pretfinanciranje****(Članak 115. Financijske uredbe)**

1. Kada javni naručitelj utvrdi potrebu za pretfinanciranjem, on procjenjuje rizike povezane s plaćanjima pretfinanciranja prije pokretanja postupka javne nabave, posebno uzimajući u obzir sljedeće kriterije:

- (a) procijenjenu vrijednost ugovora;
- (b) predmet ugovora;
- (c) njegovo trajanje i dinamiku;
- (d) strukturu tržišta.

2. Jamstvo se ne zahtjeva za ugovore male vrijednosti iz članka 137. stavka 1.

Jamstvo se oslobađa ako, i kada se, pretfinanciranje oduzme od privremenih plaćanja ili plaćanja konačnog iznosa ugovaratelju radova u skladu s uvjetima ugovora.

*Članak 165.***Jamstvo za ispunjavanje obveza****(Članak 115. Financijske uredbe)**

1. Na pojedinačnoj osnovi i podložno preliminarnoj analizi rizika, javni naručitelj može zahtijevati jamstvo za ispunjavanje obveza kako bi osigurao da će ugovaratelj ispuniti sve materijalne ugovorne obveze.

2. Jamstvo za ispunjenje obveza iznosi najviše 10 % ukupne vrijednosti ugovora.

3. Ono se u potpunosti vraća nakon konačnog prihvatanja radova, robe ili složene usluge, unutar razdoblja na koje se primjenjuje članak 92. stavak 1. Financijske uredbe i koje će biti navedeno u ugovoru. Može se vratiti djelomično ili potpuno u trenutku privremenog prihvatanja radova, robe ili složene usluge.

*Članak 165.a***Jamstvo za povrat zadržanog iznosa****(Članak 115. Financijske uredbe)**

1. Na pojedinačnoj osnovi i podložno preliminarnoj analizi rizika, javni naručitelj može zahtijevati jamstvo za povrat zadržanog iznosa kako bi osigurao da će ugovaratelj ispraviti nedostatke tijekom razdoblja odgovornosti iz ugovora.

Jamstvo za povrat zadržanog iznosa ne koristi se u ugovoru ako je zatraženo jamstvo za ispunjenje obveza i nije oslobođeno.

2. Jamstvo za povrat zadržanog iznosa u iznosu od najviše 10 % ukupne vrijednosti ugovora može se sastojati od odbitaka od privremenih plaćanja kada i kako budu izvršena ili od odbitaka od završnog plaćanja.

▼ M1

Javni naručitelj određuje iznos razmjeran utvrđenim rizicima u vezi s izvršenjem Ugovora, uzimajući u obzir predmet ugovora i uobičajene tržišne uvjete koji se primjenjuju na sektor.

3. Podložno odobrenju javnog naručitelja, ugovaratelj može zatražiti zamjenu jamstva za povrat zadržanog iznosa jamstvom iz članka 163.

4. Javni naručitelj oslobađa jamstvo za povrat zadržanog iznosa nakon isteka razdoblja ugovorne odgovornosti unutar razdoblja na koje se primjenjuje članak 92. stavak 1. Financijske uredbe koje se navodi u ugovoru.

*Članak 166.***Obustava u slučaju značajnih pogrešaka ili nepravilnosti****(Članak 116. stavak 3. Financijske uredbe)**

Ako, nakon obustave izvršenja ugovora u skladu s člankom 116. stavkom 3. Financijske uredbe, nisu potvrđene pretpostavljene značajne pogreške ili nepravilnosti ili prijevare, izvršavanje ugovora nastavlja se čim je to moguće.

*POGLAVLJE 2.****Odredbe koje se primjenjuju na ugovore koje institucije dodjeljuju za svoj račun****Članak 166.a***Središnje tijelo zaduženo za kupnju****(Članak 117. Financijske uredbe)**

1. Središnje tijelo zaduženo za kupnju može djelovati kao jedno od sljedećeg:

- (a) kao subjekt u veleprodaji kupnjom, skladištenjem i preprodajom robe i usluga drugim javnim naručiteljima;
- (b) kao posrednik dodjelom okvirnih ugovora ili operativnih dinamičkih sustava nabave koje mogu upotrebljavati drugi javni naručitelji kako je najavljeno u početnom pozivu.

2. Središnje tijelo zaduženo za kupnju provodi sve postupke nabave s pomoću elektroničkih komunikacijskih sredstava.

*Članak 167.***Utvrđivanje odgovarajuće razine za izračun vrijednosti ugovora****(Članak 117. Financijske uredbe)**

Svaki dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti u svakoj instituciji ocjenjuje jesu li ostvareni pragovi utvrđeni u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe.

▼ **M1***Članak 168.***Grupe****(Članak 118. stavak 4. Financijske uredbe)**

1. Kada je to primjereno, tehnički izvedivo i troškovno učinkovito, ugovori se dodjeljuju u obliku odvojenih grupa unutar istog postupka.

2. Ako je predmet ugovora podijeljen u više grupa od kojih je svaka predmet zasebnog ugovora, za opću ocjenu primjenjivog praga uzima se u obzir ukupna vrijednost svih grupa.

Ako je ukupna vrijednost svih grupa jednaka pragu utvrđenom u članku 118. stavku 1. Financijske uredbe ili veća od nje, na svaku grupu primjenjuje se članak 103. stavak 1., članak 104. i članak 104.a Financijske uredbe.

3. Kada se ugovor dodjeljuje u obliku zasebnih grupa, ponude se ocjenjuju zasebno za svaku grupu. Ako je nekoliko grupa dodijeljeno istom ponuditelju, može biti potpisan jedan ugovor kojim su obuhvaćene sve grupe.

*Članak 169.***Mehanizmi za procjenu vrijednosti ugovora****(Članak 118. stavak 4. Financijske uredbe)**

1. Javni naručitelj procjenjuje vrijednost ugovora na temelju ukupnog plativog iznosa, uključujući sve oblike opcija i obnove.

Procjena se izvršava najkasnije u trenutku kada javni naručitelj pokrene postupak nabave.

2. Za okvirne ugovore i dinamički sustav nabave vrijednost koja se uzima u obzir najviša je vrijednost svih ugovora predviđenih tijekom ukupnog trajanja okvirnog ugovora ili dinamičkog sustava nabave.

Za partnerstva za inovacije, vrijednost koja se uzima u obzir jest najviša procijenjena vrijednost istraživačkih i razvojnih aktivnosti koje će se odvijati u svim fazama predviđenog partnerstva kao i radova, robe ili usluga koje se nabavljaju na kraju predviđenih partnerstva.

Kada javni naručitelj predviđa isplate natjecateljima ili ponuditeljima, mora ih uzeti u obzir pri izračunu procijenjene vrijednosti ugovora.

3. Za ugovore o uslugama, u obzir se uzima sljedeće:

(a) u slučaju usluga osiguranja, plativa premija i drugi oblici naknade;

(b) u slučaju bankovnih ili financijskih usluga, pristojbe, provizije, kamate i drugi oblici naknada;

▼ **M1**

(c) u slučaju projektnih natječaja, pristojbe, provizije i drugih oblika naknada.

4. U slučaju ugovora o uslugama u kojima se ne navodi ukupna cijena ili u slučaju ugovora o nabavi robe na temelju zakupa, najma, zakupa ili najma s pravom kupnje proizvoda, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na sljedećem:

(a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme:

- i. ako je njihovo trajanje 48 mjeseci ili manje u slučaju usluga ili 12 mjeseci ili manje u slučaju nabave robe, na ukupnoj vrijednosti ugovora za vrijeme njihova trajanja;
- ii. ako njihovo trajanje iznosi više od 12 mjeseci u slučaju nabave robe, na ukupnoj vrijednosti uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;

(b) u slučaju ugovora bez fiksnog roka ili, u slučaju usluga, za razdoblje koje premašuje 48 mjeseci, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

5. U slučaju ugovora za pružanje usluga ili nabavu robe koji se redovno dodjeljuju ili se obnavljaju unutar određenog razdoblja, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se sljedećem:

- (a) na ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste dodijeljenih tijekom prethodnih 12 mjeseci ili financijske godine, koja je prilagođena, ako je moguće, kako bi se uzele u obzir promjene u količini ili vrijednosti koje bi nastale tijekom 12 mjeseci nakon početnog ugovora;
- (b) ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora istog tipa koji se dodjeljuju tijekom financijske godine.

6. U slučaju ugovora o radovima, uzima se u obzir ne samo vrijednost radova, nego i procijenjena ukupna vrijednost robe i usluga potrebnih za izvršavanje radova koje je javni naručitelj stavio na raspolaganje ugovaratelju.

7. U slučaju ugovora o koncesiji, vrijednost je procijenjeni ukupan promet koncesionara nastao za vrijeme trajanja ugovora.

Vrijednost se izračunava primjenom objektivne metode navedene u dokumentaciji o nabavi, uzimajući u obzir posebno sljedeće:

- (a) prihode od plaćanja naknada i novčanih kazni koje su naplatili korisnici radova i usluga, osim onih koje prikupljaju u ime javnog naručitelja;
- (b) vrijednost bespovratnih sredstava ili druge financijske pogodnosti trećih strana za izvršenje koncesije;
- (c) prihodi od prodaje imovine koja je dio koncesije;
- (d) vrijednost sve robe i usluga koje je javni naručitelj stavio na raspolaganje koncesionaru pod uvjetom da su potrebne za izvođenje radova ili usluga;

▼ **M1**

- (e) isplate natjecateljima ili ponuditeljima.

Članak 171.

Rok mirovanja prije potpisivanja ugovora
(Članak 118. stavci 2. i 3. Financijske uredbe)

1. Rok mirovanja počinje teći nakon jednog od sljedećih datuma:
 - (a) dan nakon istovremenog slanja obavijesti uspješnim i neuspješnim ponuditeljima elektroničkim putem;
 - (b) kada su ugovor ili okvirni ugovor dodijeljeni u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkom (b), dan nakon što je obavijest o dodjeli ugovora iz članka 123. stavka 5. objavljena u *Službenom listu Europske unije*.

Ako je potrebno, javni naručitelj može obustaviti potpisivanje ugovora radi dodatnih provjera ako je to opravdano na temelju zahtjeva ili primjedbi neuspješnih ili oštećenih natjecatelja ili ponuditelja ili na temelju drugih relevantnih informacija zaprimljenih tijekom razdoblja iz članka 118. stavka 3. Financijske uredbe. U slučaju suspenzije svi natjecatelji ili ponuditelji obavješćuju se unutar tri radna dana od odluke o suspenziji.

Kada ugovor ili okvirni ugovor nije moguće potpisati s predviđenim uspješnim ponuditeljem, javni naručitelj može ga dodijeliti sljedećem najboljem ponuditelju.

2. Rok iz stavka 1. ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:
 - (a) u postupku u kojem je podnesena samo jedna ponuda;
 - (b) na posebne ugovore koji se temelje na okvirnom ugovoru;
 - (c) u slučaju dinamičkih sustava nabave;
 - (d) u slučaju pregovaračkog postupka bez prethodne objave iz članka 134., osim postupka u skladu s člankom 134. stavkom 1. točkom (b).

Članak 172.

Dokaz o pristupu postupku nabave
(Članak 119. Financijske uredbe)

U dokumentaciji o nabavi mora se tražiti od natjecatelja ili ponuditelja da navedu u kojoj državi imaju poslovni nastan i da dostave prihvatljive dokaze u skladu s pravom te države.

GLAVA VI.
BESPOVRATNA SREDSTVA

POGLAVLJE 1.

Područje primjene i oblik bespovratnih sredstava

Članak 173.

Doprinosi

(Članak 121. Financijske uredbe)

Doprinosi iz članka 121. stavka 2. točke (d) Financijske uredbe su iznosi koji se plaćaju tijelima čiji je Unija član, u skladu s proračunskim odlukama i uvjetima plaćanja koje je odredilo dotično tijelo.

Članak 174.

Sporazum i odluka o bespovratnim sredstvima

(Članak 121. stavak 1. Financijske uredbe)

1. Bespovratna sredstva se uređuju odlukom ili pisanim sporazumom.
2. Kako bi se odredio instrument koji će se koristiti, uzimaju se u obzir sljedeći elementi:
 - (a) mjesto korisnika, u ili izvan Unije;
 - (b) složenost i standardizacija sadržaja financiranih djelovanja ili programa rada.

Članak 175.

Rashodi za članove institucija

(Članak 121. Financijske uredbe)

Rashodi za članove institucija iz članka 121. stavka 2. točke (a) Financijske uredbe uključuju doprinose udrugama sadašnjih i bivših članova Europskog parlamenta. Plaćanje tih doprinosa provodi se u skladu s internim administrativnim pravilima Europskog parlamenta.

Članak 176.

Djelovanja za koje se mogu odobriti bespovratna sredstva

(Članak 121. Financijske uredbe)

Djelovanje za koje se može odobriti bespovratno sredstvo u smislu članka 121. Financijske uredbe mora biti jasno određeno.

Ni jedno djelovanje ne smije se razdijeliti na manje dijelove radi izbjegavanja financijskih pravila utvrđenih u toj Uredbi.

Članak 177.

Tijela koja za svoj cilj imaju opći interes Unije

(Članak 121. Financijske uredbe)

Tijelo koje za svoj cilj ima opći interes Unije je:

- (a) tijelo uključeno u obrazovanje, osposobljavanje, obavješćivanje, inovacije ili istraživanje te u proučavanje europskih politika, svih aktivnosti koje doprinose promicanju građanskih ili ljudskih prava ili europsko tijelo za normizaciju;
- (b) subjekt koji predstavlja neprofitna tijela koja djeluju u državama članicama, državama kandidatkinjama ili u potencijalnim državama kandidatkinjama i koja promiču načela i politike koji su u skladu s ciljevima ugovorâ.

Članak 178.

Partnerstva

(Članak 121. Financijske uredbe)

1. Posebna bespovratna sredstva za djelovanje i bespovratna sredstva za poslovanje mogu predstavljati dio okvirnog partnerstva.

2. Okvirno partnerstvo može se uspostaviti kao dugoročni mehanizam suradnje između Komisije i korisnika bespovratnih sredstava. Ono može biti u obliku okvirnog sporazuma o partnerstvu ili okvirne odluke o partnerstvu.

Okvirnim sporazumom ili odlukom o partnerstvu određuju se zajednički ciljevi, vrsta jednokratnih planiranih djelovanja ili djelovanja koja su dio odobrenoga godišnjeg plana rada, postupak za dodjeljivanje posebnih bespovratnih sredstava, u skladu s načelima i postupovnim pravilima iz ove glave te opća prava i obveze svih stranaka prema posebnim sporazumima ili odlukama.

Partnerstvo ne smije trajati duže od četiri godine osim u iznimnim slučajevima koji su opravdani predmetom okvirnog partnerstva.

Dužnosnici za ovjeravanje ne smiju neopravdano koristiti okvirne sporazume ili odluke o partnerstvu ili ih koristiti tako da namjena ili učinak bude u suprotnosti s načelima transparentnosti ili jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva.

3. Okvirna partnerstva tretiraju se kao bespovratna sredstva u pogledu programiranja, *ex ante* objave i sklapanja ugovora.

4. Posebna bespovratna sredstva koja se temelje na okvirnim sporazumima ili odlukama o partnerstvu dodjeljuju se u skladu s postupcima utvrđenima u tim sporazumima ili odlukama te u skladu s ovom glavom.

Posebna bespovratna sredstva podliježu postupcima *ex post* objave utvrđenima u članku 191.

▼B*Članak 179.***Elektronički sustav razmjene podataka****(Članak 121. stavak 1. Financijske uredbe)**

1. Sve razmjene podataka s korisnicima, uključujući sklapanje sporazuma o bespovratnim sredstvima, obavijesti o odluci o bespovratnim sredstvima i njihovim izmjenama, mogu se obavljati putem elektroničkog sustava razmjene podataka koji je uspostavila Komisija.

2. Ti sustavi moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- (a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se šalju putem njega;
- (b) samo ovlaštene osobe mogu elektronički potpisati ili slati dokument putem sustava;
- (c) ovlaštene osobe moraju biti identificirane pomoću utvrđenih sredstava;
- (d) vrijeme i datum elektroničke transakcije trebaju biti precizno određeni;
- (e) mora biti očuvana cjelovitost dokumenata;
- (f) mora se čuvati dostupnost dokumenata;
- (g) prema potrebi, treba čuvati povjerljivost dokumenata;
- (h) mora biti osigurana zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

3. Podaci koji se šalju ili primaju posredstvom tog sustava uživaju pravnu pretpostavku cjelovitosti podataka i točnosti datuma i vremena slanja ili primanja podataka koje sustav pokazuje.

Dokument koji se šalje ili o kojem se šalje obavijest posredstvom tog sustava smatra se jednakim dokumentu u papirnatom obliku te se prihvaća kao dokaz u sudskom postupku, smatra se izvornikom te uživa pravnu pretpostavku autentičnosti i cjelovitosti, pod uvjetom da ne sadrži određena dinamička obilježja koja omogućavaju njegovo automatsko mijenjanje.

Elektronički potpisi iz točke (b) stavka 2. imaju pravni učinak jednak vlastoručnom potpisu.

*Članak 180.***Sadržaj sporazuma i odluka o bespovratnim sredstvima****(Članak 122. Financijske uredbe)**

1. Sporazum o bespovratnim sredstvima utvrđuje najmanje sljedeće:

- (a) predmet;
- (b) korisnika;
- (c) trajanje, odnosno:
 - i. datum njegova stupanja na snagu;

▼B

- ii. datum početka i trajanje djelovanja ili financijsku godinu u kojoj se financira;
- (d) maksimalni iznos koji financira Unija izražen u eurima i oblik bespovratnih sredstava te, prema potrebi:
 - i. ukupne procijenjene prihvatljive troškove djelovanja ili programa rada i stopu financiranja prihvatljivih troškova;
 - ii. jedinični trošak, jednokratni ili paušalni iznos iz točaka (b), (c) i (d) članka 123. Financijske uredbe, ako su utvrđeni;
 - iii. kombinaciju elemenata određenih u podtočkama i. i ii. ove točke;
- (e) opis djelovanja ili, u slučaju bespovratnog sredstva za poslovanje, programa rada za tu financijsku godinu koji je odobrio dužnosnik za ovjeravanje kao i opis očekivanih rezultata provedbe djelovanja ili programa rada;
- (f) opće uvjete koji se primjenjuju na sve sporazume ove vrste, poput prihvaćanja od strane korisnika provjera i revizija koje provode Komisija, OLAF i Revizorski sud;
- (g) procijenjeni ukupni proračun djelovanja ili programa rada;
- (h) kada provedba djelovanja uključuje nabavu, načela iz članka 209. ili pravila za nabavu koje korisnik mora poštovati;
- (i) odgovornosti korisnika, a posebno:
 - i. u pogledu dobrog financijskog upravljanja i dostavljanja izvješća o radu i financijskih izvještaja; kad god je to potrebno, treba odrediti prijelazne ciljeve o kojima se podnose izvješća;
 - ii. u slučaju sporazuma između Komisije i određenog broja korisnika, specifične obveze koordinatora, ako one postoje, kao i ostalih korisnika prema koordinatoru te financijska odgovornost korisnika za iznose dugovanja prema Komisiji;
- (j) načine i rokove u kojima Komisija potvrđuje ta izvješća i izvršava plaćanje.
- (k) prema potrebi, podatke o prihvatljivim troškovima djelovanja ili odobrenog programa rada ili o jediničnim troškovima, jednokratnim iznosima ili paušalnom financiranju iz članka 123. Financijske uredbe;
- (l) odredbe o vidljivosti financijske potpore Unije, osim u opravdanim slučajevima kada javno iskazivanje nije moguće ili primjereno.

Općim uvjetima iz točke (f) prvog podstavka treba se barem:

- i. navesti da je pravo Unije pravo koje se primjenjuje na sporazum o bespovratnim sredstvima i koje prema potrebi dopunjuje nacionalno pravo, kako je određeno u sporazumu o bespovratnim sredstvima. Odstupanja su moguća u sporazumima sklopljenima s međunarodnim organizacijama;
- ii. navesti nadležni sud ili arbitražni sud za rješavanje sporova.

▼B

2. Sporazumom o bespovratnim sredstvima mogu se utvrditi aranžmani i rokovi za suspenziju ili raskid u skladu s člankom 135. Financijske uredbe.

3. U slučajevima iz članka 178., okvirnom odlukom o partnerstvu ili okvirnim sporazumom o partnerstvu određuju se informacije iz točaka (a), (b), točke (c) podtočke i., točke(f) i točaka (h) do (j) i točke (l) prvog podstavka stavka 1. ovog članka.

Odluka ili sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava sadrži informacije iz točaka (a) do (e), točaka (g) i (k) prvog podstavka stavka 1. i, prema potrebi, točke (i) prvog podstavka stavka 1.

4. Sporazumi o bespovratnim sredstvima mogu se mijenjati samo pisanim putem. Svrha ili učinak tih izmjena, kao i izmjena kojima se dodaje ili uklanja korisnik, ne smije biti takva da dovede do takvih promjena u sporazumima koje bi dovele u pitanje odluku o dodjeli bespovratnog sredstva ili bi bile protivne jednakom postupanju s podnositeljima zahtjeva.

5. Stavci 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se *mutatis mutandis* na odluke o bespovratnim sredstvima.

Neke se od informacija iz stavka 1. mogu navesti u pozivu za podnošenje prijedloga ili nekom drugom povezanom dokumentu umjesto u odluci o bespovratnim sredstvima.

Članak 181.

Oblici bespovratnih sredstava

(Članak 123. Financijske uredbe)

1. Bespovratna sredstva u obliku iz članka 123. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe izračunavaju se na temelju prihvatljivih troškova koje je korisnik zaista imao, u skladu s preliminarnom procjenom proračuna kako je podnesen zajedno s prijedlogom i uključen u odluku ili sporazum o bespovratnim sredstvima.

2. Jedinični troškovi iz točke (b) članka 123. stavka 1. Financijske uredbe pokrivaju sve ili pojedine posebne kategorije prihvatljivih troškova koji su jasno iskazani unaprijed upućivanjem na iznos po jedinici.

3. Jednokratni iznosi iz članka 123. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe općenito pokrivaju sve ili pojedine posebne kategorije prihvatljivih troškova koji su jasno iskazani unaprijed.

4. Paušalno financiranje iz članka 123. stavka 1. točke (d) Financijske uredbe pokriva posebne kategorije prihvatljivih troškova koji su jasno iskazani unaprijed primjenom postotka.

Članak 182.

Jednokratni iznosi, jedinični troškovi i paušalno financiranje

(Članak 124. Financijske uredbe)

1. Odobrenje za primjenu jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja iz članka 124. stavka 1. Financijske uredbe primjenjuje se za vrijeme trajanja programa. Ovo odobrenje se može preispitati ako su potrebne značajne izmjene. Povremeno se obavlja ocjena podataka i iznosa te se, prema potrebi, usklađuju jednokratni iznosi, jedinični troškovi ili paušalno financiranje.

▼B

U slučaju sporazuma između Komisije i određenog broja korisnika, najviši iznos iz drugog podstavka članka 124. stavka 1. Financijske uredbe primjenjuje se na svakog korisnika.

2. Odluka ili sporazum o bespovratnim sredstvima sadrži sve potrebne odredbe kako bi se moglo potvrditi poštovanje uvjeta za isplatu bespovratnih sredstava na temelju jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja.

3. Isplata bespovratnih sredstava na temelju jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnog financiranja ne dovodi u pitanje pravo pristupa zakonom propisanoj evidenciji korisnika za potrebe iz prvog podstavka stavka 1. i članka 137. stavka 2. Financijske uredbe.

▼M1

4. Ako je tijekom *ex-post* kontrole utvrđeno da se predmetni događaj nije dogodio i da su korisniku neopravdano isplaćena bespovratna sredstva u fiksnom iznosu, jediničnim troškovima ili paušalnom iznosu, Komisija ima pravo na povrat do iznosa bespovratnih sredstava.

▼B*POGLAVLJE 2.**Načela**Članak 183.***Načelo sufinanciranja****(Članak 125. stavak 3. Financijske uredbe)**

1. U skladu s načelom sufinanciranja, sredstva potrebna za provedbu djelovanja ili programa rada ne osiguravaju se u cijelosti iz doprinosa Unije.

Sufinanciranje može biti u obliku vlastitih sredstava korisnika, dohotka ostvarenog djelovanjem ili programom rada ili financijskih doprinosa ili doprinosa u naravi trećih strana.

2. Doprinosi u naravi znače nefinancijska sredstva koja treće strane besplatno stavljaju na raspolaganje korisniku.

*Članak 184.***Načelo zabrane ostvarivanja dobiti****(Članak 125. stavak 5. Financijske uredbe)**

Financijski doprinosi trećih strana kojima se korisnik može služiti za pokriće troškova koji nisu prihvatljivi troškovi pokriveni bespovratnim sredstvima Unije ili koji se ne duguju trećoj strani ako nisu iskorišteni do završetka djelovanja ili programa rada, ne smatraju se financijskim doprinosima koje donatori posebno dodjeljuju za financiranje prihvatljivih troškova u smislu članka 125. stavka 5. Financijske uredbe.

▼B*Članak 185.***Bespovratna sredstva male vrijednosti****(Članak 125. stavak 4. Financijske uredbe)**

Bespovratnim sredstvima vrlo male vrijednosti smatraju se bespovratna sredstva koja ne prelaze 60 000 EUR.

*Članak 186.***Tehnička pomoć****(Članci 101. i 125. Financijske uredbe)**

„Tehnička pomoć” znači aktivnosti potpore i izgradnje kapaciteta potrebnih za provedbu programa ili djelovanja, a posebno pripremnih aktivnosti i aktivnosti upravljanja, praćenja, evaluacije, revizije i kontrole.

*Članak 187.***Prihvatljivi troškovi****(Članak 126. stavak 3. točka (c) Financijske uredbe)**

Smatra se da se ne može izvršiti povrat PDV-a u skladu s važećim nacionalnim zakonodavstvom o PDV-u, ako se prema nacionalnom pravu on može pripisati jednoj od sljedećih djelatnosti:

- (a) izuzete djelatnosti bez prava na odbitak;
- (b) djelatnosti koje su izvan područja primjene PDV-a;
- (c) djelatnosti iz točaka (a) ili (b) gdje se PDV ne odbija već se izvršava povrat za njegov iznos pomoću posebnih aranžmana za povrat ili fondova za kompenzaciju koji nisu predviđeni Direktivom 2006/112/EZ, čak i kada je takav program ili fond osnovan u skladu s nacionalnim zakonodavstvom o PDV-u.

Smatra se da PDV koji se odnosi na djelatnosti navedene u članku 13. stavku 2. Direktive 2006/112/EZ plaća korisnik, osim osoba koje nisu porezni obveznici kako je definirano u prvom podstavku članka 13. stavka 1. te Direktive, neovisno smatra li dotična država članica te djelatnosti djelatnostima koje uređuju javnopravna tijela u svojstvu tijela javne vlasti.

*Članak 188.***Planiranje rada****(Članak 128. Financijske uredbe)**

1. Svaki odgovorni dužnosnik za ovjeravanje priprema godišnji ili višegodišnji program rada za bespovratna sredstva. Program rada donosi institucija koja ga što je prije moguće, a najkasnije do 31. ožujka u godini izvršavanja, objavljuje na internetskoj stranici za bespovratna sredstva dotične institucije.

U programu rada navodi se razdoblje koje on pokriva, temeljni akt, ako postoji, planirani ciljevi, očekivani rezultati, okvirni vremenski raspored poziva za podnošenje prijedloga s okvirnim iznosom i maksimalnom stopom sufinanciranja.

▼B

Program rada također sadrži informacije određene u članku 94. koje su potrebne kako bi se odluka o njegovom donošenju mogla smatrati odlukom o financiranju za bespovratna sredstva u dotičnoj godini.

2. Svaka značajna promjena u programu rada također se donosi i objavljuje kako je predviđeno u stavku 1.

*Članak 189.***Sadržaj poziva za podnošenje prijedloga****(Članak 128. Financijske uredbe)**

1. Poziv za podnošenje prijedloga navodi:

- (a) planirane ciljeve;
- (b) kriterije prihvatljivosti, razloge za isključenje, uvjete sposobnosti i kriterije za odabir iz članaka 131. i 132. Financijske uredbe te odgovarajuću popratnu dokumentaciju;
- (c) način financiranja Unije;
- (d) način i rok za podnošenje prijedloga i planirani datum do kojeg svi podnositelji zahtjeva trebaju biti informirani o rezultatu evaluacije njihovih zahtjeva i okvirni datum za potpisivanje sporazuma o bespovratnim sredstvima ili obavijesti o odlukama o bespovratnim sredstvima.

2. Pozivi za podnošenje prijedloga objavljuju se na internetskim stranicama institucija Unije i uz objavljivanje na internetskim stranicama po mogućnosti i nekim drugim prikladnim medijem, uključujući Službeni list Europske unije, kada je to potrebno, kako bi se osigurala dodatna obaviještenost potencijalnih korisnika. Oni se mogu objavljivati od donošenja odluke o financiranju iz članka 84. Financijske uredbe, uključujući i tijekom godine koja prethodi izvršenju proračuna. Sve izmjene sadržaja poziva za podnošenje prijedloga podliježu obvezi objavljivanja pod istim uvjetima koji vrijede za pozive za podnošenje prijedloga.

*Članak 190.***Iznimke u vezi s pozivima za podnošenje prijedloga****(Članak 128. Financijske uredbe)**

1. Bespovratna sredstva mogu se dodijeliti bez poziva za podnošenje prijedloga samo u sljedećim slučajevima:

- (a) za potrebe humanitarne pomoći i djelovanjima civilne zaštite ili za pomoć u upravljanju kriznim situacijama u smislu stavka 2.;
- (b) u drugim iznimnim i valjano obrazloženim hitnim slučajevima;
- (c) tijelima koja imaju *de jure* ili *de facto* monopol, što je valjano obrazloženo u odluci o sklapanju ugovora;
- (d) tijelima koja su temeljnim aktom, u smislu članka 54. Financijske uredbe, utvrđena kao korisnici bespovratnog sredstva ili tijelima koja odrede države članice, za koja su one odgovorne, ako su te države članice utvrđene temeljnim aktom kao korisnice bespovratnih sredstava;

▼B

- (e) u slučaju istraživanja i tehnološkog razvoja, tijelima utvrđenim u programu rada iz članka 128. Financijske uredbe, u slučaju da je ta mogućnost izričito predviđena temeljnim aktom te pod uvjetom da projekt nije obuhvaćen opsegom poziva za podnošenje prijedloga;
- (f) za djelovanja posebnih karakteristika koja zahtijevaju poseban tip tijela radi njegove tehničke sposobnosti, njegovog visokog stupnja specijalizacije ili administrativnih ovlasti, pod uvjetom da djelovanja o kojima je riječ nisu obuhvaćena opsegom poziva za podnošenje prijedloga.

Slučajeve iz točke (f) prvog podstavka treba valjano obrazložiti u odluci o sklapanju ugovora.

2. Kriznim situacijama u trećim zemljama smatraju se situacije neposredne ili izravne opasnosti koja prijeti eskalacijom u oružani sukob ili destabilizacijom zemlje. Kriznim situacijama smatraju se i situacije prouzročene prirodnim katastrofama, krize koje uzrokuje čovjek, poput ratova i drugih sukoba ili izvanredne okolnosti usporedivih učinaka povezane između ostalog s klimatskim promjenama, degradacijom okoliša, uskraćivanjem pristupa energiji i prirodnim resursima ili iznimnim siromaštvom.

Članak 191.

Ex post objava

(Članak 128. Financijske uredbe)

1. Informacije koje se odnose na bespovratna sredstva dodijeljena tijekom financijske godine objavljuju se u skladu s člankom 21.

2. Nakon objave iz stavka 1., na zahtjev Europskog parlamenta i Vijeća, Komisija im šalje izvješće o:

- (a) broju podnositelja zahtjeva tijekom protekle godine;
- (b) broju i postotku uspješnih zahtjeva po pozivu za podnošenje prijedloga;
- (c) prosječnom trajanju postupka od dana zatvaranja poziva za podnošenje prijedloga do dodjele bespovratnih sredstava;
- (d) broju i iznosu bespovratnih sredstava u slučaju kada prethodne godine je ukinuta obveza *ex post* objave u skladu s člankom 21. stavkom 4.

Članak 192.

Obavješćivanje podnositelja zahtjeva

(Članak 128. Financijske uredbe)

Komisija podnositeljima zahtjeva pruža informacije i savjete na sljedeći način:

- (a) utvrđivanjem zajedničkih standarda za obrasce zahtjeva za slična bespovratna sredstva te praćenjem veličine i razumljivosti obrazaca zahtjeva;

▼B

- (b) pružanjem informacija potencijalnim podnositeljima zahtjeva posebno putem seminara i priručnika;
- (c) održavanjem stalnih podataka za korisnike u dokumentaciji pravnog subjekta iz članka 63.

*Članak 193.***Financiranje iz različitih proračunskih linija****(Članak 129. Financijske uredbe)**

Više odgovornih dužnosnika za ovjeravanje mogu zajednički financirati određeno djelovanje iz različitih proračunskih linija.

*Članak 194.***Retroaktivni učinak financiranja u slučajevima iznimne hitnosti i sprečavanja sukoba****(Članak 130. Financijske uredbe)**

U okviru članka 130. stavka 1. Financijske uredbe, rashodi koje je korisnik imao prije datuma podnošenja zahtjeva prihvatljivi su za financiranje Unije pod sljedećim uvjetima:

- (a) razlozi za takvo odstupanje primjereno su obrazloženi u odluci o financiranju;
- (b) odluka o financiranju i sporazum ili odluka o bespovratnim sredstvima izričito navode kao datum prihvatljivosti datum koji prethodi datumu podnošenja zahtjeva.

*Članak 195.***Podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva****(Članak 131. Financijske uredbe)**

1. Aranžmane za podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva određuje odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, koji može odabrati način podnošenja. Zahtjevi za bespovratna sredstva mogu se podnijeti pismom ili u elektroničkom obliku.

Odabrana sredstva komunikacije ne smiju biti diskriminirajuća te ne smiju ograničavati pristup podnositeljima zahtjeva postupku sklapanja ugovora.

Odabrana sredstva komunikacije moraju osigurati udovoljavanje sljedećim uvjetima:

- (a) svaki podneseni zahtjev treba sadržavati sve informacije potrebne za njegovu evaluaciju;
- (b) mora biti očuvana cjelovitost podataka;
- (c) mora biti očuvana povjerljivost prijedloga;
- (d) mora biti osigurana zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

▼B

Za potrebe točke (c) trećeg podstavka, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje pregledava sadržaj zahtjeva tek nakon isteka roka za njihovo podnošenje.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može zahtijevati da uz elektronički dostavljene zahtjeve bude priložen napredni elektronički potpis u smislu Direktive 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

2. U slučaju kada odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odobri podnošenje zahtjeva elektroničkim putem, alati koji se koriste i njihove tehničke značajke moraju biti nediskriminirajuće prirode, opće dostupni i interoperabilni s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije u općoj uporabi. Podnositeljima zahtjeva trebaju se staviti na raspolaganje informacije koje se odnose na specifikacije potrebne za prezentaciju zahtjeva, uključujući šifriranje.

Nadalje, uređaji za elektroničko zaprimanje zahtjeva trebaju jamčiti sigurnost i povjerljivost. Oni također moraju jamčiti precizno utvrđivanje vremena i datuma primitka zahtjeva.

3. U slučaju podnošenja zahtjeva pismom, podnositelji zahtjeva mogu odabrati jedan od sljedećih načina:

- (a) putem pošte ili kurirske službe, u kojem slučaju se u pozivu za podnošenje prijedloga navodi da se dokazom smatra datum otpreme, poštanski žig ili datum na potvrdi o predaji pošiljke;
- (b) osobnom dostavom podnositelja zahtjeva ili njegovog zastupnika u prostorijama institucije, u kojem slučaju se u pozivu za podnošenje prijedloga navodi služba u koji se predaju zahtjevi uz potpisanu i datiranu potvrdu o primitku.

POGLAVLJE 3.

Postupak dodjele

Članak 196.

Sadržaj zahtjeva za bespovratna sredstva

(Članak 131. Financijske uredbe)

1. Zahtjevi se dostavljaju na obrascu koji je utvrđen u skladu sa zajedničkim standardima utvrđenima u skladu s člankom 192. točkom (a), a koji na raspolaganje stavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, i u skladu s kriterijima utvrđenima u temeljnom aktu i u pozivu za podnošenje prijedloga.

Popratna dokumentacija iz drugog podstavka članka 131. stavka 3. Financijske uredbe može se posebno sastojati od računa dobiti i gubitka te bilance za zadnju financijsku godinu za koju je pripremljen završni račun.

⁽¹⁾ SL L 13, 19.1.2000., str. 12.

▼B

2. Procijenjeni proračun za djelovanje ili program rada koji se prilaže uz zahtjev ima uravnotežene prihode i rashode, uzimajući u obzir rezervacije za nepredviđene događaje ili moguće promjene tečaja koji mogu biti odobreni u opravdanim slučajevima te navodi procijenjene prihvatljive troškove djelovanja ili programa rada.

3. Ako se zahtjev odnosi na bespovratna sredstva za djelovanje čiji iznos prelazi 750 000 EUR ili na bespovratna sredstva za poslovanje čiji iznos prelazi 100 000 EUR, podnosi se revizorsko izvješće koje sastavlja ovlašteni vanjski revizor. Navedenim izvješćem potvrđuju se računi za posljednju financijsku godinu za koju su dostupni podaci.

Prvi podstavak ovog stavka primjenjuje se samo na prvi zahtjev koji je korisnik dostavio odgovornom dužnosniku za ovjeravanje u bilo kojoj financijskoj godini.

U slučaju sporazuma između Komisije i određenog broja korisnika granične vrijednosti određene u prvom podstavku primjenjuju se na svakog korisnika.

U slučaju partnerstva iz članka 178., revizorsko izvješće iz prvog podstavka ovog stavka koje obuhvaća zadnje dvije financijske godine za koje postoje podaci mora biti sastavljeno prije potpisivanja okvirnog sporazuma o partnerstvu ili objave okvirne odluke o partnerstvu.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ovisno o procjeni rizika, izuzeti od obveze provođenja revizije iz prvog podstavka obrazovne ustanove i ustanove za osposobljavanje i, u slučaju sporazuma s određenim brojem korisnika, korisnike koji su prihvatili solidarnu odgovornost ili koji ne snose nikakvu financijsku odgovornost.

Prvi podstavak ovog stavka ne primjenjuje se na javna tijela i međunarodne organizacije iz članka 43.

4. Podnositelj zahtjeva navodi izvore i iznose primljenog financiranja Unije ili primijenjenog financiranja Unije za isto djelovanje ili dio djelovanja ili za njegovo funkcioniranje u istoj financijskoj godini kao i svako drugo primljeno ili primijenjeno financiranje za isto djelovanje.

▼M1*Članak 197.***Dokaz o nepostojanju razloga za isključenje****(Članak 131. Financijske uredbe)**

Nadležni dužnosnik za ovjeravanje može, ovisno o procjeni rizika, zatražiti da uspješni podnositelji dostave dokaz iz članka 141. stavka 3. podložno članku 141. stavku 4.

Ako to zahtijeva nadležni dužnosnik za ovjeravanje, uspješni podnositelji dostavljaju dokaz iz članka 141. stavka 3. podložno članku 141. stavku 4., osim ako postoji stvarna nemogućnost koju je priznao nadležni dužnosnik za ovjeravanje.

▼B*Članak 198.***Podnositelji zahtjeva koji nemaju pravnu osobnost****(Članak 131. Financijske uredbe)**

U slučaju kada zahtjev za bespovratna sredstva podnosi podnositelj zahtjeva koji nema pravnu osobnost u skladu s člankom 131. stavkom 2. Financijske uredbe, predstavnici tog podnositelja zahtjeva dokazuju da imaju sposobnost za preuzimanje pravnih obveza u ime podnositelja zahtjeva i da podnositelj zahtjeva ima financijsku i poslovnu sposobnost istovjetnu onima pravnih osoba.

*Članak 199.***Subjekti koji čine jednog podnositelja zahtjeva****(Članak 131. Financijske uredbe)**

U slučaju kada nekoliko subjekata ispunjava kriterije za podnošenje zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava i zajedno čine jedan subjekt, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može s tim subjektom postupati kao s jedinstvenim podnositeljem zahtjeva, pod uvjetom da se u zahtjevu navode subjekti koji čine tog podnositelja a koji su uključeni u predloženo djelovanje ili program rada.

▼M1**▼B***Članak 201.***Kriteriji prihvatljivosti****(Članak 131. Financijske uredbe)**

1. Kriteriji prihvatljivosti objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga.
2. Kriterijima prihvatljivosti određuju se uvjeti za sudjelovanje u pozivu za podnošenje prijedloga. Ti kriteriji određuju se vodeći računa o ciljevima djelovanja te udovoljavaju načelima transparentnosti i nediskriminacije.

*Članak 202.***Uvjeti sposobnosti****(Članak 132. stavak 1. Financijske uredbe)**

1. Uvjeti sposobnosti objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga i trebaju biti takvi da omogućuju procjenu financijske i poslovne sposobnosti podnositelja zahtjeva za dovršenje predloženog djelovanja ili programa rada.
2. Podnositelj zahtjeva mora imati stalne i dovoljne izvore financiranja za održavanje svojeg djelovanja tijekom cijelog razdoblja izvođenja djelovanja ili u godini za koju je dodijeljeno bespovratno sredstvo i mora doprinosti njegovom financiranju. Podnositelj zahtjeva mora imati stručnu sposobnost i kvalifikacije potrebne za dovršenje predloženog djelovanja ili programa rada, osim ako je izričito drukčije određeno u temeljnom aktu.

▼B

3. Financijska i poslovna sposobnost provjeravaju se posebno na temelju analize sve popratne dokumentacije iz članka 196. koju traži odgovorni dužnosnik za ovjeravanje u pozivu za podnošenje prijedloga.

Ako u pozivu za podnošenje prijedloga nije zatražena popratna dokumentacija i ako odgovorni dužnosnik za ovjeravanje dvoji o financijskoj ili poslovnoj sposobnosti podnositelja, on od njih zahtjeva dostavu odgovarajuće dokumentacije.

U slučaju partnerstva iz članka 178., takva se provjera obavlja prije potpisivanja okvirnog sporazuma o partnerstvu ili objave okvirne odluke o partnerstvu.

*Članak 203.***Kriteriji za odabir****(Članak 132. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Kriteriji za odabir objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga.
2. Kriteriji za odabir trebaju biti takvi da omogućuju dodjelu bespovratnih sredstava bilo za djelovanja koja najviše povećavaju ukupnu učinkovitost programa Unije koje provode ili tijelima čiji je program rada usmjeren postizanju istog rezultata. Ti se kriteriji određuju tako da osiguravaju pravilno upravljanje sredstvima Unije.

Kriteriji za odabir primjenjuju se tako da omogućuju odabir planiranih djelovanja i programa rada za koje može biti Komisija sigurna da će biti u skladu s njezinim ciljevima i prioritetima te koji jamče vidljivost financiranja Unije.

3. Kriteriji za odabir utvrđuju se tako da je naknado moguće izvršiti evaluaciju.

*Članak 204.***Evaluacija zahtjeva i dodjela bespovratnih sredstava****(Članak 133. Financijske uredbe)**

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje komisiju za evaluaciju prijedloga, osim ako Komisija odluči drukčije u okviru određenog sektorskog programa.

Komisija se sastoji od najmanje tri osobe koje predstavljaju najmanje dvije organizacijske jedinice institucija ili tijela iz članaka 62. i 208. Financijske uredbe bez hijerarhijske veze među njima. Kako bi se izbjegao svaki sukob interesa, te osobe podliježu obvezama utvrđenima u članku 57. Financijske uredbe.

Ako u predstavništvima i lokalnim jedinicama iz članka 72. ove Uredbe i tijelima na koja se delegiraju ovlasti iz članaka 62. i 208. Financijske uredbe nema zasebnih jedinica, ne primjenjuje se zahtjev u vezi s organizacijskim jedinicama koje nisu međusobno hijerarhijski povezane.

▼B

Na temelju odluke odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, komisiji mogu pomagati vanjski stručnjaci. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava da ti stručnjaci ispunjavaju obveze utvrđene u članku 57. Financijske uredbe.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje prema potrebi dijeli postupak na nekoliko postupovnih faza. Pravila koja uređuju postupak objavljuju se u pozivu za podnošenje prijedloga.

U slučaju kada je pozivom za podnošenje prijedloga predviđen postupak podnošenja zahtjeva u dvije faze, samo oni zahtjeva koji ispunjavaju kriterije evaluacije iz prve faze pozivaju se na podnošenje cjelokupnog zahtjeva u drugoj fazi.

U slučaju kada je pozivom za podnošenje prijedloga predviđen postupak evaluacije prijedloga u dvije faze, na daljnju evaluaciju nastavljaju samo oni prijedlozi koji su prošli prvu fazu na temelju evaluacije ispunjavanja određene skupine kriterija.

Podnositelji čiji su prijedlozi odbijeni u bilo kojoj fazi obavješćuju se u skladu s člankom 133. stavkom 3. Financijske uredbe.

Svaka sljedeća faza postupka mora se jasno razlikovati od prethodne.

Iste dokumente i informacije nije potrebno dostavljati više puta tijekom istog postupka.

3. Komisija za evaluaciju ili, prema potrebi, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može podnositelja zahtjeva zatražiti dostavu dodatnih informacija ili pojašnjenje popratne dokumentacije dostavljene u vezi sa zahtjevom, pod uvjetom da te informacije ili pojašnjenja ne mijenjaju značajno prijedlog. U skladu s člankom 96. Financijske uredbe, u slučaju očitih administrativnih pogrešaka, komisija za evaluaciju ili dužnosnik za ovjeravanje mogu odustati od toga samo u opravdanim slučajevima. Dužnosnik za ovjeravanje vodi odgovarajuću evidenciju o kontaktima s podnositeljima zahtjeva tijekom postupka.

4. Po završetku rada, članovi komisije za evaluaciju potpisuju zapisnik o svim pregledanim prijedlozima, koji sadrži ocjenu kvalitete i utvrđuje one koji mogu dobiti financiranje. Ovaj zapisnik može biti potpisan pomoću elektroničkog sustava koji osigurava odgovarajuću identifikaciju potpisnika.

U zapisniku se, prema potrebi, rangiraju pregledani prijedlozi, pružaju prijedlozi o maksimalnom iznosu bespovratnih sredstava i mogućim manjim usklađenjima zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.

Zapisnik se čuva za buduće potrebe.

5. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može pozvati podnositelja zahtjeva da uskladi svoj prijedlog u skladu s preporukama komisije za evaluaciju. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje vodi odgovarajuću evidenciju o kontaktima s podnositeljima zahtjeva tijekom postupka.

▼B

Nakon evaluacije, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje donosi svoju odluku, pri čemu navodi najmanje sljedeće:

- (a) predmet i ukupni iznos iz odluke;
- (b) imena uspješnih podnositelja, naziv djelovanja, prihvaćene iznose i razloge za odabir, pri čemu se navodi i ako postoji nepodudarnost s mišljenjem komisije za evaluaciju;
- (c) imena svih odbijenih podnositelja i razloge za njihovo odbijanje.

6. Stavci 1., 2. i 4. ovog članka nisu obavezni za dodjelu bespovratnih sredstava u skladu s člankom 190. ove Uredbe i člankom 125. stavkom 7. Financijske uredbe.

Članak 205.

Obavješćivanje podnositelja zahtjeva

(Članak 133. Financijske uredbe)

Odbijeni podnositelji zahtjeva se obavješćuju što je prije moguće o rezultatu evaluacije njihovog zahtjeva, a u svakom slučaju najkasnije u roku 15 kalendarskih dana nakon obavješćivanja uspješnih podnositelja zahtjeva.

POGLAVLJE 4.

Plaćanje i kontrola

Članak 206.

Jamstvo za pretfinanciranje

(Članak 134. Financijske uredbe)

1. Kako bi se ograničili financijski rizici povezani s plaćanjima pretfinanciranja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na temelju ocjene rizika može zahtijevati da korisnik unaprijed podnese jamstvo do iznosa jednakog iznosu pretfinanciranja, osim u slučaju bespovratnih sredstava male vrijednosti ili plaćanja podijeliti na više dijelova.

2. Kad god se zahtijeva jamstvo, ono podliježe procjeni i prihvaćanju odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

Jamstvo mora vrijediti dovoljno dugo da ga se može aktivirati.

3. Jamstvo izdaje ovlaštena banka ili financijska institucija s poslovnim nastanom u jednoj od država članica. Ako korisnik ima poslovni nastan u trećoj zemlji, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može pristati da banka ili financijska institucija s poslovnim nastanom u toj trećoj zemlji izda jamstvo ako smatra da ta banka ili financijska institucija nude jednako osiguranje i jednakih su svojstava kao i banka ili financijska institucija s poslovnim nastanom u državi članici.

▼B

Na zahtjev korisnika jamstvo iz prvog podstavka može se zamijeniti solidarnim jamstvom treće strane ili neopozivim i bezuvjetnim zajedničkim jamstvom korisnika djelovanja koji su stranke istog sporazuma ili iste odluke o dodjeli bespovratnog sredstva, po odobrenju odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

Jamstvo je nominirano u eurima.

Jamstvom banka ili financijska institucija, treća strana ili ostali korisnici daju neopozivo kolateralno osiguranje ili se obvezuju da će na prvi poziv ispuniti obveze korisnika bespovratnih sredstava.

4. Jamstvo se oslobađa prema tome kako se pretfinanciranje postupno poravnava s privremenim plaćanjima ili plaćanjem preostalih iznosa korisniku, u skladu s uvjetima utvrđenima u sporazumu ili odluci o bespovratnom sredstvu.

Članak 207.

Popratni dokumenti za zahtjeve za plaćanja

(Članak 135. Financijske uredbe)

1. Za svako bespovratno sredstvo pretfinanciranje se može podijeliti na više dijelova u skladu s dobrim financijskim upravljanjem.

Isplata u cijelosti novog iznosa pretfinanciranja podliježe korištenju najmanje 70 % ukupnog iznosa bilo kojeg prethodnog pretfinanciranja.

Ako je korištenje prethodnog pretfinanciranja manje od 70 %, iznos novog pretfinanciranja umanjuje se za neiskorištene iznose prethodnog iznosa pretfinanciranja.

Uz svaki zahtjev za novo plaćanje korisnik prilaže izvješće o izdacima.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 110., korisnik časno potvrđuje da su informacije u zahtjevima za plaćanje potpune, pouzdane i istinite. On također potvrđuje da se nastali troškovi mogu smatrati prihvatljivima u skladu sa sporazumom ili odlukom o bespovratnim sredstvima te da su zahtjevi za plaćanje potkrijepljeni odgovarajućom popratnim dokumentima koje je moguće provjeriti.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može na temelju procjene rizika za svako plaćanje zatražiti potvrdu o financijskim izvještajima o djelovanju ili programu rada i s njima povezanim računima, koju izdaje ovlašteni vanjski revizor ili, u slučaju javnih tijela, nadležni i neovisni javni dužnosnik. Ta se potvrda prilaže zahtjevu za plaćanje. Potvrdom se potvrđuje, u skladu s metodologijom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i na temelju dogovorenih postupaka u skladu s međunarodnim normama da su troškovi koje je korisnik iskazao u financijskim izvještajima na kojima se temelji zahtjev za plaćanje stvarni, točno evidentirani i prihvatljivi u skladu sa sporazumom ili odlukom o bespovratnim sredstvima.

▼B

U posebnim i opravdanim slučajevima odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može zatražiti potvrdu u obliku mišljenja ili u drugom obliku u skladu s međunarodnim normama.

Potvrda o financijskim izvještajima i s njima povezanim računima obvezna je za privremena plaćanja i za plaćanja preostalih iznosa u sljedećim slučajevima:

- (a) u slučaju bespovratnih sredstava za djelovanje čiji iznos dodijeljen u obliku iz članka 123. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe iznosi 750 000 EUR ili više, ako su kumulativni iznosi zahtjeva za plaćanje u tom obliku najmanje 325 000 EUR;
- (b) u slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje čiji iznos dodijeljen u obliku iz članka 123. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe iznosi 100 000 EUR ili više.

Ovisno o procjeni rizika, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje također može odustati od obveze podnošenja navedene potvrde o financijskim izvještajima i s njima povezanim računima u slučaju:

- (a) javnih tijela i međunarodnih organizacija iz članka 43.;
- (b) korisnika bespovratnih sredstava u vezi s humanitarnom pomoći, hitnim operacijama civilne zaštite i upravljanjem kriznim situacijama, osim u vezi s plaćanjima preostalih iznosa;
- (c) u pogledu plaćanja preostalih iznosa, korisnika bespovratnih sredstava vezanih uz humanitarnu pomoć koji su potpisali okvirni sporazum o partnerstvu ili koji su obaviješteni o okvirnoj odluci o partnerstvu kako je navedeno u članku 178. i koji koriste sustav kontrole koji nudi jednaka jamstva za takva plaćanja;
- (d) korisnika višestrukih bespovratnih sredstava koji su osigurali neovisno potvrđivanje koje daje jednaka jamstva o sustavima kontrole i metodologije korištene pri pripremi zahtjeva za plaćanjem.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može također odustati od obveze pružanja potvrde o financijskim izvještajima i s njima povezanim računima u slučaju da je osoblje Komisije ili tijelo koje je ovlastila Komisija u njezino ime provelo izravnu reviziju ili će provesti izravnu reviziju koja pruža jednaka jamstva o iskazanim troškovima.

U slučaju sporazuma između Komisije i više korisnika, granične vrijednosti iz točaka (a) i (b) trećeg podstavka primjenjuju se na svakog korisnika.

4. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, na temelju procjene rizika, za svako plaćanje zatražiti izvješće o operativnoj provjeri koje izrađuje neovisna treća strana i koje odobrava odgovorni dužnosnik za ovjeravanje. Na zahtjev odgovornog dužnosnika za ovjeravanje, izvješće o provjeri prilaže se zahtjevu za plaćanje i odgovarajući iznosi su prihvatljivi pod istim uvjetima kao i troškovi koji se odnose na potvrde o obavljenoj reviziji kako je utvrđeno u članku 126. Financijske uredbe. U izvješću o provjeri navodi se da je operativna provjera izvršena u skladu s metodologijom koju je odobrio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje i jesu li djelovanje ili program rada stvarno provedeni u skladu s uvjetima iz sporazuma ili odluke o bespovratnim sredstvima.

Članak 208.

Suspenzija i smanjenje bespovratnih sredstava

(Članak 135. Financijske uredbe)

1. Provedba sporazuma ili odluke o bespovratnim sredstvima, sudjelovanje korisnika u njihovoj provedbi ili u plaćanjima može se suspendirati kako bi se provjerilo je li stvarno došlo do pretpostavljenih značajnih pogrešaka ili nepravilnosti ili prijevare ili kršenja obveza. Ako oni nisu potvrđeni, provedba se nastavlja što je prije moguće.

2. U slučaju kada dogovoreno djelovanje ili program rada nije izvršeno ili nije izvršeno na odgovarajući način, u cijelosti ili na vrijeme, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, pod uvjetom da je korisniku dana prilika za davanje očitovanja, proporcionalno smanjuje ili traži povrat dodijeljenih sredstava, ovisno o fazi postupka.

POGLAVLJE 5.

Provedba

Članak 209.

Ugovori o provedbi

(Članak 137. Financijske uredbe)

1. Ne dovodeći u pitanje primjenu Direktive 2004/18/EZ, u slučaju kada provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva sklapanje ugovora o nabavi, korisnici sklapaju ugovor s ponuditeljem čija ponuda nudi najbolju vrijednost za novac ili, prema potrebi, ponuditeljem čija ponuda nudi najnižu cijenu, istodobno izbjegavajući svaki sukob interesa.

2. U slučaju kada provedba djelovanja ili programa rada zahtijeva sklapanje ugovora o nabavi čija je vrijednost veća od 60 000 EUR, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može uz pravila iz stavka 1. od korisnika zahtijevati poštovanje posebnih pravila.

Ta posebna pravila temelje se na pravilima sadržanim u Financijskoj uredbi te ih se određuje vodeći računa o vrijednosti predmetnih ugovora, relativnoj veličini doprinosa Unije u odnosu na ukupan trošak djelovanja i rizik. Takva posebna pravila uključuju se u odluku ili sporazum o bespovratnim sredstvima.

Članak 210.

Financijska potpora trećim stranama

(Članak 137. Financijske uredbe)

Ako su ciljevi ili rezultati koje treba ostvariti dovoljno detaljno određeni u uvjetima iz članka 137. stavka 1. Financijske uredbe, mogućnost diskrecionog prava može se smatrati iscrpljenom samo ako odluka ili sporazum o bespovratnim sredstvima također određuju:

▼B

- (a) maksimalni iznos financijske potpore koji se može isplatiti trećoj strani i koji ne premašuje 60 000 EUR, osim kada je financijska potpora primarni cilj djelovanja i kriterije za utvrđivanje točnog iznosa;
- (b) različite vrste aktivnosti za koje se može primiti takva vrsta financijske potpore, na temelju utvrđenog popisa;
- (c) definiciju osoba ili kategorija osoba koje mogu primiti tu financijsku potporu i kriterije za njezinu dodjelu.

GLAVA VII.

NAGRADE

*Članak 211.***Planiranje rada****(Članak 138. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Svaki odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izrađuje godišnji ili višegodišnji program rada za nagrade. Program rada donosi institucija i objavljuje ga na internetskoj stranici dotične institucije, što je prije moguće, a najkasnije do 31. ožujka u godini provedbe.

U programu rada navodi se razdoblje koje on pokriva, temeljni akt, ako postoji, planirani ciljevi, očekivani rezultati, okvirni vremenski raspored natjecanja s okvirnim iznosom nagrada.

Program rada također treba sadržavati informacije određene u članku 94. koje su potrebne kako bi se odluka o njegovom donošenju mogla smatrati odlukom o financiranju nagrada u određenoj godini.

2. Sve značajne promjena u programu rada treba također donijeti i objaviti kako je predviđeno u stavku 1.

*Članak 212.***Pravila natjecanja****(Članak 138. stavak 2. Financijske uredbe)****▼M1**

1. Pravilima natjecanja utvrđuje se sljedeće:

- (a) uvjeti sudjelovanja u kojima su barem:
 - i. navedeni kriteriji prihvatljivosti;
 - ii. navedeni načini i konačni datum za registraciju sudionika, ako je potrebno, i za podnošenje unosa, prema uvjetima navedenima u stavku 2.;
 - iii. predviđeno je isključenje sudionika koji se nalaze u jednoj od situacija iz članka 106. stavka 1. i članka 107. Financijske uredbe;

▼ M1

- iv. predviđena je isključiva odgovornost sudionika u slučaju zahtjeva koji se odnose na aktivnosti koje se provode u okviru natječaja;
 - v. predviđeno je prihvaćanje pobjednika na provjere i revizije koje provode Komisija, OLAF i Revizorski sud i obveze promidžbe navedene u pravilima natjecanja;
 - vi. navodi se da se na natjecanje primjenjuje pravo Unije koje je, prema potrebi, nadopunjeno nacionalnim pravom u skladu s pravilima natjecanja;
 - vii. naveden je nadležni sud ili arbitražni suda za rješavanje sporova;
 - viii. navedeno je da se financijske kazne i odluke o isključenju mogu odrediti sudionicima iz članka 106. Financijske uredbe;
- (b) kriteriji za dodjelu ponuda koji moraju biti takvi da omogućuju procjenu kvalitete prijave s obzirom na ciljeve i očekivane rezultate i na temelju kojih se može objektivno odrediti ispunjuju li prijave uvjete da se mogu smatrati pobjednicima;
- (c) iznos nagrade ili nagrada;
- (d) načini plaćanja nagrade pobjednicima nakon dodjele.

Za potrebe prvog podstavka točke (a) podtočke i., korisnici bespovratnih sredstava Unije prihvatljivi su, osim ako je drugačije navedeno u pravilima natjecanja.

Za potrebe prvog podstavka točke (a) podtočke vi., odstupanje je moguće u slučaju sudjelovanja međunarodnih organizacija.

▼ B

2. Odgovorni službenik za ovjeravanje odabire sredstva komunikacije koja nisu diskriminirajuće prirode za podnošenje prijava i koja ne ograničavaju pristupa sudionika natjecanju.

Odabrana sredstva komunikacije su takva da mogu osigurati udovoljavanje sljedećim uvjetima:

- (a) svaka prijava sadrži sve informacije potrebne za njezinu evaluaciju;
- (b) očuvana je cjelovitost podataka;
- (c) očuvana je povjerljivost prijava;
- (d) osigurana je zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

3. Pravilima natjecanja mogu se odrediti uvjeti za otkazivanje natjecanja, posebno u slučaju kada nije moguće ispuniti njegove ciljeve ili kada pravna ili fizička osoba koja ne ispunjava uvjete sudjelovanja ispunjava uvjete da bude pobjednik.

▼B

4. Pravila natjecanja objavljuju se na internetskoj stranici institucija Unije. Uz objavu na internetskoj stranici, pravila natjecanja mogu se također objaviti i drugim odgovarajućim medijima, uključujući Službeni list Europske unije, kada je potrebno osigurati što bolja obaviještenost potencijalnih sudionika. Ona se mogu objavljivati od donošenja odluke o financiranju iz članka 84. Financijske uredbe, uključujući tijekom godine koja prethodi izvršenju proračuna. Sve izmjene sadržaja pravila natjecanja također podliježu objavi u skladu s istim uvjetima.

*Članak 213.***Ex post objava****(Članak 138. stavak 2. Financijske uredbe)**

1. Informacije koje se odnose na nagrade dodijeljene tijekom financijske godine objavljuju se u skladu s člankom 21.

2. Nakon objave iz stavka 1., na zahtjev Europskog parlamenta i Vijeća, Komisija im šalje izvješće o:

- (a) broju sudionika tijekom protekle godine;
- (b) broju sudionika i postotku uspješnih prijava po natjecanju;
- (c) popisu stručnjaka koji su sudjelovali u odborima tijekom protekle godine, kao i uputu na postupak za njihov odabir.

*Članak 214.***Evaluacija****(Članak 138. stavak 3. Financijske uredbe)**

1. Za potrebe ocjenjivanja prijava, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje imenuje povjerenstvo od najmanje tri stručnjaka koji mogu biti vanjski stručnjaci ili osobe koje predstavljaju najmanje dvije organizacijske jedinice institucija ili tijela iz članka 62. i 208. Financijske uredbe bez hijerarhijske veze među njima, osim u predstavništvima ili lokalnim tijelima iz članka 72. ove Uredbe i tijelima na koje se delegiraju ovlasti iz članka 62. i 208. Financijske uredbe, ako nema zasebnih jedinica.

Stručnjaci iz prvog podstavka podliježu zahtjevima o sukobu interesa iz članka 57. Financijske uredbe.

Vanjski stručnjaci daju izjavu da nisu u situaciji sukoba interesa u trenutku imenovanja i da se obvezuju da će obavijestiti dužnosnika za ovjeravanje ako dođe do bilo kakvog sukoba interesa tijekom postupka evaluacije.

▼B

2. Nakon završetka njihovog rada, članovi povjerenstva potpisuju zapisnik o svim pregledanim prijavama koji sadrži ocjenu njihove kvalitete i u kojem se naznačuju one kojima se mogu dodijeliti nagrade. Ovaj zapisnik može biti potpisan pomoću elektroničkog sustava koji osigurava odgovarajuću autentifikaciju potpisnika.

Zapisnik iz prvog podstavka čuva se za buduće potrebe.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zatim odlučuje treba li dodijeliti nagradu ili ne. U toj odluci se između ostalog navodi sljedeće:

- (a) predmet i ukupan iznos dodijeljenih nagrada, ako postoje;
- (b) imena sudionika koji su pobijedili, ako postoje, iznos nagrade dodijeljen svakom sudioniku pobjedniku i razlozi za taj izbor;
- (c) imena svih odbijenih sudionika i razlozi za njihovo odbijanje.

*Članak 215.***Informacije i obavješćivanje****(Članak 138. stavak 3. Financijske uredbe)**

1. Sudionici se obavješćuju što je prije moguće o rezultatima evaluacije njihovih prijava, a u svakom slučaju najkasnije u roku 15 kalendar-skih dana nakon što je dužnosnik za ovjeravanje donio odluku o dodjeli nagrade.

2. Sudionik pobjednik obavješćuje se o odluci o dodjeli nagrade koja je pravno obvezujuća u smislu članka 86. Financijske uredbe.

GLAVA VIII.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

*Članak 216.***Odabir subjekata kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u neizravnom upravljanju****(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. Za izvršenje financijskih instrumenata pod neizravnim upravljanjem, Komisija treba dobiti dokaz da subjekt kojemu je povjerena ta zadaća ispunjava zahtjeve iz članka 60. stavka 2. Financijske uredbe. Nakon što je taj dokaz dobiven, on je valjan za sva buduća izvršenja financijskih instrumenata od strane relevantnog subjekta, osim u slučaju kada kod subjekata kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata dođe do značajnih promjena u sustavima, pravilima i postupcima koji su obuhvaćeni tim zahtjevima.

2. Za odabir subjekata kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u skladu s člankom 61. stavkom 2. Financijske uredbe, Komisija objavljuje poziv potencijalnim subjektima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata. Taj poziv uključuje uvjete sposobnosti i kriterije za odabir.

▼B

U pozivu iz prvog podstavka navodi se i treba li subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata dodijeliti vlastita financijska sredstva određenom financijskom instrumentu ili dijeliti rizik. U slučaju kada je to navedeno i kada je potrebno smanjiti mogući sukob interesa, u pozivu se također navodi da subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata treba predložiti mjere o usklađivanju interesa kako je navedeno u članku 140. stavku 2. Financijske uredbe. Mjere za usklađivanje interesa trebaju biti uključene u sporazum o određenom financijskom instrumentu.

Komisija započinje dijalog sa subjektima koji ispunjavaju uvjete sposobnosti na transparentan i objektivan način, bez izazivanja sukoba interesa. Nakon dijaloga, Komisija potpisuje sporazume o delegiranju sa subjektom ili subjektima koji su podnijeli prijedloge koji nude najbolju vrijednost za novac, uključujući, prema potrebi, dodjelu njihovih vlastitih financijskih sredstva ili podjele rizika.

3. Komisija može započeti izravne pregovore s potencijalnim subjektima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata prije potpisivanja sporazuma o delegiranju ako je subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja određen u relevantnom temeljnom aktu ili u članku 58. stavku 1. točki (c) podtočki iii. Financijske uredbe ili u valjano opravdanim i primjereno dokumentiranim posebnim slučajevima, a posebno kada:

- (a) na poziv potencijalnim subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata nisu podneseni prikladni prijedlozi;
- (b) financijski instrumenti s posebnim karakteristikama zahtijevaju određenu vrstu subjekta kojem je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata zbog njegove tehničke kompetencije, visoke razine specijalizacije ili administrativnih ovlasti;
- (c) zbog iznimne hitnosti zbog nepredviđenih događaja koji se ne mogu pripisati Uniji, nije moguće poštovati postupak iz stavka 2.

Članak 217.

Sadržaj sporazuma o delegiranju sa subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u neizravnom upravljanju

(Članak 139. Financijske uredbe)

Uz zahtjeve iz članka 40. sporazum o delegiranju sa subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata uključuje odgovarajuće aranžmane kojima se osigurava poštovanje načela i uvjeta iz članka 140. Financijske uredbe. Sporazumi o delegiranju sadrže posebno:

- (a) opis financijskog instrumenta, uključujući njegovu investicijsku strategiju ili politiku, vrstu osigurane potpore, kriterije za prihvatljivost financijskih posrednika i krajnjih primatelja kao i dodatne operativne zahtjeve za prenošenje ciljeva politike tog instrumenta;
- (b) zahtjeve za ciljni raspon vrijednosti za učinak poluge;

▼B

- (c) definiciju neprihvatljivih aktivnosti i razloga za isključenje;
- (d) odredbe kojima se osigurava usklađenost interesa i rješavanje mogućih sukoba interesa;
- (e) odredbe za odabir financijskih posrednika u skladu s drugim podstavkom članka 139. stavka 4. Financijske uredbe i, ako je potrebno, za osnivanje specijaliziranih investicijskih društava;
- (f) odredbe o odgovornosti subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta i drugih subjekata uključenih u izvršenje financijskog instrumenta;
- (g) odredbe o rješavanju sporova;
- (h) odredbe o upravljanju financijskim instrumentom;
- (i) odredbe o uporabi i ponovnoj uporabi doprinosa Unije u skladu s člankom 140. stavkom 6. Financijske uredbe;
- (j) odredbe za upravljanje doprinosima Unije i fiducijarnim računima, uključujući rizik druge ugovorne stranke, prihvatljive rizničke operacije, odgovornosti dotičnih strana, korektivne mjere u slučaju prekomjernih salda na fiducijarnim računima, vođenje evidencije i izvješćivanje;
- (k) odredbe o naknadi subjektu kojem je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata, uključujući stope upravljačke provizije i o izračunu i plaćanju troškova upravljanja i upravljačkih provizija subjektu kojem je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata u skladu s člankom 218.;
- (l) prema potrebi, odredbe o okvirnim uvjetima za doprinose iz fondova iz članka 175. Financijske uredbe, a posebno iz Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, Kohezijskog fonda, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i Budućeg fonda za ribarstvo (dalje u tekstu „fondovi ZSO”);
- (m) odredbe o trajanju, mogućnosti produljenja i završetku financijskog instrumenta, kao i o uvjetima za prijevremeni raskid i, prema potrebi, izlaznim strategijama;
- (n) odredbe o praćenju provedbe potpore financijskim posrednicima i krajnjim primateljima, uključujući izvješćivanje od strane financijskih posrednika;
- (o) prema potrebi, vrstu i prirodu svih operacija zaštite od rizika iz članka 219.

*Članak 218.***Troškovi upravljanja i provizije subjektima kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata****(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. Komisija isplaćuje naknadu subjektima kojima se povjerava provedba financijskih instrumenata za provedbu tih zadaća provizijom koja ovisi o uspješnosti, nadoknadu iznimnih troškova i, u slučaju kada subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata upravlja riznicom financijskog instrumenta, proviziju za upravljanje riznicom.

▼B

2. Provizija koja ovisi o uspješnosti sadrži administrativne naknade koje se isplaćuju subjektu kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta za obavljeni rad u provedbi financijskog instrumenta. Prema potrebi, ta provizija može sadržavati i poticaje povezane s politikom promicanja postizanja ciljeva politike ili poticanja financijskih rezultata financijskog instrumenta.

*Članak 219.***Posebna pravila za fiducijarne račune u neizravnom upravljanju****(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. Subjekti kojima je povjerena provedba financijskih instrumenata mogu otvoriti fiducijarne račune u smislu članka 68. stavka 7. Financijske uredbe, u svoje ime i isključivo za račun Komisije. Ti subjekti kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata šalju izvode odgovarajućih računa odgovornoj službi Komisije.

2. Treba se održavati primjerena likvidnost fiducijarnih računa, a imovinom koja se drži na tim fiducijarnim računima upravlja se u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja i odgovarajućim bonitetnim pravilima u skladu s člankom 140. stavkom 7. Financijske uredbe.

3. Za provedbu financijskih instrumenata, subjekti kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata ne provode operacije zaštite od rizika u spekulativne svrhe. Komisija dogovara vrstu i prirodu svih operacija zaštite *ex ante* i uključuje ih u sporazume o delegiranju iz članka 217.

*Članak 220.***Izravno izvršeni financijski instrumenti****(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. U iznimnim slučajevima, financijski se instrumenti mogu provoditi izravno u skladu s člankom 139. stavkom 4. Financijske uredbe posredstvom:

- (a) specijaliziranog investicijskog društva u kojem sudjeluje Komisija zajedno s drugim javnim ili privatnim ulagačima radi jačanja učinka poluge doprinosa Unije;
- (b) kredita, jamstava, vlasničkih udjela i ostalih instrumenata za podjelu rizika osim ulaganja u specijalizirana investicijska društva, koji se pružaju izravno krajnjim primateljima ili posredstvom financijskih posrednika.

2. Za provedbu financijskih instrumenata, Komisija ne provodi operacije zaštite u spekulativne svrhe. Komisija dogovara vrstu i prirodu svih operacija zaštite *ex ante* i uključuje ih u sporazume sa subjektima za provedbu financijskog instrumenta.

▼B*Članak 221.***Odabir financijskih posrednika, direktora specijaliziranih investicijskih društava i krajnjih primatelja****(Članak 139. Financijske uredbe)**

1. U slučaju kada Komisija provodi financijske instrumente izravno ili neizravno putem specijaliziranog investicijskog društva, ta se društva osnivaju u skladu sa zakonima države članice. Njih je moguće osnovati i u skladu sa zakonima države koja nije država članica u području vanjskog djelovanja. Direktori takvih društava obvezni su u skladu sa zakonom ili ugovorom djelovati pažnjom profesionalnog direktora i u dobroj vjeri.

2. Direktori specijaliziranih investicijskih društava iz stavka 1. i financijski posrednici ili krajnji primatelji financijskih instrumenata biraju se vodeći računa o prirodi financijskog instrumenta koji se treba provesti, iskustvu i poslovnoj i financijskoj sposobnosti predmetnih subjekata i/ili ekonomskoj održivosti projekata krajnjih primatelja. Izbor treba biti transparentan, objektivno opravdan i ne smije voditi sukobu interesa.

▼M1**▼B***Članak 222.***Uvjeti za upotrebu financijskih instrumenata****(Članak 140. Financijske uredbe)**

1. Financijski instrumenti namijenjeni su za nepravilnosti na tržištu ili nedostatke ili investicijske okolnosti koje nisu optimalne i pružaju potporu samo krajnjim primateljima koji se u trenutku potpore Unije pomoću financijskog instrumenta smatraju potencijalno ekonomski održivima.

2. Financijski instrumenti pružaju potporu krajnjim primateljima na proporcionalan način. Preferencijalni tretman ulagača koji pružaju sufincanciranje ili podjelu rizika treba biti posebno opravdan, proporcionalan rizicima koje preuzimaju ulagači u financijski instrument i ograničen na minimum koji je potreban za osiguranje njihovog ulaganja ili podjelu rizika.

*Članak 223.***Učinak poluge****(Članak 140. Financijske uredbe)**

1. Financijski instrumenti imaju za cilj postizanje učinka poluge doprinosa Unije mobilizacijom globalnog ulaganja koje prelazi veličinu doprinosa Unije.

Učinak poluge sredstava Unije jednak je iznosu financiranja prihvatljivim krajnjim primateljima podijeljenom iznosom doprinosa Unije.

2. Ciljani niz vrijednosti za učinak poluge temelji se na *ex ante* evaluaciji odgovarajućeg financijskog instrumenta.

Članak 224.

Ex ante evaluacija financijskih instrumenata

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Financijski instrumenti temelje se na *ex ante* evaluacijama koje otkrivaju nepravilnosti na tržištu ili njegovo nedjelovanje ili investicijske okolnosti koje nisu optimalne i ocjenjuju investicijske potrebe u odnosu na ciljeve politike.

2. *Ex ante* evaluacija pokazuje da se utvrđene potrebe tržišta ne mogu primjereno i pravodobno riješiti aktivnostima na tržištu ili vrstama intervencija Unije koje nisu financiranje pomoću financijskog instrumenta, kao što su regulacija, liberalizacija, reforma ili ostala djelovanja politika. Ona ocjenjuje vjerojatnost i moguće troškove poremećaja na tržištu i istiskivanja privatnog financiranja putem financijskih instrumenata te utvrđuje sredstva za minimalizaciju negativnih učinaka tih poremećaja.

3. U skladu s načelom supsidijarnosti, *ex ante* evaluacija dokazuje da je financijski instrument na razini Unije primjereniji za rješavanje utvrđenih tržišnih potreba od sličnih financijskih instrumenata na nacionalnoj ili regionalnoj razini, uključujući one koji se financiraju ZSO fondovima. Prilikom ocjene dodane vrijednosti doprinosa Unije uzimaju se u obzir čimbenici poput otežanog pristupa financiranju na nacionalnoj razini, posebno u pogledu prekograničnih projekata, ekonomija razmjera ili snažni demonstracijski efekti povezani sa širenjem najboljih praksi državama članicama.

4. *Ex ante* evaluacijom se utvrđuju najdjelotvorniji načini za isporuku financijskog instrumenta.

5. *Ex ante* evaluacijom se također dokazuje da je planirani financijski instrument usklađen s:

- (a) novim i postojećim financijskim instrumentima, čime se izbjegava neželjeno preklapanje i postiže sinergija i ekonomija razmjera;
- (b) financijskim instrumentima i ostalim oblicima javne intervencije za rješavanje istog tržišnog okruženja, čime se izbjegavaju neusklađenosti i istražuju potencijalne sinergije.

6. *Ex ante* evaluacija ocjenjuje proporcionalnost predviđenih intervencija u odnosu na veličinu utvrđenih nedostajućih financijskih sredstva, očekivani učinak poluge planiranog financijskog instrumenta i također ispituje dodatne kvalitativne učinke, poput širenja najboljih praksi, učinkovitog promicanja ciljeva politike Unije tijekom cijelog provedbenog lanca ili pristupa posebnim stručnim znanjima aktera uključenih u provedbeni lanac.

7. *Ex ante* evaluacijom utvrđuje se skupina primjerenih pokazatelja uspješnosti predloženih financijskih instrumenata i određuju očekivana realizacija, rezultati i učinak.

▼B

8. Zasebna *ex ante* evaluacija financijskih instrumenata provodi se samo kada takva evaluacija koja u potpunosti ispunjava kriterije iz stavaka 1. do 7., nije uključena u *ex ante* evaluaciju ili ocjenu učinaka programa ili aktivnosti obuhvaćenih temeljnim aktom.

Članak 225.

Praćenje financijskih instrumenata

(Članak 140. Financijske uredbe)

1. Kako bi se osiguralo usklađeno praćenje financijskih instrumenata iz članka 140. stavka 12. Financijske uredbe, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustav praćenja kako bi se pridonijelo pružanju odgovarajućeg osiguranja da se sredstva Unije upotrebljavaju u skladu s člankom 32. stavkom 2. Financijske uredbe.

2. Sustav praćenja koristi se za procjenu napretka ostvarenog u provedbi postizanja ciljeva politike koji se odražavaju u relevantnim pokazateljima realizacije i rezultata utvrđenih u skladu s *ex ante* evaluacijom i za analizu usklađenosti provedbe s definiranim zahtjevima u skladu s člankom 140. stavkom 2. Financijske uredbe te za pružanje osnove za izvješćivanje Komisije u skladu s člankom 38. stavkom 5. i člankom 140. stavkom 8. Financijske Uredbe.

3. U slučaju neizravnog upravljanja, praćenje od strane Komisije nadograđuje se na izvješćivanje i račune koje dostavljaju subjekti kojima je povjerena zadaća izvršavanja financijskih instrumenata i na dostupne rezultate revizija i kontrola koje su obavili subjekti kojima je povjerena provedba financijskih instrumenata, vodeći pri tome računa o izjavi o upravljanju subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata i o mišljenju neovisnog revizorskog tijela iz članka 60. stavka 5. Financijske uredbe. Komisija preispituje informacije koje dostavljaju subjekti kojima je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata i može provoditi kontrole, uključujući i kontrole na temelju uzoraka, na odgovarajućoj razini provedbe do konačnih primatelja.

Praćenje od strane subjekta kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskih instrumenata nadograđuje se na izvješćivanje i račune koje dostavljaju financijski posrednici i dostupne rezultate revizije i kontrola koje je proveo financijski posrednik, vodeći pri tome računa o izjavi o upravljanju financijskog posrednika i mišljenju neovisnih revizora.

U slučaju kada ne postoje financijski posrednici, subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta izravno prati upotrebu financijskog instrumenta na temelju izvješćivanja i računa koje dostave krajnji primatelji.

Subjekt kojemu je povjerena zadaća izvršenja financijskog instrumenta preispituje, prema potrebi na temelju uzorka, informacije koje dostavljaju financijski posrednici ili krajnji primatelji i provodi kontrole u skladu sa sporazumom iz članka 217.

4. U slučaju izravnog upravljanja, praćenje od strane Komisije nadograđuje se na izvješćivanje i račune koje dostavljaju financijski posrednici i krajnji primatelji, podložno odgovarajućim kontrolama. Odredbe iz stavka 3. primjenjuju se na izravno upravljanje *mutatis mutandis*.

▼B

5. Sporazumi o izvršenju financijskog instrumenta sadrže odredbe potrebne za primjenu stavaka 1. do 4.

*Članak 226.***Postupanje s doprinosima iz fondova ZSO****(Članak 140. Financijske uredbe)**

1. Za doprinose iz fondova ZSO financijskim instrumentima osnovanima u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe i koji primaju potporu iz fondova ZSO vodi se odvojena evidencija u skladu s posebnim pravilima koja važe za određeni sektor.

2. Doprinosi iz fondova ZSO uplaćuju se na posebne račune i upotrebljavaju u skladu s ciljevima dotičnih fondova ZSO za djelovanja i krajnje korisnike u skladu s programom ili programima iz kojih doprinosi dolaze.

3. U pogledu doprinosa iz fondova ZSO financijskim instrumentima osnovanima u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe, primjenjuju se posebna pravila specifična za određeni sektor.

GLAVA IX.

FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE I RAČUNOVODSTVO*POGLAVLJE 1.****Financijsko izvještavanje****Članak 227.***Izvešće o proračunskom i financijskom upravljanju tijekom godine****(Članak 142. Financijske uredbe)**

Izvešće o proračunskom i financijskom upravljanju tijekom godine mora sadržavati točan opis:

- (a) ostvarenja ciljeva u financijskoj godini, u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja;
- (b) financijskih položaja i događaja koji su značajno utjecali na aktivnosti tijekom godine.

Izvešće o proračunskom i financijskom upravljanju odvaja se od izvješća o izvršenju proračuna.

*Članak 228.***Iznimke od računovodstvenih načela****(Članak 144. Financijske uredbe)**

Kada u posebnim slučajevima računovodstveni službenici smatraju da je potrebno dozvoliti iznimku prilikom primjene jednog ili više računovodstvenih načela iz računovodstvenih pravila Unije, ta iznimka mora biti valjano utemeljena i o njoj je potrebno izvijestiti u bilješkama uz financijski izvještaj iz članka 232.

▼B*Članak 229.***Popratni dokumenti****(Članak 144. Financijske uredbe)**

1. Svako knjiženje temelji se na popratnim dokumentima, koji su datirani i numerirani te su na papiru ili mediju koji osigurava pouzdanost i zaštitu sadržaja tijekom razdoblja utvrđenih u članku 48.
2. Radnje iste vrste koje se izvode na istom mjestu i istoga dana mogu se pribrojiti u jedan popratni dokument.

*Članak 230.***Izvještaj o financijskom rezultatu****(Članak 145. Financijske uredbe)**

U izvještaju o financijskom rezultatu prikazuju se prihodi i troškovi tijekom godine, klasificirani prema naravi.

*Članak 231.***Izvještaj o novčanom toku****(Članak 145. Financijske uredbe)**

U izvještaju o novčanom toku iskazuju se novčani tokovi tijekom razdoblja, čime se prikazuje kretanje između početnog i završnog stanja riznice

Riznicu čini sljedeće:

- (a) gotovina u blagajni,
- (b) sredstva na bankovnim računima i depoziti po viđenju,
- (c) druga raspoloživa sredstva koja je moguće brzo zamijeniti za gotovinu i čija je vrijednost stabilna.

*Članak 232.***Bilješke uz financijske izvještaje****(Članak 145. Financijske uredbe)**

Bilješke iz članka 145. Financijske uredbe čini sastavni dio financijskog izvještaja. Bilješke sadrže najmanje sljedeće informacije:

- (a) računovodstvena načela, pravila i metode,
- (b) objašnjenja, u kojima su navedene dodatne informacije koje nisu sadržane u financijskim izvještajima, a koje su potrebne za istinit i objektivan prikaz.

▼B*Članak 233.***Izvješća o izvršenju proračuna
(Članak 146. Financijske uredbe)**

1. Izvješće o izvršenju proračuna sadrži:
 - (a) informacije o prihodima koje sadrže:
 - i. promjene u procjeni prihoda proračuna,
 - ii. realizaciju prihoda,
 - iii. osigurana prava,
 - (b) informacije koje prikazuju promjene ukupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje,
 - (c) informacije koje prikazuju korištenje ukupnih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i odobrenih sredstava za plaćanje,
 - (d) informacije koje prikazuju nepodmirene obveze, one prenesene iz prethodne godine i one koje su nastale u tekućoj godini.
2. U vezi s informacijama o prihodu prilaže se i izvještaj koji prikazuje za svaku državu članicu raščlambu iznosa vlastitih sredstava čiji je povrat još potrebno osigurati na kraju financijske godine, a za koje je izdan nalog za povrat.

*Članak 234.***Načini prijenosa izvješća
(Članak 148. Financijske uredbe)**

Privremeni financijski izvještaji i konačni izvještaji iz članka 147. i 148. Financijske Uredbe mogu biti dostavljeni elektroničkim putem.

*POGLAVLJE 2.****Računovodstvo*****Odjeljak 1.****Organizacija računovodstva***Članak 235.***Organizacija računovodstva
(Članak 151. Financijske uredbe)**

1. Računovodstveni službenik svake institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe sastavlja i ažurira dokumente o organizaciji računovodstva i računovodstvenim postupcima svoje institucije i tijela.

▼B

2. Proračunski prihodi i rashodi bilježe se u računalnom sustavu iz članka 236. prema ekonomskoj prirodi radnje kao tekući prihod ili rashod, ili kao kapital.

*Članak 236.***Računalni sustavi****(Članak 151. Financijske uredbe)**

1. Računovodstvene evidencije vode se pomoću integriranog računalnog sustava.

2. U slučaju kada se računovodstvene evidencije vode pomoću računalnih sustava i podsustava, takve je sustave i podsustave opisuje se u cijelosti.

U tom opisu određuje se sadržaj svih polja podataka i navodi kako sustav obrađuje pojedinačne radnje. U opisu se navodi na koji način sustav jamči postojanje potpunog revizijskog praćenja za sve promjene koje se učine u računalnim sustavima i podsustavima, tako da je moguće u svakom trenutku utvrditi vrstu promjene i osobu koja je izvršila promjenu.

Opis računalnih računovodstvenih sustava i podsustava ukazuje na svaku povezanost između tih sustava i središnjeg računovodstvenog sustava, posebno u pogledu prijenosa podataka i usklađivanja stanja.

3. Pristup računalnim sustavima i podsustavima ograničen je na osobe navedene u popisu ovlaštenih korisnika koji vodi i ažurira svaka institucija.

Odjeljak 2.**Poslovne knjige***Članak 237.***Poslovne knjige****(Članak 154. Financijske uredbe)**

Svaka institucija i svako tijelo iz članka 141. Financijske uredbe vodi dnevnik, glavnu knjigu i barem pomoćne poslovne knjige za dužnike, vjerovnike i dugotrajnu imovinu, osim ako to nije troškovno opravdano.

Poslovne knjige se sastoje od elektroničkih isprava koje odredi računovodstveni službenik, a koje daju potpuna jamstva kada se koriste kao dokazno sredstvo.

Knjiženja u dnevniku prenose se u glavnu knjigu koja je podijeljena na stavke u skladu s kontnim planom iz članka 212.

Dnevnik i glavna knjiga mogu se razdijeliti na onoliko pomoćnih dnevnika i pomoćnih knjiga koliko ih je potrebno za ispunjavanje zahtjeva.

▼B

Knjiženja u pomoćnim dnevnicima i pomoćnim knjigama najmanje se jednom mjesečno prenose u dnevnik i glavnu knjigu.

*Članak 238.***Bruto bilanca****(Članak 154. Financijske uredbe)**

Svaka institucija i svako tijelo iz članka 141. Financijske uredbe priprema bruto bilancu, koja obuhvaća sve račune iz glavne knjige, uključujući račune koji su bili poravnati tijekom godine, i koji sadrže:

- (a) broj računa;
- (b) opis;
- (c) ukupna dugovanja;
- (d) ukupna potraživanja;
- (e) stanje.

*Članak 239.***Računovodstvena usklađenja****(Članak 154. Financijske uredbe)**

1. Podaci u općoj knjizi vode se i organiziraju tako da opravdavaju sadržaj svakog računa uključenog u bruto bilancu.

2. U vezi s popisom dugotrajne imovine primjenjuju se odredbe članaka 246. do 253.

Odjeljak 3.**Knjiženje***Članak 240.***Knjiženje u računovodstvenoj evidenciji****(Članak 154. Financijske uredbe)**

1. Pri knjiženju se primjenjuje načelo dvojnog knjigovodstva, pri čemu se svaki promet ili promjena evidentirana u poslovnim knjigama predstavlja knjiženjem kojim se uspostavlja usklađenost između iznosa dugovanja i iznosa potraživanja na različitim kontima na koje se to knjiženje odnosi.

2. Za transakcije koje su iskazane u valuti koja nije euro, obračunava se protuvrijednost u eurima i knjiži u računovodstvenu evidenciju.

Transakcije u stranoj valuti na računima koje se mogu ponovno vrednovati, ponovno se vrednuju najmanje svaki put kada se priprema završni izvještaj.

To se ponovno vrednovanje zasniva na tečajevima utvrđenima u skladu s člankom 6.

▼B

Tečaj za konverziju između eura i druge valute za pripremu bilance na dan 31. prosinca godine N, je tečaj na zadnji radni dan godine N.

3. Računovodstvena pravila Unije donesena u skladu s člankom 152. Financijske uredbe određuju pravila za konverziju i ponovno vrednovanje koja se predviđaju za potrebe načela nastanka poslovnog događaja.

*Članak 241.***Knjigovodstvene evidencije****(Članak 154. Financijske uredbe)**

Sve računovodstvene evidencije navode izvor, sadržaj i knjigovodstvenu referencu svakog podatka i brojeve odgovarajućih popratnih isprava.

*Članak 242.***Evidentiranje u dnevnik****(Članak 154. Financijske uredbe)**

Računovodstvene radnje evidentiraju se u dnevnik na jedan od sljedećih načina koji se međusobno ne isključuju:

- (a) dnevno, svaka radnja posebno;
- (b) u obliku mjesečnog sažetka ukupnih iznosa radnji, uz uvjet da se čuvaju svi dokumenti koji omogućuju provjeru na dnevnoj osnovi.

*Članak 243.***Potvrda knjiženja****(Članak 154. Financijske uredbe)**

1. Knjiženje u dnevnik i u pomoćne knjige provodi se postupkom potvrđivanja koji zabranjuje bilo kakvu izmjenu ili brisanje knjiženja.

2. Postupak zaključivanja s kojim se zaključuje unos knjiženja i osigurava da se knjiženje ne mijenja, provodi se najkasnije prije konačne prezentacije financijskih izvještaja.

*Odjeljak 4.***Usklađivanje i provjera***Članak 244.***Usklađivanje računa****(Članak 154. Financijske uredbe)**

1. Stanje računa u bruto bilanci usklađuje se periodično i barem kod godišnjeg završnog izvještaja s podacima iz poslovnih sustava koje koriste ovlašteni dužnosnici za ovjeravanje za upravljanje imovinom i obvezama te za dnevne unose podataka u računovodstveni sustav.

▼B

2. Periodično i barem kod pripreme završnog izvještaja, računovodstveni službenik provjerava odgovaraju li bankovna salda stvarnom stanju, a posebno u pogledu:

- (a) gotovine na računima, usklađivanjem s izvodima financijskih institucija;
- (b) gotovine u blagajni, usklađivanjem s podacima u blagajničkom dnevniku.

Evidencije dugotrajne imovine pregledavaju se u skladu s člankom 250.

3. Međuinstitucionalni računi usklađuju se mjesečno.

4. Privremene račune otvara i pregledava računovodstveni službenik jednom godišnje. Odgovornost za te račune snosi računovodstveni službenik te ih on poravnava što je prije moguće.

O d j e l j a k 5 .

P r o r a č u n s k o r a č u n o v o d s t v o

Članak 245.

Sadržaj i vođenje proračunskog računovodstva

(Članak 156. Financijske uredbe)

1. Proračunsko računovodstvo za svako potpodjelu proračuna prikazuje:

(a) za rashode:

- i. odobrena sredstva u početnom proračunu, odobrena sredstva uključena u izmjene proračuna, prenesena odobrena sredstva, odobrena sredstva iz namjenskih prihoda, prijenose odobrenih sredstava i ukupna raspoloživa odobrena sredstva;

ii. preuzete obveze i plaćanja za predmetnu financijsku godinu;

(b) za prihode:

- i. procjene uključene u početni proračun, procjene uključene u izmjene proračuna, namjenski prihod i ukupan iznos tako određenih procjena;

ii. utvrđena prava i iznosi čiji je povrat osiguran za predmetnu financijsku godinu;

(c) preuzete obveze koje još treba platiti i prihode čiji povrat treba osigurati, a preneseni su iz ranijih financijskih godina.

Odobrena sredstava za preuzimanje obveza i odobrena sredstva za plaćanja iz točke (a) prvog podstavka knjiže se i prikazuju odvojeno.

▼B

Ukupne okvirne obveze koje se odnose na Europski fond za jamstva u poljoprivredi (dalje u tekstu: „EFJP”) i odgovarajuća plaćanja također se evidentiraju u proračunskom računovodstvu.

Te preuzete obveze prikazuju se u odnosu na ukupna odobrena sredstva za EFJP.

2. Proračunsko računovodstvo odvojeno prikazuje:

(a) uporabu prenesenih odobrenih sredstava i odobrenih sredstava za tekuću financijsku godinu;

(b) poravnanje nepodmirenih obveza.

Na prihodovnoj strani odvojeno se prikazuju iznosi iz ranijih proračunskih godina čiji povrat treba osigurati.

3. Proračunsko računovodstvo može se organizirati tako da se razvije u sustav troškovnog računovodstva.

4. Proračunsko računovodstvo vodi se pomoću računalnog sustava, u knjigama ili na karticama.

POGLAVLJE 3.

Popis imovine

Članak 246.

Popis imovine

(Članak 157. Financijske uredbe)

Dužnosnik za ovjeravanje uspostavlja sustav vođenja popisa imovine uz tehničku pomoć računovodstvenog službenika. Taj sustav vođenja popisa imovine mora pružati sve informacije koje su potrebne za knjigovodstvo i za zaštitu imovine.

Članak 247.

Zaštita imovine

(Članak 157. Financijske uredbe)

Svaka institucija ili tijelo iz članka 141. Financijske uredbe donosi odredbe o zaštiti imovine uključene u njihove odgovarajućim bilance te odlučuje koji su administrativni odjeli odgovorni za sustav vođenja popisa imovine.

Članak 248.

Unos stavki u popis

(Članak 157. Financijske uredbe)

Sva stečena sredstva s rokom uporabe dužim od jedne godine, a koja nisu potrošna roba te čija je nabavna cijena ili trošak proizvodnje viši od navedenog u računovodstvenim pravilima Unije donesenima u skladu s člankom 152. Financijske uredbe, unose se u popis i bilježe na kontima dugotrajne imovine.

▼B*Članak 249.***Sadržaj unosa u popis za svaku stavku****(Članak 157. Financijske uredbe)**

Popis imovine sadrži odgovarajući opis svake stavke dugotrajne imovine i njezinu lokaciju, ili za pokretnu imovinu, odgovornu službu ili osobu, datum stjecanja i njezinu jediničnu cijenu.

*Članak 250.***Provjere popisa pokretne imovine****(Članak 157. Financijske uredbe)**

Provjere popisa pokretne imovine koje obavljaju institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe provode se na način kojim se osigurava da svaka stavka fizički postoji te da odgovara dotičnom upisu u popisu imovine. Takve se provjere obavljaju prema godišnjem programu provjera, osim za materijalnu i nematerijalnu dugotrajnu imovinu koja se provjerava najmanje svake tri godine.

*Članak 251.***Ponovna prodaja materijalne imovine****(Članak 157. Financijske uredbe)**

Članovi, dužnosnici ili drugi službenici i sve drugo osoblje institucija i tijela iz članka 141. Financijske uredbe ne smiju steći sredstva koja te institucije i tijela ponovno prodaju, osim kada se ta sredstva prodaju u postupku javnog natječaja.

*Članak 252.***Postupak za prodaju materijalne imovine****(Članak 157. Financijske uredbe)**

1. Prodaja materijalne imovine na odgovarajući se način oglašava na lokalnoj razini ako je jedinična nabavna vrijednost 8 100 EUR ili viša. Razdoblje između objave posljednje obavijesti i sklapanja kupoprodajnog ugovora ne smije biti kraće od 14 kalendarskih dana.

Ako je jedinična nabavna vrijednost jednaka ili veća od 391 100 EUR, prodaja iz prvog podstavka podliježe obavijesti u *Službenom listu Europske unije*. Odgovarajući oglas može se objaviti i u tisku država članica. Razdoblje između dana objave obavijesti u *Službenom listu Europske unije* i sklapanja kupoprodajnog ugovora ne smije biti kraće od jednog mjeseca.

▼B

2. Institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe mogu odustati od oglašavanja u slučaju kada troškovi oglašavanja premašuju očekivani prihod od prodaje.

3. Institucije i tijela iz članka 141. Financijske uredbe uvijek nastoje postići najbolju cijenu pri prodaji materijalne imovine.

4. Stavci 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na prodaju između institucija Unije i njihovih tijela iz članka 208. Financijske uredbe.

*Članak 253.***Postupak za raspolaganje materijalnom imovinom****(Članak 157. Financijske uredbe)**

Dužnosnik za ovjeravanje sastavlja izjavu ili zapisnik uvijek kada se imovina iz popisa imovine, uključujući zgrade, proda, riješi bez naknade, da na otpad, u najam ili ako nedostaje zbog gubitka, krađe ili bilo kojeg drugog razloga.

U izjavi ili zapisniku posebno se navodi je li sredstvo potrebno zameniti na teret dužnosnika ili drugog službenika Unije ili neke druge osobe.

U slučaju kada se nekretnina ili drugi veći objekt stavljaju na raspolaganje bez naknade, potrebno je sastaviti ugovor i o tome u godišnjem izvješću izvijestiti Europski parlament i Vijeće prilikom prikaza nacrta proračuna.

Članovi, dužnosnici ili drugi službenici i sve drugo osoblje institucija i tijela iz članka 141. Financijske uredbe ne smiju biti primatelji imovine u popisu imovine koja se daje bez naknade ili na otpad.

*Članak 254.***Popis imovine i objava prodaje u delegacijama Unije****(Članak 157. Financijske uredbe)**

1. U slučaju delegacija Unije, trajni popisi pokretne imovine koja pripada Uniji vode se na lokalnoj razini. U skladu s pravilima koja donosi svaka institucija, ti se popisi redovito šalju središnjim službama.

Prije unosa u trajne popise imovine, pokretna imovina u prijenosu na delegacije Unije unosi se u privremeni popis.

2. Objava prodaje pokretne imovine delegacija Unije provodi se u skladu s lokalnim pravilima.

DRUGI DIO POSEBNE ODREDBE

GLAVA I. ISTRAŽIVANJE

Članak 255.

Vrste operacija

(Članak 181. Financijske uredbe)

1. Ustanove Zajedničkog istraživačkog centra (ZIC) provode izravna djelovanja i u načelu se u cijelosti financiraju iz proračuna. Izravna djelovanja sadrže:

- (a) istraživačke programe;
- (b) prethodna istraživanja;
- (c) aktivnosti znanstvene i tehnološke potpore institucionalne naravi.

2. ZIC može sudjelovati u neizravnim djelovanjima pod uvjetima utvrđenima u članku 183. Financijske uredbe.

3. Procjena iznosa potraživanja iz članka 181. stavka 2. Financijske uredbe dostavlja se računovodstvenom službeniku radi evidentiranja.

Članak 256.

Dodatna pravila koja se primjenjuju na ZIC

(Članak 183. Financijske uredbe)

1. Konkurentne aktivnosti koje provodi ZIC obuhvaćaju:

- (a) aktivnosti koje se obavljaju nakon postupaka dodjele bespovratnih sredstava ili postupaka javne nabave;
- (b) aktivnosti u ime trećih osoba;
- (c) aktivnosti poduzete u skladu s upravnim sporazumima s drugim institucijama ili drugim službama Komisije za pružanje tehničko-znanstvenih usluga.

2. U slučaju kada aktivnosti koje provodi ZIC za treće osobe uključuju javnu nabavu, postupak javne nabave mora biti u skladu s načelima transparentnosti i jednakog postupanja.

3. Procjene iznosa potraživanja iz članka 183. stavka 2. Financijske uredbe šalju se računovodstvenom službeniku radi evidencije.

GLAVA II.
VANJSKA DJELOVANJA

POGLAVLJE I.

Opće odredbe

Članak 257.

Djelovanja koja se mogu financirati

(Članak 184. Financijske uredbe)

Odobrena sredstva za djelovanja iz glave IV. poglavlja 1. dijela drugog Financijske uredbe mogu se posebno primijeniti za ugovore o financiranju javnih nabava, bespovratnih sredstava, uključujući subvencioniranje kamatnih stopa, posebne zajmove, jamstva za zajmove i financijsku pomoć, proračunsku potporu i druge posebne oblike proračunske pomoći.

POGLAVLJE II.

Proračunska potpora i skrbnički fondovi s više donatora

Članak 258.

Korištenje proračunske potpore

(Članak 186. Financijske uredbe)

1. U slučaju kada je to predviđeno u odgovarajućim temeljnim aktima, Komisija može upotrijebiti sektorsku ili opću proračunsku potporu u trećoj zemlji ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) upravljanje javnim financijama partnerske zemlje je dostatno transparentno, pouzdano i učinkovito;
- (b) partnerska zemlja je uspostavila dostatno pouzdane i odgovarajuće sektorske ili nacionalne politike; i
- (c) u slučaju kada je partnerska zemlja uspostavila makroekonomske politike usmjerene na stabilizaciju.

2. Sporazumi sklopljeni sa partnerskom zemljom uključuju obvezu te zemlje da Komisiji dostavlja pouzdane i pravodobne informacije koje joj omogućuju procjenu ispunjavanja uvjeta određenih u stavku 1.

Članak 259.

Uzajamni fondovi Unije za vanjska djelovanja

(Članak 187. Financijske uredbe)

Doprinosi dugih donatora uzimaju se u obzir ako se uplaćuju na poseban bankovni račun uzajamnog fonda i u iznosu u eurima preračunatom pri njihovoj uplati na određeni bankovni račun.

▼B

Doprinosi Unije se prenose pravodobno kako bi se pokrile preuzete pravne obveze uzajamnog fonda uzimajući u obzir raspoloživa sredstva koja su osigurali drugi donatori.

Kamate dospjele na posebnom bankovnom računu uzajamnog fonda ulažu se u uzajamni fond, osim ako je drukčije predviđeno u osnivačkom aktu uzajamnog fonda.

Sve transakcije na bankovnom računu iz trećeg stavka obavljene tijekom godine primjereno se knjiže na računima uzajamnog fonda.

Dužnosnik za ovjeravanja obavlja financijsko izvještavanje o operacijama uzajamnog fonda dva puta godišnje.

Uzajamni fondovi svake godine podliježu neovisnoj vanjskoj reviziji.

Uprava uzajamnog fonda odobrava godišnje izvješće uzajamnog fonda koje sastavlja dužnosnik za ovjeravanja zajedno s godišnjim financijskim izvještajima koje sastavlja računovodstveni službenik. Ta se izvješća prilažu godišnjem izvješću dužnosnika za ovjeravanja delegiranjem i predstavljaju Europskom parlamentu i Vijeću u okviru komisijskog postupka davanja razrješenice.

Pravila za sastavljanje uprave i njezinih internih pravila utvrđuju se u osnivačkom aktu uzajamnog fonda koji donosi Komisija i kojeg se pridržavaju donatori. Tim se pravilima osigurava pošteno zastupanje donatora te ona uključuju zahtjev za pozitivnim ishodom glasanja Komisije u pogledu konačne odluke o korištenju sredstava.

▼M1*POGLAVLJE III.****Javna nabava****Članak 260.***Iznajmljivanje zgrada****(Članak 190. Financijske uredbe)**

Iz odobrenih sredstava za poslovanje za vanjsko djelovanje mogu se financirati samo ugovori u vezi s nekretninama koji se odnose na iznajmljivanje zgrada koje su već bile izgrađene u trenutku potpisivanja ugovora o najmu. Ti se ugovori objavljuju kako je to utvrđeno u članku 124.

*Članak 261.***Ugovori o uslugama****(Članak 190. Financijske uredbe)**

1. Ugovori o uslugama obuhvaćaju sljedeće:

- (a) ugovor o izradi studija koji je sklopljen između ugovaratelja i javnog naručitelja koji uključuje studije za utvrđivanje i pripremu projekata, studije izvedivosti, gospodarske i tržišne studije, tehničke studije i revizije;

▼ M1

- (b) ugovore o tehničkoj pomoći, ako je ugovaratelj pozvan kako bi obavljao savjetodavnu funkciju, upravljao projektom ili ga nadzirao ili kao bi osigurao konzultante navedene u ugovoru.

2. Kada treća zemlja ima osposobljeno rukovodeće osoblje u svojim službama ili jedinicama u kojima sudjeluje javni sektor, ugovore mogu izravnim radom izvršavati ti odjeli ili tijela.

*Članak 262.***Posebne odredbe u vezi s pragovima i načinom dodjele vanjskih ugovora****(Članak 190. Financijske uredbe)**

Članci 123. do 126., osim definicija, članak 128., članak 134. stavak 1. točka (a), članak 135. stavak 1. točke (a) i (c) do (f), članak 135. stavak 4., članci 137. i 137.a, članak 139. stavci 3. do 7., članak 148. stavak 4., članak 151. stavak 3., članak 152., članak 153. stavci 2. i 3., članci 154., 155., 157., 158. osim članka 158. stavka 4. i članak 160. ove Uredbe ne primjenjuju se na ugovore o javnoj nabavi koje su sklopili javni naručitelji iz članka 190. stavak 2. Financijske uredbe ili koji su sklopljeni u njihovo ime.

O provedbi odredaba o nabavi u skladu s ovim poglavljem odlučuje Komisija, uključujući o odgovarajućim kontrolama koje treba primijeniti odgovorni dužnosnik za ovjeravanja ako Komisija nije javni naručitelj.

*Članak 263.***Dokaz o pristupu postupku nabave****(Članak 191. Financijske uredbe)**

U dokumentaciji o nabavi mora se tražiti od natjecatelja ili ponuditelja da navedu u kojoj državi imaju poslovni nastan i da dostave dokaze koji su obično prihvatljivi prema pravu te države.

*Članak 264.***Oglašavanje****(Članak 190. Financijske uredbe)**

1. Ako je primjenjivo, prethodna obavijest za međunarodne pozive na podnošenje ponuda šalje se Uredu za publikacije elektroničkim putem što prije moguće.

2. Za potrebe ovog poglavlja poziv na nadmetanje objavljuje se:

- (a) barem u *Službenom listu Europske unije* za međunarodne pozive na podnošenje ponuda;

▼ **M1**

- (b) barem u Službenom listu državi primatelja ili u bilo kojoj ekvivalentnoj objavi za lokalne pozive na podnošenje ponuda.

Ako se poziv na nadmetanje objavljuje i lokalno, mora biti identičan objavljenom u *Službenom listu Europske unije* te mora biti objavljen istodobno. Komisija je odgovorna za objavu u *Službenom listu Europske unije*. Ako se poziv objavljuje na lokalnoj razini, to mogu učiniti subjekti iz članka 190. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe.

3. Obavijest o dodjeli ugovora šalje se kada je ugovor potpisan osim kada je, ako je još uvijek potrebno, ugovor proglašen tajnim ili kada izvršenje ugovora mora biti popraćeno posebnim sigurnosnim mjerama ili kada je to potrebno radi zaštite bitnih interesa Unije ili ako to zahtijeva treća zemlja i ako se objava obavijesti o dodjeli ugovora ne smatra prikladnom.

4. Obavijest o izmjeni ugovora objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* u slučajevima iz članka 114.a stavka 3. točaka (a) i (b) Financijske uredbe, ako je vrijednost izmjene jednaka pragovima utvrđenima u članku 265. stavku 1. točki (a), članku 267. stavku 1. točki (a) ili članku 269. stavku 1. točki (a) ove Uredbe ili ih premašuje.

Članak 265.

Pragovi i postupci za dodjelu ugovora o uslugama i ugovora o koncesijama za usluge

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Pragovi i postupci iz članka 190. Financijske uredbe za ugovore o uslugama i ugovori o koncesijama za usluge sljedeći su:

(a) za ugovore čija je vrijednost 300 000 EUR ili više:

- i. međunarodni ograničeni poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (b) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe;
- ii. međunarodni otvoreni poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe.

(b) za ugovore čija je vrijednost manja od 300 000 EUR: natjecateljski postupak uz pregovore u smislu stavka 3. ovog članka.

(c) Ugovori čija je vrijednost 20 000 EUR ili manja mogu se dodijeliti na temelju samo jedne ponude.

(d) Plaćanja za iznose od 2 500 EUR ili manje za stavku rashoda mogu se sastojati jednostavno od plaćanja po računima, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

▼ M1

2. U međunarodnom ograničenom postupku iz stavka 1. točke (a), u pozivu na nadmetanje navodi se broj natjecatelja koji će biti pozvani da dostave ponude. Za ugovore o uslugama poziva se najmanje četiri natjecatelja. Broj natjecatelja kojima je dopušteno da podnesu ponude mora biti dovoljan da se može osigurati istinsko tržišno natjecanje.

Popis odabranih natjecatelja objavljuje se na internetskoj stranici Komisije.

Ako je broj natjecatelja koji ispunjuju kriterije za odabir ili minimalne stupnjeve osposobljenosti niži od najnižeg dopuštenog broja, javni naručitelj može samo one natjecatelje koji ispunjuju uvjete pozvati da dostave svoje ponude.

3. Na temelju natjecateljskog postupka uz pregovore iz stavka 1. točke (b), javni naručitelj sastavlja popis od najmanje tri ponuditelja po svom izboru, bez objave obavijesti.

Ponuditelji za natjecateljski postupak uz pregovore mogu se odabrati s popisa dobavljača iz članka 136. stavka 1. točke (b) koji se oglašava putem poziva za iskaz interesa.

Ako, nakon savjetovanja s ponuditeljima, javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, ugovor se može dodijeliti pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji za dodjelu.

4. Za pravne usluge koje nisu obuhvaćene člankom 134. stavkom 1. točkom (h), javni naručitelji mogu upotrijebiti natjecateljski pregovarački postupak, bez obzira na procijenjenu vrijednost ugovora.

Članak 266.

Korištenje pregovaračkog postupka za ugovore o uslugama, nabavi robe i radovima

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Javni naručitelji mogu se koristiti pregovaračkim postupkom s jednom ponudom u sljedećim slučajevima:

- (a) kada su usluge povjerene tijelima javnog sektora ili neprofitnim institucijama ili udrugama, a odnose se na aktivnosti institucionalne prirode ili su namijenjene pružanju pomoći ljudima u području socijalne skrbi;
- (b) kada je postupak javnog nadmetanja bio neuspješan, odnosno kada nije zaprimljena kvalitativno i/ili financijski primjerena ponuda, u kojem slučaju, nakon što se poništi postupak javnog nadmetanja, javni naručitelj može pregovarati s jednim ili više ponuditelja po vlastitom odabiru koji su sudjelovali u pozivu na dostavu ponuda, pod uvjetom da dokumentacija o nabavi nije bitno izmijenjena;

▼ M1

- (c) ako se nakon prijevremenog raskida postojećeg ugovora mora sklopiti novi ugovor.

2. Za potrebe članka 134. stavka 1. točke (c), za operacije izvršene u kriznim situacijama iz članka 190. stavka 2. smatra se da zadovoljavaju test velike hitnosti. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti, ako je to primjereno, zajedno s drugim ovlaštenim dužnosnicima na osnovi predmetnog delegiranja ovlasti, utvrđuje da postoji slučaj velike hitnosti i redovito preispituje svoju odluku u odnosu na načelo dobrog financijskog upravljanja.

3. Aktivnosti institucionalne prirode iz stavka 1. točke (a) uključuju usluge koje su izravno povezane sa zakonskom misijom tijela javnog sektora.

Članak 267.

Pragovi i postupci za dodjelu ugovora o nabavi robe

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Pragovi i postupci iz članka 190. Financijske uredbe u pogledu ugovora o nabavi robe sljedeći su:

- (a) za ugovore vrijednosti od 300 000 EUR ili više: međunarodni otvoren poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe.

- (b) za ugovore čija je vrijednost manja od 300 000 EUR:

- i. za ugovore vrijednosti od 100 000 EUR ili više, ali manje od 300 000 EUR: lokalni otvoren poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe;

- ii. za ugovore vrijednosti manje od 100 000 EUR: natjecateljski postupak uz pregovore u smislu stavka 2.

- (c) Plaćanja za iznose od 2 500 EUR ili manje za stavku rashoda mogu se sastojati jednostavno od plaćanja po računima, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

- (d) Ugovori čija je vrijednost 20 000 EUR ili manje mogu se dodijeliti na temelju samo jedne ponude.

2. Na temelju natjecateljskog postupka uz pregovore iz stavka 1. točke (b) podtočke ii. javni naručitelj sastavlja popis od najmanje tri ponuditelja po svom izboru, bez objave obavijesti.

Ako, nakon savjetovanja s dobavljačima, javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, moguće je dodijeliti ugovor pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji za dodjelu.

▼ **M1***Članak 269.***Pragovi i postupci za dodjelu ugovora o radovima i o koncesijama****(Članak 190. Financijske uredbe)**

1. Pragovi i postupci iz članka 190. Financijske uredbe za ugovore o radovima i ugovore o koncesijama sljedeći su:

- (a) za ugovore čija je vrijednost 5 000 000 EUR ili više bilo koji od sljedećih:
 - i. međunarodni otvoren poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe.
 - ii. zbog obilježja određenih radova, međunarodni ograničen poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (b) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe;
- (b) za ugovore vrijednosti od 300 000 EUR ili više, ali manje od 5 000 000 EUR: lokalni otvoren poziv na dostavu ponuda u smislu članka 104. stavka 1. točke (a) Financijske uredbe i članka 264. stavka 2. točke (a) ove Uredbe;
- (c) za ugovore čija je vrijednost manja od 300 000 EUR: natjecateljski postupak uz pregovore u smislu stavka 2. ovog članka.
- (d) Ugovori čija je vrijednost 20 000 EUR ili manje mogu se dodijeliti na temelju samo jedne ponude.
- (e) Plaćanja za iznose od 2 500 EUR ili manje za stavku rashoda mogu se sastojati jednostavno od plaćanja po računima, bez prethodnog prihvaćanja ponude.

2. Na temelju natjecateljskog postupka uz pregovore iz stavka 1. točke (c) ovog članka, javni naručitelj sastavlja popis od najmanje tri ponuditelja po svom izboru, bez objave obavijesti.

Ako, nakon savjetovanja s ugovarateljima, javni naručitelj primi samo jednu ponudu koja je administrativno i tehnički valjana, moguće je dodijeliti ugovor pod uvjetom da su ispunjeni kriteriji za dodjelu.

*Članak 273.***Natječajna specifikacija****(Članak 190. Financijske uredbe)**

Odstupajući od članka 138. stavka 3., za sve postupke koji uključuju zahtjev za sudjelovanje, natječajna specifikacija može se podijeliti u dvije faze postupka i prvi korak može sadržavati samo informacije iz članka 138. stavka 3. točaka (a) i (f).

▼ **M1***Članak 274.***Jamstva****(Članak 190. Financijske uredbe)**

1. Odstupajući od članka 163., jamstva se izražavaju eurima ili u valuti ugovora koje ona pokrivaju.

2. Javni naručitelj može tražiti jamstvo za ozbiljnost ponude u skladu s člankom 156. Odstupajući od članka 156. stavka 2., javni naručitelj vraća jamstvo za ozbiljnost ponude kada je potpisan ugovor.

3. Odstupajući od članka 165. stavka 1., zahtijeva se jamstvo za ispunjavanje obveza ako su premašeni sljedeći pragovi:

(a) 345 000 EUR za ugovore o radovima;

(b) 150 000 EUR za ugovore o nabavi.

4. Javni naručitelj može tražiti jamstvo za povrat zadržanog iznosa u skladu s člankom 165.a.

*Članak 275.***Rokovi za provedbu postupaka****(Članak 190. Financijske uredbe)**

1. Ponude moraju stići na adresu javnog naručitelja najkasnije do datuma i vremena koje je navedeno u pozivu na dostavu ponuda. Rok za zaprimanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje kojeg utvrdi javni naručitelj mora biti dovoljno dug da se omogući zainteresiranim stranim razumno i primjereno razdoblje za pripremu i podnošenje ponuda.

Za ugovore o uslugama, najkraće vrijeme između datuma slanja pisma s pozivom za dostavu ponuda i krajnjeg roka za zaprimanje ponuda iznosi 50 dana. Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

2. Ponuditelji mogu postaviti pitanja u pisanom obliku prije zaključnog datuma za primitak ponuda. Javni naručitelj odgovara na pitanja prije zaključnog datuma za primitak ponuda.

3. U međunarodnom ograničenom postupku rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje iznosi najmanje 30 dana od datuma objavljivanja poziva na nadmetanje. Razdoblje između datuma kada je poslano pismo s pozivom i zaključnog datuma za zaprimanje ponuda ne smije biti kraće od 50 dana. Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

4. U međunarodnim otvorenim postupcima, rokovi za zaprimanje ponuda, koji se računaju od datuma kada je poslan poziv na nadmetanje, iznose najmanje:

(a) 90 dana za ugovore o radovima;

▼ M1

- (b) 60 dana za ugovore o nabavi robe.

Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

5. U lokalnom otvorenom postupku rokovi za zaprimanje ponuda koji teku od datuma kada je objavljen poziv na nadmetanje iznose najmanje:

- (a) 60 dana za ugovore o radovima;

- (b) 30 dana za ugovore o nabavi robe.

Međutim, u nekim iznimnim slučajevima mogu se odobriti drugi rokovi.

6. Za natjecateljske postupke uz pregovore iz članka 265. stavka 1. točke (b), članka 267. stavka 1. točke (b) podtočke ii. i članka 269. stavka 1. točke (c), natjecateljima se odobrava najmanje 30 dana od datuma slanja pisma s pozivom na dostavu ponuda na temelju kojeg oni dostavljaju svoje ponude.

Članak 276.

Odbor za ocjenjivanje

(Članak 190. Financijske uredbe)

1. Sve zahtjeve za sudjelovanje i ponude za koje je izjavljeno da ispunjuju zahtjeve ocjenjuje i rangira odbor za ocjenjivanje na temelju kriterija za isključenje, za odabir i za dodjelu koji su unaprijed objavljeni. Odbor se sastoji od neparnog broja članova, a najmanje tri člana, koji posjeduju potrebnu tehničku i administrativnu stručnost za ocjenjivanje ponuda. Članovi odbora za ocjenjivanje potpisuju izjavu o nepristranosti i nepostojanju sukoba interesa.

2. Ako Komisija nije javni naručitelj, ona može zatražiti da joj se dostavi primjerak dokumentacije o nabavi, ponuda, ocjene ponuda i potpisanih ugovora. Ona također može sudjelovati kao promatrač prilikom otvaranja i ocjene ponuda.

3. Ponude koje ne sadržavaju sve bitne elemente koji se traže u dokumentaciji o nabavi ili koje nisu u skladu s posebnim utvrđenim zahtjevima odbacuju se.

Međutim, odbor za ocjenjivanje ili javni naručitelj mogu od natjecatelja ili ponuditelja tražiti da dostave dodatne materijale ili da objasne dodatne dokumente dostavljene u vezi s kriterijima za isključenje, za odabir i za dodjelu, u roku i uz poštovanje načela jednakog postupanja.

4. U slučaju izuzetno niskih ponuda iz članka 151., odbor za ocjenjivanje traži sva potrebna pojašnjenja u vezi sa sastavom ponude.

5. Moguće se odreći obveze osnivanja odbora za ocjenjivanje za postupke vrijednosti 20 000 EUR ili manje i na temelju analize rizika prilikom ponovnog otvaranja nadmetanja u okviru okvirnog ugovora i u slučaju pregovaračkih postupaka iz članka 134. stavka 1. točaka (c), (e), (f) podtočaka i. i iii. te točke (h).

▼B*POGLAVLJE IV.****Bespovratna sredstva****Članak 277.***Financiranje u cijelosti****(Članak 192. Financijske uredbe)**

U slučaju odstupanja od zahtjeva o sufinanciranju, razlozi se navode u odluci o dodjeli.

*GLAVA III.***EUROPSKI UREDI***Članak 278.***Europski uredi i osnivanje dodatnih ureda****(Članak 195. Financijske uredbe)**

Uredi iz članka 195. Financijske uredbe su sljedeći:

- (a) Ured za službene publikacije;
- (b) Europski ured za borbu protiv prijevara;
- (c) Europski ured za odabir osoblja i Europska škola za javnu upravu koja je u upravnom smislu dodijeljena Europskom uredu za odabir osoblja;
- (d) Ured za upravljanje i plaćanje pojedinih prava;
- (e) Ured za infrastrukturu i logistiku u Bruxellesu i Ured za infrastrukturu i logistiku u Luxembourg.

Jedna ili više institucija mogu ustanoviti dodatne urede, pod uvjetom da se to može opravdati na temelju studije troškova i koristi te kada se jamči preglednost djelovanja Unije.

*Članak 279.***Delegiranje institucija u međuinstitucionalnim europskim uredima****(Članci 195. i 199. Financijske uredbe)**

Svaka institucija je odgovorna za preuzete proračunske obveze. Institucije mogu na direktora dotičnog međuinstitucionalnog europskog ureda delegirati sva naknadna djelovanja, a posebno pravne obveze, potvrđivanje rashoda, odobravanje plaćanja i izvršenje prihoda te postavljaju ograničenja i uvjete za takvo delegiranje ovlasti.

Članak 280.

Posebna pravila za Ured za službene publikacije

(Članci 195. i 199. Financijske uredbe)

U vezi s Uredom za službene publikacije, svaka institucija odlučuje o svojoj izdavačkoj politici. Neto prihod od prodaje publikacija ponovno se upotrebljava kao namjenski prihod institucije koja je autor tih publikacija, u skladu s člankom 21. Financijske uredbe.

Članak 281.

Delegiranje određenih zadataka računovodstvenog službenika

(Članak 196. Financijske uredbe)

Računovodstveni službenik Komisije može na prijedlog upravljačkog odbora predmetnog ureda delegirati na pojedinog člana osoblja ureda neke zadatke u vezi s naplatom prihoda i plaćanjem rashoda koje izravno obavlja predmetni ured.

Članak 282.

Riznica – bankovni računi

(Članak 196. Financijske uredbe)

Za zadovoljavanje potreba međuinstitucionalnog ureda za gotovinom, Komisija može na prijedlog upravljačkog odbora u svoje ime otvoriti bankovne ili poštanske žiro račune. Takva plaćanja ne smiju prelaziti ukupni iznos odobrenih sredstava za tu namjenu u proračunu Komisije za tekuću financijsku godinu.

GLAVA IV.

ADMINISTRATIVNA ODOBRENA SREDSTVA

Članak 283.

Opće odredbe

(Članak 201. Financijske uredbe)

Administrativna odobrena sredstva iz ove glave su sredstva određena u članku 41. Financijske uredbe.

Proračunske obveze koje odgovaraju administrativnim odobrenim sredstvima koja su zajednička za nekoliko glava te kojima se ukupno upravlja mogu se ukupno evidentirati u proračunskom računovodstvu nakon razvrstavanja kako je određeno u članku 25.

Odgovarajući rashodi knjiže se u proračunske linije svake glave u skladu s istom raspodjelom koja važi za odobrena sredstva.

Članak 284.

Jamstva za najam

(Članak 201. Financijske uredbe)

Jamstva za najam koja daju institucije imaju oblik bankovnog jamstva ili depozita na blokiranom bankovnom računu, otvorenom u ime institucije i najmodavca, izraženom u eurima, osim u odgovarajuće obrazloženim slučajevima.

Međutim, u slučaju kada za transakcije u trećim zemljama nije moguće koristiti te oblike jamstva za najam, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može primiti jamstvo u drugim oblicima pod uvjetom da ti oblici osiguravaju jednaku zaštitu financijskih interesa Unije.

Članak 285.

Predujmi osoblju i članovima institucija

(Članak 190. Financijske uredbe)

Predujmi se mogu platiti osoblju i članovima institucija u skladu s uvjetima utvrđenim u Pravilniku o osoblju.

Članak 286.

Nekretnine

(Članak 203. Financijske uredbe)

1. Rashodi iz članka 203. stavka 3. točke (a) Financijske uredbe uključuju troškove opremanja nekretnina. Oni ne uključuju tekuće troškove.

2. Postupak ranog obavješćivanja određen u članku 203. stavku 4. Financijske uredbe i postupak prethodnog odobravanja određen u članku 203. stavku 5. Financijske uredbe ne primjenjuju se na stjecanje zemljišta bez naknade ili za simboličan iznos.

3. Postupak ranog obavješćivanja i postupak prethodnog odobravanja određeni u članku 203. točkama 3. do 7. Financijske uredbe ne primjenjuje se na stambene objekte. Europski parlament i Vijeće mogu od nadležne institucije zatražiti sve informacije u vezi sa stambenim objektima.

4. U iznimnim ili hitnim političkim okolnostima rano obavješćivanja iz članka 203. stavka 4. Financijske uredbe o projektima vezanim za nekretnine u vezi s delegacijama ili uredima Unije u trećim zemljama mogu se dostaviti zajedno s projektima vezanim za nekretnine u skladu s člankom 203. stavkom 5. Financijske uredbe. U tim slučajevima, postupci ranog obavješćivanja i prethodnog odobravanja obavljaju se što je prije moguće.

▼B

5. Postupak prethodnog odobravanja određen u članku 203. stavcima 5. i 6. Financijske uredbe ne primjenjuje se na pripremne ugovore ili studije potrebne za detaljnu evaluaciju troškova i financiranja projekta vezanog za nekretnine.

6. Granične vrijednosti od 750 000 EUR ili 3 000 000 EUR iz članka 203. stavka 7. točaka ii., iii. i iv. Financijske uredbe uključuju troškove opremanja nekretnine. Kod najмова ili ugovora o plodouživanju, te granične vrijednosti uzimaju u obzir troškove opremanja zgrade, ali ne i druge tekuće troškove.

7. Godinu dana nakon početka primjene Financijske uredbe, Komisija izvješćuje o primjeni postupaka određenih u članku 203. stavcima 3. do 8. Financijske uredbe.

GLAVA V.

STRUČNJACI*Članak 287.***Plaćeni vanjski stručnjaci****(Članak 204. Financijske uredbe)**

1. Za vrijednosti ispod graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 170. stavku 1. mogu se odabrati plaćeni vanjski stručnjaci na osnovi postupka utvrđenog u stavku 2.

2. Poziv za iskaz interesa objavljuje se u *Službenom listu Europske unije* ili, u slučaju kada je potrebno osigurati obaviještenost mogućih kandidata, na internetskoj stranici dotične institucije.

U pozivu na iskaz interesa se navodi opis zadaća, njihovo trajanje i fiksni uvjeti u vezi s naknadom. Ti se uvjeti mogu zasnivati na jediničnim cijenama.

Popis stručnjaka sastavlja se nakon poziva na iskaz interesa. On je važeći ne dulje od pet godina nakon objave ili tijekom trajanja višegodišnjeg programa koji se odnosi na zadaće.

▼M1

3. Svaka zainteresirana fizička osoba može podnijeti zahtjev u bilo kojem trenutku tijekom valjanosti poziva na iskaz interesa, osim u posljednja tri mjeseca tog razdoblja.

▼B

4. Sve razmjene podataka s odabranim stručnjacima, uključujući sklapanje ugovora i sve njihove moguće izmjene, mogu se obavljati putem elektroničkih sustava razmjene koje su uspostavile institucije.

Ti sustavi moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- (a) samo ovlaštene osobe mogu imati pristup sustavu i dokumentima koji se putem njega prenose;
- (b) samo ovlaštene osobe elektronički potpisati ili prenijeti dokument putem sustava;

▼B

- (c) ovlaštene osobe moraju se u sustavu identificirati sredstvima koja su za to određena;
- (d) vrijeme i datum elektroničke transakcije mora biti točno određeno;
- (e) mora biti očuvana cjelovitost dokumenata;
- (f) mora biti očuvana raspoloživost dokumenata;
- (g) prema potrebi, mora biti očuvana povjerljivost dokumenata;
- (h) mora biti osigurana zaštita osobnih podataka u skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 45/2001.

Podaci poslani ili primljeni putem takvog sustava uživaju pravnu pretpostavku cjelovitosti podataka te točnosti datuma i vremena slanja ili primanja podataka koje sustav prikazuje.

Dokument koji je poslan ili priopćen putem takvog sustava smatra se istovjetnim papirnatom dokumentu, prihvaća se kao dokaz u pravnom postupku, smatra se originalnim dokumentom te uživa pravnu pretpostavku autentičnosti i cjelovitosti, pod uvjetom da ne sadrži dinamičke značajke koje ga mogu automatski izmijeniti.

Elektronički potpis iz točke (b) drugog podstavka ima istovjetan pravni učinak kao vlastoručni potpis.

5. Popis stručnjaka i njihovih zadaća objavljuje se jednom godišnje. Naknade se objavljuju ako premašuju 15 000 EUR za obavljenju zadaću.

6. Stavak 5. se na primjenjuje ako takva objava može narušiti prava i slobode dotičnih pojedinaca koja su zaštićena Poveljom o temeljnim pravima Europske unije ili naštetiti poslovnim interesima stručnjaka.

DIO TREĆI

KONAČNE I PRIJELAZNE ODREDBE*Članak 288.***Prijelazne odredbe**

Članci 35 do 43. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 nastavljaju se primjenjivati na obveze ugovorene do 31. prosinca 2013. Članci 33. do 44. ove Uredbe primjenjuju se samo na obveze ugovorene od 1. siječnja 2014.

Glava VI. prvog dijela Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 može se nastaviti primjenjivati na potpisane sporazume o bespovratnim sredstvima i odluke o bespovratnim sredstvima priopćene do 31. prosinca 2013. u okviru ukupnih obveza iz proračuna za 2012. ili ranijih godina, ako nadležni dužnosnik za ovjeravanje tako odluči uzimajući u obzir načela jednakog tretmana i transparentnosti.

▼B*Članak 289.***Stavljanje izvan snage**

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002 stavlja se izvan snage.

Upućivanja na Uredbu stavljenju izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu.

*Članak 290.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2013.

Međutim, članci od 216. do 226. primjenjuju se od 1. siječnja 2014.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

PRILOG

Korelacijska tablica

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 4.a	Članak 2.
Članak 5.	Članak 3.
Članak 6.	Članak 4.
Članak 7.	Članak 5.
Članak 8.	Članak 6.
Članak 10.	Članak 7.
Članak 11.	Članak 8.
Članak 12.	Članak 9.
Članak 13.	Članak 10.
Članak 13.a	Članak 11.
Članak 15.	Članak 12.
Članak 17.	Članak 13.
Članak 17.a	Članak 14.
Članak 18.	Članak 15.
Članak 19.	Članak 16.
Članak 20.	Članak 17.
Članak 21.	Članak 18.
Članak 22.	Članak 19.
Članak 23.	Članak 20.
—	Članak 21.
—	Članak 22.
—	Članak 23.
Članak 26.	Članak 24.
Članak 27.	Članak 25.
Članak 28.	Članak 26.
Članak 29.	Članak 27.
Članak 30.	Članak 28.
Članak 43.a	Članak 29.
Članak 32.a	Članak 30.
Članak 33.	Članak 31.
Članak 34.	Članak 32.
—	Članak 33.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 36.	Članak 34.
Članak 37.	Članak 35.
Članak 40.	Članak 36.
Članak 35.a	Članak 37.
—	Članak 38.
—	Članak 39.
Članak 41.	Članak 40.
—	Članak 41.
Članak 42.	Članak 42.
Članak 43.	Članak 43.
Članak 39.	Članak 44.
Članak 44.	Članak 45.
Članak 45.	Članak 46.
Članak 46.	Članak 47.
Članak 49.	Članak 48.
Članak 47.	Članak 49.
Članak 50.	Članak 50.
Članak 51.	Članak 51.
Članak 53.	Članak 52.
Članak 54.	Članak 53.
Članak 55.	Članak 54.
Članak 56.	Članak 55.
Članak 57.	Članak 56.
Članak 58.	Članak 57.
Članak 59.	Članak 58.
Članak 60.	Članak 59.
Članak 61.	Članak 60.
Članak 62.	Članak 61.
Članak 63.	Članak 62.
Članak 64.	Članak 63.
Članak 65.	Članak 64.
Članak 255.	Članak 65.
Članak 66.	Članak 66.
Članak 67.	Članak 67.
Članak 68.	Članak 68.
Članak 69.	Članak 69.
Članak 70.	Članak 70.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 71.	Članak 71.
Članak 254.	Članak 72.
—	Članak 73.
Članak 72.	Članak 74.
Članak 74.	Članak 75.
Članak 75.	Članak 76.
Članak 73.	Članak 77.
Članak 76.	Članak 78.
Članak 77.	Članak 79.
Članak 78.	Članak 80.
Članak 79.	Članak 81.
Članak 80.	Članak 82.
Članak 86.	Članak 83.
Članak 81.	Članak 84.
—	Članak 85.
Članak 82.	Članak 86.
Članak 83.	Članak 87.
Članak 84.	Članak 88.
Članak 85.	Članak 89.
Članak 85.a	Članak 90.
Članak 87.	Članak 91.
Članak 88.	Članak 92.
Članak 85.b	Članak 93.
Članak 90.	Članak 94.
Članak 91.	Članak 95.
Članak 92.	Članak 96.
Članak 94.	Članak 97.
Članak 96.	Članak 98.
Članak 95.	Članak 99.
Članak 97.	Članak 100.
—	Članak 101.
Članak 98.	Članak 102.
Članak 99.	Članak 103.
Članak 100.	Članak 104.
Članak 101.	Članak 105.
—	Članak 106.
Članak 102.	Članak 107.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 103.	Članak 108.
Članak 105.	Članak 109.
Članak 104.	Članak 110.
Članak 106.	Članak 111.
Članak 107.	Članak 112.
Članak 108.	Članak 113.
Članak 109.	Članak 114.
Članak 110.	Članak 115.
Članak 111.	Članak 116.
Članak 112.	Članak 117.
Članak 113.	Članak 118.
Članak 114.	Članak 119.
Članak 115.	Članak 120.
Članak 116.	Članak 121.
Članak 117.	Članak 122.
Članak 118.	Članak 123.
Članak 119.	Članak 124.
Članak 120.	Članak 125.
Članak 121.	Članak 126.
Članak 122.	Članak 127.
Članak 123.	Članak 128.
Članak 124.	Članak 129.
Članak 125.	Članak 130.
Članak 125.a.	Članak 131.
Članak 125.b	Članak 132.
Članak 125.c	Članak 133.
Članak 126.	Članak 134.
Članak 127.	Članak 135.
Članak 128.	Članak 136.
Članak 129.	Članak 137.
Članak 130.	Članak 138.
Članak 131.	Članak 139.
Članak 132.	Članak 140.
Članak 133.	Članak 141.
Članak 133.a	Članak 142.
Članak 134.	Članak 143.
Članak 134.a	Članak 144.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 134.b	Članak 145.
Članak 135.	Članak 146.
Članak 136.	Članak 147.
Članak 137.	Članak 148.
Članak 138.	Članak 149.
Članak 138.a	Članak 150.
Članak 139.	Članak 151.
Članak 140.	Članak 152.
Članak 141.	Članak 153.
Članak 142.	Članak 154.
Članak 143.	Članak 155.
Članak 144.	Članak 156.
Članak 145.	Članak 157.
Članak 146.	Članak 158.
Članak 147.	Članak 159.
Članak 148.	Članak 160.
Članak 149.	Članak 161.
Članak 149.a	Članak 162.
Članak 150.	Članak 163.
Članak 151.	Članak 164.
Članak 152.	Članak 165.
Članak 153.	Članak 166.
Članak 154.	Članak 167.
Članak 155.	Članak 168.
Članak 156.	Članak 169.
Članak 158.	Članak 170.
Članak 158.a	Članak 171.
Članak 159.	Članak 172.
Članak 160.a	Članak 173.
Članak 160.e	Članak 174.
Članak 160.f	Članak 175.
Članak 161.	Članak 176.
Članak 162.	Članak 177.
Članak 163.	Članak 178.
—	Članak 179.
Članak 164.	Članak 180.
Članak 180.a	Članak 181.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 181.	Članak 182.
Članak 165.a	Članak 183.
Članak 165.	Članak 184.
—	Članak 185.
Članak 236. stavak 1.	Članak 186.
Članak 172.a	Članak 187.
Članak 166.	Članak 188.
Članak 167.	Članak 189.
Članak 168.	Članak 190.
Članak 169.	Članak 191.
Članak 169.a	Članak 192.
Članak 170.	Članak 193.
Članak 171.	Članak 194.
Članak 172.c	Članak 195.
Članak 173.	Članak 196.
Članak 174.	Članak 197.
Članak 174.a	Članak 198.
—	Članak 199.
Članak 175.	Članak 200.
Članak 175.a	Članak 201.
Članak 176.	Članak 202.
Članak 177.	Članak 203.
Članak 178.	Članak 204.
Članak 179.	Članak 205.
Članak 182.	Članak 206.
Članak 180.	Članak 207.
Članak 183.	Članak 208.
Članak 184.	Članak 209.
Članak 184.a	Članak 210.
—	Članak 211.
—	Članak 212.
—	Članak 213.
—	Članak 214.
—	Članak 215.
—	Članak 216.
—	Članak 217.
—	Članak 218.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
—	Članak 219.
—	Članak 220.
—	Članak 221.
—	Članak 222.
—	Članak 223.
—	Članak 224.
—	Članak 225.
—	Članak 226.
Članak 185.	Članak 227.
Članak 186.	Članak 228.
Članak 215.	Članak 229.
Članak 199.	Članak 230.
Članak 201.	Članak 231.
Članak 203.	Članak 232.
Članak 205.	Članak 233.
—	Članak 234.
Članak 207.	Članak 235.
Članak 208.	Članak 236.
Članak 209.	Članak 237.
Članak 210.	Članak 238.
Članak 211.	Članak 239.
Članak 213.	Članak 240.
Članak 214.	Članak 241.
Članak 216.	Članak 242.
Članak 217.	Članak 243.
Članak 218.	Članak 244.
Članak 219.	Članak 245.
Članak 220.	Članak 246.
Članak 221.	Članak 247.
Članak 222.	Članak 248.
Članak 223.	Članak 249.
Članak 224.	Članak 250.
Članak 225.	Članak 251.
Članak 226.	Članak 252.
Članak 227.	Članak 253.
Članak 256.	Članak 254.
Članak 229.	Članak 255.

▼B

Uredba (EZ, Euratom) br. 2342/2002.	Ova Uredba
Članak 230.	Članak 256.
Članak 231.	Članak 257.
—	Članak 258.
—	Članak 259.
Članak 235.	Članak 260.
Članak 236.	Članak 261.
Članak 237.	Članak 262.
Članak 239.	Članak 263.
Članak 240.	Članak 264.
Članak 241.	Članak 265.
Članak 242.	Članak 266.
Članak 243.	Članak 267.
Članak 244.	Članak 268.
Članak 245.	Članak 269.
Članak 246.	Članak 270.
Članak 247.	Članak 271.
Članak 248.	Članak 272.
Članak 249.	Članak 273.
Članak 250.	Članak 274.
Članak 251.	Članak 275.
Članak 252.	Članak 276.
Članak 253.	Članak 277.
Članak 257.	Članak 278.
Članak 258.	Članak 279.
Članak 258.a	Članak 280.
Članak 259.	Članak 281.
Članak 260.	Članak 282.
Članak 262.	Članak 283.
Članak 264.	Članak 284.
Članak 265.	Članak 285.
Članak 263.	Članak 286.
Članak 265.a	Članak 287.
—	Članak 288.
Članak 272.	Članak 289.
Članak 273.	Članak 290.